

Bodembeheer regio west Brabant

Opdrachtgever : Gemeente Halderberge
Gemeente Moerdijk
Gemeente Roosendaal
Gemeente Rucphen
Gemeente Woensdrecht
Gemeente Zundert

Projectnummer : 20080370

Status rapport / versie nr. : Definitief

Datum : augustus 2012

Opgesteld door : drs. K.G.A. (Karen) Huijsmans en ing. C.H.J. (Carlo) van den Broek

Gecontroleerd door : ir. R.B.A.M. Welling (Regionale Milieudienst West-Brabant)

Voor akkoord : drs. ing. M.G.A. van den Brink paraaf : _____

uitgevoerd in opdracht van Bodem+

Agentschap NL
Ministerie van Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie

in samenwerking met

REGIONALE MILIEUDIENST WEST-BRABANT

INHOUD		blz.
1	INLEIDING	4
1.1	Algemeen	4
1.2	De regio	5
1.3	Doel en reikwijdte Nota bodembeheer	5
1.3.1	Doel	5
1.3.2	Reikwijdte	6
1.4	Vaststelling en geldigheidsduur	7
1.5	Aansprakelijkheidsclausule	7
1.6	Leeswijzer	8
2	WETTELIJK KADER	9
2.1	Het Besluit bodemkwaliteit	9
2.2	Tijdelijke uitname	9
2.3	Functionele en nuttige toepassing	10
2.4	Toepassingskaders	10
2.5	Toepassen van sterk verontreinigde grond	11
3	GENERIEKE TOEPASSINGSEISEN	13
3.1	Toepassen op landbodem	13
3.2	Verspreiden baggerspecie over aangrenzende percelen	14
3.3	Grootschalige bodemtoepassing	15
3.4	Tijdelijke opslag grond en baggerspecie	17
4	BODEMKWALITEITSKAARTEN EN FUNCTIEKAARTEN	19
4.1	Algemeen	19
4.2	Functiekaart	19
4.3	Ontgravingskaart	21
4.4	Toepassingskaart	22
4.5	Stoffenpakket en overgangsrecht	23
5	GEBIEDSSPECIFIEKE TOEPASSINGSEISEN	25
5.1	Aanleiding	25
5.2	Scenario's gebiedsspecifiek beleid	26
5.2.1	Algemeen	26
5.2.2	Besproken scenario's	27
5.3	Uitwerking gebiedsspecifiek beleid	28
6	SPECIFIEKE SITUATIES	30
6.1	Grondwaterbeschermingsgebieden	30
6.2	Defensieterreinen	30
6.3	Omgaan met kleine partijen grond	31
6.4	Wegbermen	31
6.4.1	Algemeen	31
6.4.2	Binnen de bebouwde kom	32

6.4.3	Buiten de bebouwde kom	33
6.4.4	Rijkswegen, provinciale wegen en spoorzone	34
6.5	Kabels en leidingen	34
6.6	Tijdelijke opslag grond	36
6.7	Ecologische Hoofdstructuur	36
7	BEWIJSMIDDELEN	37
7.1	Bodemkwaliteitskaart	37
7.1.1	Algemeen	37
7.1.2	Toets herkomst	38
7.2	Overige erkende bewijsmiddelen	39
7.2.1	Algemeen	39
7.2.2	Partijkeuring	40
7.2.3	Erkende kwaliteitsverklaring	40
7.2.4	Fabrikant-eigen-verklaring	40
7.2.5	(Water)bodemonderzoek	41
7.2.6	Bodemkwaliteitskaart andere gemeente	42
8	PROCEDURES	43
8.1	Inleiding	43
8.2	Melding	43
8.2.1	Wanneer melden	43
8.2.2	Meldingstermijn en loket	43
8.2.3	Beoordeling	43
8.2.4	Registratie	44
8.3	Toezicht en handhaving	44
8.3.1	Pro-actieve handhaving	44
8.3.2	Actieve handhaving	44
8.3.3	Post-actieve handhaving	45
8.4	Transport	46

Bijlagen

1. Overzicht beheergebied
 2. Regionale gebiedsspecifieke toepassingskaart
 3. Bijlagen per gemeente (I t/m VI) gesorteerd:
 - Bodemfunctiekaart
 - Ontgravingskaart bovengrond (0,0-0,5 m -mv.)
 - Ontgravingskaart ondergrond (0,5-2,0/3,0 m -mv.) (bij gelijke kwaliteit van boven- en ondergrond is sprake van één ontgravingskaart)
 - Kwaliteitsklasse ontvangende bodem (0,0-0,5 m -mv.)
 - Toepassingskaart generiek
 - Toepassingskaart gebiedspecifiek
 - Omrekening bodemkwaliteitskaart naar het Besluit bodemkwaliteit (indien van toepassing)
 - I. Halderberge;
 - II. Moerdijk;
 - III. Roosendaal;
 - IV. Rucphen;
 - V. Woensdrecht;
 - VI. Zundert.
 4. Formulier toets herkomst
 5. Stroomschema's bodembeleid
-

1 INLEIDING

1.1 Algemeen

Voorliggend rapport beschrijft het regionale bodembeleid van de regio West Brabant. Hierin wordt het beleid ten aanzien van het (opnieuw) toepassen van grond en baggerspecie als bodem beschreven. Aanleiding voor het opstellen van nieuw bodembeleid is het Besluit bodemkwaliteit dat per 1 juli 2008 in werking is getreden voor het op landbodem toepassen van grond en baggerspecie. Dit Besluit vervangt hiermee het Bouwstoffenbesluit en de Ministeriële Vrijstellingsregeling Grondverzet.

Het regionale bodembeleid is tot stand gekomen in samenwerking met 6 gemeenten in de regio West-Brabant, te weten: Roosendaal, Moerdijk, Rucphen, Zundert, Halderberge en Woensdrecht.

Het beleid zoals in deze nota opgenomen, is gebaseerd op:

- Besluit bodemkwaliteit, publicatie Staatsblad 3 december 2007, nr. 469;
- Inwerkingtredingsbesluit, Staatsblad 10 december 2007, nr. 571;
- Regeling bodemkwaliteit, Staatscourant 20 december 2007, nr. 247;
- Rectificatie Besluit bodemkwaliteit 22 januari 2008, Staatsblad 2007, nr. 469;
- Handvat implementatie Besluit bodemkwaliteit: reikwijdte verspreiden van baggerspecie, SenterNovem, juni 2008;
- Handvat tijdelijke uitname van grond en baggerspecie, Agentschap NL Implementatieteam Bbk, werkgroep G&B kenmerk mca/201004004, d.d. 7 juli 2010;
- Diverse wijzigingen van de regeling bodemkwaliteit:
 - Wijziging Regeling bodemkwaliteit, Staatscourant 27 juni 2008, nr. 122;
 - Wijziging bijlage C Regeling bodemkwaliteit, Staatscourant 9 oktober 2008, nr. 196;
 - Wijziging van de Regeling bodemkwaliteit, Staatscourant 23 december 2008, nr. 2363;
 - Wijziging van de Regeling bodemkwaliteit, Staatscourant 7 april 2009, nr. 67;
 - Wijziging van de Regeling bodemkwaliteit, Staatscourant 16 november 2009, nr. 17187;
 - Wijziging van de Regeling bodemkwaliteit, Staatscourant 15 april 2010, nr. 5673;
 - Wijziging van de Regeling bodemkwaliteit, Staatscourant 8 juni 2010, nr. 8546;
 - Wijziging van de Regeling bodemkwaliteit, Staatscourant 18 november 2010 nr. 18160;
 - Wijziging van de Regeling bodemkwaliteit, Staatscourant 29 maart 2011, nr. 5769;
 - Wijziging van de Regeling bodemkwaliteit, Staatscourant 18 juli 2011, nr. 12541;
 - Wijziging van de Regeling bodemkwaliteit, Staatscourant 29 maart 2012, nr. 6111;
 - Wijziging van de Regeling bodemkwaliteit, Staatscourant 28 juni 2012, nr. 13123.
- Bodemkwaliteitskaarten uit de regio:
 - Bodemkwaliteitskaart Dorpskernen gemeente Roosendaal, Regionale Milieudienst, juni 2006;
 - Bodemkwaliteitskaart Stadsoevers Roosendaal, Regionale Milieudienst, januari 2011;
 - Bodemkwaliteitskaart kernen gemeente Rucphen, Regionale Milieudienst, augustus 2012;
 - Bodembeheerplan gemeente Halderberge, Regionale Milieudienst, november 2007;
 - Bodembeheerplan gemeente Moerdijk, De Straat Milieu-adviseurs, februari 2005;
 - Bodemkwaliteitskaart kernen gemeente Woensdrecht, Regionale Milieudienst, juli 2012;
 - Bodemkwaliteitskaart buitengebied, Regionale Milieudienst, augustus 2012.

1.2 De regio

In de regio West Brabant heeft een aantal gemeenten (hierna te noemen als de regio) de wens uitgesproken een gezamenlijk bodembeleid te formuleren. Voorliggende Nota bodembeheer heeft betrekking op 6 gemeenten die qua bodemgebruik en bodemhistorie uiteenlopen: van een kleiige bodem in het noorden, afkomstig van rivierafzettingen, tot dekzandruggen in het zuiden. Het betreft het grondgebied van de gemeenten:

- Halderberge;
- Moerdijk;
- Roosendaal;
- Rucphen;
- Woensdrecht;
- Zundert.

Figuur 1.1: regio West Brabant met gearceerd deelnemende gemeenten bodembeheerplan

1.3 Doel en reikwijdte Nota bodembeheer

1.3.1 Doel

Aanleiding voor de deelnemende gemeenten om gezamenlijk invulling te geven aan bodembeleid is:

- a) het beschikken over meer mogelijkheden om grondstromen uit de regio makkelijker en voordeliger aan te kunnen wenden en toe te kunnen passen;
- b) heldere en eenduidige regelgeving voor alle gemeenten binnen de regio. Dit vergemakkelijkt de taken van het bevoegd gezag waardoor deze taken efficiënter (en dus goedkoper) uitgevoerd kunnen worden. Tevens wordt hierdoor een eenduidige regelgeving verkregen voor toepassers van grond.

Doelstelling van het bodembeleid in de regio is: "zoveel mogelijk grond binnen de regio hergebruiken zonder daarmee de kwaliteit van de bodem op regionaal niveau te verslechteren".

Dit doel kan alleen worden gerealiseerd als de in deze Nota bodembeheer geboden beleidsruimte wordt benut door de verschillende actoren die betrokken zijn in het proces van hergebruik van grond zoals gemeenten, waterschappen, provincie, Rijkswaterstaat, grootgrondbezitters, projectontwikkelaars, aannemers, etc.

Door het zoveel als mogelijk opnieuw binnen de regio verwerken van vrijgekomen herbruikbare grond, wordt invulling gegeven aan het principe van '**duurzaam bodembeheer**'. Onder duurzaam bodembeheer wordt onder andere verstaan het zoveel mogelijk hergebruiken van vrijkomende grond en het afstemmen van de bodemkwaliteit op het (beoogde) gebruik van de bodem. Dit wil zeggen dat binnen een bepaald gebied met grond mag worden geschoven zodat deze op die plaats wordt toegepast waar deze de minste risico's oplevert voor de gebruiker. Als dat voor de toepassingslocatie een afname/vermindering van de bestaande bodemkwaliteit betekent, dan wordt dat zolang de toepassing bij de beoogde functie geen risico's oplevert, als aanvaardbaar beschouwd.

Het uitgangspunt "wat schoon is, moet schoon blijven" wordt bij duurzaam bodembeheer deels losgelaten. Voorwaarde is dat op gebiedsniveau het 'standstill-principe' wel wordt gehanteerd. Hiermee wordt bedoeld dat het lokaal afnemen van de bestaande bodemkwaliteit tot een voor de bodemfunctie aangewezen niveau alleen is toegestaan wanneer dit plaatsvindt met grond uit de regio en beperkt blijft tot lichte diffuse bodemverontreiniging (zie verder 2.5). Op deze manier blijft de binnen de regio aanwezige bodembelasting per saldo gelijk, oftewel, er wordt geen nieuwe bodembelasting gecreëerd. Voor grond die van buiten de regio wordt aangevoerd gelden derhalve andere voorwaarden. Wanneer dit van toepassing is, is dat in deze nota aangegeven.

Het geven van meer beleidsruimte voor grondverzet en -toepassing biedt naast duurzaam bodembeheer ook financiële voordelen doordat bespaard kan worden op de aanschafkosten van delfstoffen, transport en keuringen en afvoer van grond. Daarmee streeft de regio een duurzaam bodembeleid na.

1.3.2 Reikwijdte

Onderliggende Nota bodembeheer is opgesteld als een uitvoeringsdocument waarin is beschreven op welke wijze moet worden omgegaan met het nieuwe bodembeleid. In de nota zijn de regels en procedures omtrent het binnen de regio (opnieuw) toepassen van (licht verontreinigde) grond en baggerspecie als bodem nader toegelicht. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in de landelijk geldende generieke toepassingseisen en de, alleen voor grondverzet binnen de regio, van toepassing zijnde gebiedsspecifieke eisen. Daarnaast is beschreven wanneer gebruik kan worden gemaakt van de bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel voor het aantonen van de milieuhygiënische kwaliteit van zowel de toe te passen partij grond als de ontvangende bodem.

Naast 'intern grondverzet' is in de beheernota ook beschreven hoe moet worden omgegaan met het toepassen van een partij grond of baggerspecie die afkomstig is van een locatie die buiten de regio is gelegen (importeren van grond en/of baggerspecie). Bij de toepassingseisen is uitgegaan van het op landbodem toepassen van grond en baggerspecie, inclusief het op aangrenzende percelen verspreiden van baggerspecie. Toepassingen in oppervlaktewater zijn buiten beschouwing gelaten aangezien dit in de regio geen veel voorkomend knelpunt is en onder het generieke kader uitgevoerd kan worden.

Het beleid in deze nota is niet van toepassing op voor bodemverontreiniging verdachte locaties. Verdachte locaties zijn locaties waar in het verleden (bedrijfs)activiteiten hebben plaatsgevonden die mogelijk een bodemverontreiniging hebben veroorzaakt. Voor deze locaties dient altijd door middel van bodemonderzoek te worden aangetoond dat de milieuhygiënische kwaliteit van de grond vergelijkbaar is met de gebiedseigen kwaliteit in de bodemkwaliteitszone waarin de locatie is gelegen. Daarnaast vallen ook de volgende situaties buiten de reikwijdte van de Nota bodembeheer:

- het herschikken van sterk verontreinigde grond;
- nieuwe verontreinigingen die zijn ontstaan na 1987.

1.4 Vaststelling en geldigheidsduur

Het in de Nota bodembeheer opgenomen beleid geldt voor de gehele regio zoals aangegeven in paragraaf 1.2. De nota is per gemeente door de gemeenteraad vastgesteld. Hierbij worden de regels uit Afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht gevolgd.

De in de Nota bodembeheer gebruikte bodemkwaliteitsdata betreft een momentopname. Indien gegevens uit toekomstige onderzoeken een significante uitbreiding van de aanwezige bodemkwaliteitsdata vertegenwoordigen, kan dit reden zijn om de Nota bodembeheer te actualiseren. In dat geval zal via gegevensbewerking worden nagegaan of de nieuwe gegevens invloed hebben op de bestaande bodemkwaliteitsdata.

De geldigheidsduur van de Nota bodembeheer is 10 jaar. De bodemkwaliteitskaarten en functiekaarten, waar de Nota bodembeheer op is gebaseerd, dienen daarentegen elke 5 jaar te worden geactualiseerd op basis van nieuwe en/of beschikbare data.

Ten tijde van het actualiseren van de bodemkwaliteits- en/of functiekaarten dient te worden beoordeeld in hoeverre het eventueel in de zones wijzigen van de bodemkwaliteit (verbetering dan wel verslechtering) een tussentijdse aanpassing (en het opnieuw vaststellen) van de beheernota noodzakelijk maakt. Ook in het geval van relevante wijzigingen in de wet- en regelgeving moet worden nagegaan of het noodzakelijk is om de Nota bodembeheer te actualiseren. Aanpassing van het bodembeleid, zoals verwoord in deze Nota bodembeheer, dient altijd bestuurlijk te worden vastgesteld.

Voor een aantal gemeenten zijn de bij onderhavige Nota bodembeheer behorende kaarten gebaseerd op het 'oude' stoffenpakket (zie paragraaf 4.5). Volgens het overgangbeleid hebben de gemeenten tot maximaal 1 juli 2013 om de nieuwe stoffen van het huidige stoffenpakket toe te voegen aan de bodemkwaliteitskaarten.

1.5 Aansprakelijkheidsclausule

De bodemkwaliteitsdata en afgeleide kaarten in deze nota geven een indicatie van de kwaliteit van de bodem. Echter een garantie voor de kwaliteit van de bodem of de kwaliteit van een bepaalde partij vrijkomende grond kan niet worden geboden. Door bijvoorbeeld de aanwezigheid van (on)bekende verontreinigingen in de grond (en het grondwater) kunnen lokaal verschillen optreden met de op de kaarten aangegeven milieuhygiënische kwaliteit. Daarnaast zijn de kaarten gebaseerd op een beperkt aantal waarnemingen in onverdachte gebieden (of zones), waardoor een bepaalde mate van onzekerheid ontstaat. Dit in tegenstelling tot een verkennend bodemonderzoek of een partijkeuring waarbij sprake is van een daadwerkelijke kwaliteitsbepaling. Een bodemonderzoek of een partijkeuring geeft dan

ook meer zekerheid over de milieuhygiënische kwaliteit van de ontvangende bodem en een partij toe te passen grond dan de bodemkwaliteitskaart.

De eindverantwoordelijkheid voor het toepassen van een partij grond of baggerspecie ligt bij de eigenaar van de locatie waar de grond of baggerspecie wordt toegepast.

De regiogemeenten kunnen niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortkomt uit onzekerheden in de bodemkwaliteitsdata.

Ondanks de genoemde beperkingen dienen de bij deze nota behorende kaarten door het bevoegd gezag als een wettig bewijsmiddel te worden geaccepteerd bij het toepassen van grond en baggerspecie in het beheergebied van de regio. Uiteraard met inachtneming van de voorwaarden die in de nota worden genoemd.

1.6 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is op hoofdlijnen het beleidskader van het Besluit bodemkwaliteit uiteen gezet. Hierin worden onder andere het generieke en het gebiedsspecifieke beleid kort toegelicht. Hoofdstuk 3 bevat een toelichting op het generieke beleidskader voor het toepassen van grond en bagger inclusief de grootschalige bodemtoepassing en de tijdelijke opslag van grond en baggerspecie. Hoofdstuk 4 beschrijft het opstellen van de bodemfunctiekaarten en de bodemkwaliteitskaarten die samen vertaalt zijn naar toepassingskaarten. Vervolgens wordt in hoofdstuk 5 ingegaan op het gebiedsspecifieke beleid. In dit hoofdstuk is beschreven welke extra mogelijkheden zijn gecreëerd voor grondverzet binnen de regio. Hoofdstuk 6 behandelt een aantal specifieke situaties zoals grondverzet binnen grondwaterbeschermingsgebieden, defensieterreinen en wegbermen maar ook werkzaamheden aan kabel- en leidingtracés en de tijdelijke opslag van grond. De eisen die worden gesteld aan bewijsmiddelen worden in hoofdstuk 7 toegelicht. In hoofdstuk 8 wordt afgesloten met de procedurele aspecten, zoals het verrichten en beoordelen van meldingen, het transport en handhaving.

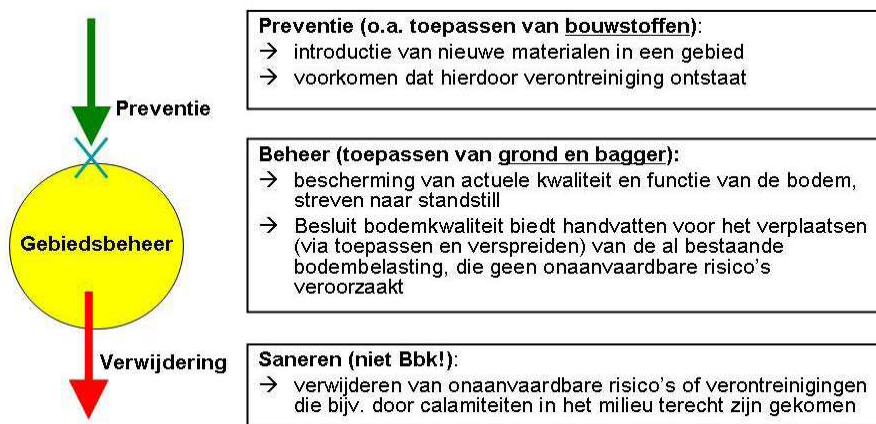
2 WETTELIJK KADER

2.1 Het Besluit bodemkwaliteit

In juli 2008 is het Besluit bodemkwaliteit in werking getreden voor het op landbodembodem toepassen van grond, baggerspecie en bouwstoffen. Uitgangspunt bij het toepassen van partijen grond en baggerspecie is dat deze definitief onderdeel gaan uitmaken van de bodem (een zogenoemde bodemtoepassing). Er wordt ook wel gesproken over het 'beheer van grondstromen', oftewel het op die plaats toepassen van grond (of baggerspecie) waar dit geen risico's oplevert voor enerzijds de actuele bodemkwaliteit ter plaatse (standstill-principe) en anderzijds de functie die de bodem heeft.

Met de actuele bodemkwaliteit wordt de diffuse bodemkwaliteit bedoeld, ook wel achtergrondkwaliteit genoemd. Deze diffuse bodemkwaliteit is kenmerkend voor een bepaald gebied en is niet gerelateerd aan een specifieke en herkenbare bron zoals in het geval van puntverontreinigingen. Voor deze laatste vorm van verontreinigingen blijft het saneringsbeleid van kracht (Wet bodembescherming voor de landbodembodem en de Waterwet voor de waterbodembodem). Bij het (opnieuw) toepassen van bouwstoffen is het Besluit met name gericht op het voorkomen van een nieuwe bodemverontreiniging. In figuur 2.1 is de positie van het Besluit bodemkwaliteit binnen het bodembeleid aangegeven.

Figuur 2.1: Positie van het Besluit bodemkwaliteit binnen het bodembeleid

2.2 Tijdelijke uitname

Artikel 36 lid 3 van het Besluit bodemkwaliteit regelt de tijdelijke uitname van grond of baggerspecie. In dit artikel staat dat het tijdelijk verplaatsen of uit de toepassing wegnemen van grond of baggerspecie is toegestaan indien deze vervolgens, zonder te zijn bewerkt, op of nabij dezelfde plaats en onder dezelfde condities opnieuw in die toepassing wordt aangebracht.

Op of nabij dezelfde plaats is in het Besluit niet gedefinieerd als afstand. Aangezien lokale omstandigheden van invloed zijn, beoordeelt de gemeente per geval of sprake is van 'op of nabij'. In het geval van tijdelijke uitname hoeft de milieuhygiënische kwaliteit van de ontvangende (water)bodem of van de terug te plaatsen grond of baggerspecie niet te worden aangetoond.

Naast het niet hoeven aantonen van de milieuhygiënische kwaliteit, hoeft het tijdelijk uitnemen, eventueel op de locatie opslaan en terugplaatsen van grond of baggerspecie ook niet te worden gemeld in het kader van het Besluit bodemkwaliteit.

Het is echter mogelijk dat er, op basis van andere wet- en regelgeving, toch een onderzoeksverplichting geldt. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de CROW publicatie 132 'Werken in of met verontreinigde grond en verontreinigd (grond)water' (4e druk, januari 2008). Wanneer uit deze onderzoeken (bijvoorbeeld op basis van bekende onderzoeksgegevens of zintuiglijke waarnemingen) blijkt dat sprake is van een ernstige verontreiniging dan mag de grond of baggerspecie niet zomaar worden teruggeplaatst. Wanneer men aanwijzingen heeft dat met het terugplaatsen van tijdelijk uitgenomen grond of baggerspecie de milieuhygiënische kwaliteit van de (water)bodem, het grondwater of het oppervlaktewater zou kunnen verslechteren, geldt op grond van de Wet bodembescherming een verplichting tot het nemen van maatregelen om dit te voorkomen.

2.3 Functionele en nuttige toepassing

Het toepassen van grond en baggerspecie als bodem is alleen toegestaan indien sprake is van een functionele en nuttige toepassing zoals bedoeld in respectievelijk artikel 5 en artikel 35 van het Besluit bodemkwaliteit. Hiermee wordt bedoeld dat het om een toepassing moet gaan in een hoedanigheid en hoeveelheid die nodig is voor het functioneren van de betreffende toepassing. In artikel 35 van het Besluit worden voorbeelden genoemd van wat onder een nuttige toepassing wordt verstaan. Aangezien een deel van deze toepassingen betrekking heeft op het toepassen in oppervlaktewater, zijn hieronder alleen de nuttige toepassingen weergegeven die zich binnen de regio (op landbodem) kunnen voordoen:

- bouw- en wegconstructies (wegen, spoorwegen en geluidswallen);
- ophoging van industrieterreinen, woningbouwlocaties en landbouw- en natuurgronden;
- afdekken van saneringslocaties;
- verspreiden van baggerspecie op het aan de watergang grenzende perceel;
- tijdelijke opslag van grond en baggerspecie (voorafgaand aan het toepassen hiervan).

2.4 Toepassingskaders

Bij het op landbodem toepassen van grond en baggerspecie is het uitgangspunt dat de bodem zijn functie duurzaam kan blijven vervullen. Vandaar ook dat in het Besluit bodemkwaliteit de milieuhygiënische kwaliteit, van zowel een toe te passen partij grond (of baggerspecie) als van de ontvangende bodem, is gekoppeld aan de gebruiksfuncties van de bodem. Hierbij zijn de onderscheiden bodemfuncties onderverdeeld in drie functieklassen: klassen landbouw/natuur, Wonen en Industrie. De nieuwe normstelling sluit beter aan op de relatie tussen het gebruik en de kwaliteit van de (water)bodem en op de risico's die een toepassing met zich mee kan brengen. Ook kunnen lokale normen worden vastgesteld, zodat beter rekening kan worden gehouden met de lokale situatie. Het Besluit maakt onderscheid tussen verschillende toepassingsmogelijkheden met bijbehorende toepassingskaders. Deze zijn weergegeven in figuur 2.2.

Figuur 2.2: Toepassingskaders generiek v.s. gebiedsspecifiek beleid

	Toepassen grond en baggerspecie	Verspreiden baggerspecie
Generiek of gebieds-specifiek beleid	Op de landbodem	In oppervlaktewater
	In oppervlaktewater	
Alleen generiek beleid	In grootschalige toepassing	Over aangrenzend perceel

Generieke toepassingskaders

Het Besluit bodemkwaliteit bevat landelijk geldende generieke regels voor het toepassen van grond en baggerspecie:

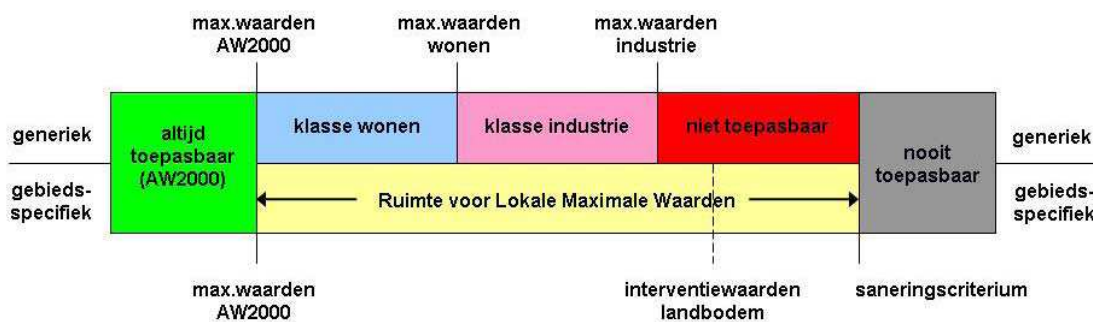
- generieke bodemtoepassing;
- grootschalige bodemtoepassing;
- tijdelijke opslag;
- verspreiden van baggerspecie op de kant.

De generieke toetsingskaders gaat er van uit dat zowel de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem als de gebruiksfunctie die de bodem vervult, moeten worden beschermd. Dit betekent dat bij het toepassen van een partij grond of baggerspecie de strengste klasse bepalend is. Zo mag bijvoorbeeld op een locatie met de functieklasse Wonen, waar de kwaliteit van de bodem in de klasse Industrie valt, alleen grond of baggerspecie worden toegepast die voldoet aan de kwaliteitsklasse Wonen. In hoofdstukken 3 worden de generieke toetsingskaders nader toegelicht.

Gebiedsspecifiek toepassingskader

Naast de generieke toepassingskaders biedt het Besluit lokale bodembeheerders, in casu de gemeenten, de mogelijkheid om gebiedsspecifiek beleid te formuleren. Met gebiedsspecifiek beleid kan binnen een bepaald gebied betere invulling worden gegeven aan de lokale situatie waardoor een optimale afstemming kan worden gezocht voor de afzet van vrijkomende grond- en baggerstromen (door het vaststellen van zogenoemde lokale maximale waarden zijn). De regio West-Brabant heeft gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. In hoofdstuk 5 is het gebiedsspecifieke beleid nader uitgewerkt.

Figuur 2.3: Toetsingskaders generiek v.s. gebiedsspecifiek beleid

Voor meer informatie en achtergronden over de verschillende toepassingskaders wordt verwezen naar de Handreiking Besluit bodemkwaliteit¹.

2.5 Toepassen van sterk verontreinigde grond

Hergebruik van sterk verontreinigde grond is in het kader van het Besluit bodemkwaliteit niet zondermeer toegestaan. Wanneer sprake is van een gebiedseigen diffuse verontreiniging, waarbij de gehalten boven de interventiewaarden liggen, maar er geen sprake is van het overschrijden van het saneringscriterium (zie figuur 2.3), kan de gemeente het beschikbaar van deze grond onder de voorwaarden van een op te stellen gebiedsspecifiek beleid toestaan.

¹ uitgave van SenterNovem Bodem+, te downloaden via
http://www.senternovem.nl/Bodemplus/downloads/bodembeheer/handreiking_besluit_bodemkwaliteit.asp

Aangezien er in geen van de deelnemende regiogemeenten er sprake is van een diffuse bodemkwaliteit met gehalten boven de interventiewaarden is dit in deze Nota bodembeheer niet aan de orde en is in geval van hergebruik van sterk verontreinigde grond altijd de Wet bodembescherming het wettelijke kader.

Het herschikken van ernstig verontreinigde grond binnen een geval van bodemverontreiniging (Wbb-geval) valt binnen de kaders van een voor die specifieke locatie op te stellen saneringsplan of melding in kader van het Besluit Uniforme Saneringen (BUS) en behoeft instemming van het bevoegde gezag Wet bodembescherming (voor de regio in deze de provincie Noord-Brabant).

3 GENERIEKE TOEPASSINGSEISEN

3.1 Toepassen op landbodem

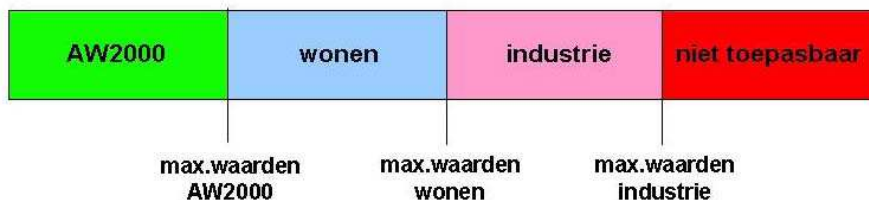
Indien een gemeente besluit geen gebiedsspecifiek beleid op te stellen gelden de generieke regels uit het Besluit bodemkwaliteit. Dit generieke toepassingskader wordt beschreven in de artikelen 54 t/m 61 van het Besluit. Tevens is er landelijk beleid voor grootschalige toepassingen (toepassen van minimaal 5000 m³) en voor de tijdelijke opslag van grond en baggerspecie.

De uitgangspunten van het generieke toepassingskader zijn:

- de milieuhygiënische kwaliteit van de toe te passen partij grond of baggerspecie moet geschikt zijn voor het gebruik van de ontvangende landbodem (de zogenoemde bodemfunctieklasse) EN
- door het toepassen van de partij grond of baggerspecie mag de milieuhygiënische kwaliteit van de ontvangende bodem niet verslechteren.

Voor zowel een toe te passen partij grond of baggerspecie als voor de ontvangende bodem wordt onderscheid gemaakt in drie kwaliteitsklassen: Achtergrondwaarde (AW2000²) behorend bij de functieklasse Landbouw en natuur, Wonen en Industrie. Deze klassen zijn weergegeven in figuur 3.1.

Figuur 3.1: Overzicht kwaliteitsklassen landbodem

Voor de maximale waarden van de klassen Wonen, Industrie en Landbouw en natuur (AW2000), wordt uitgegaan van de normen in tabel 1 van bijlage B van de Regeling bodemkwaliteit. Voor wat betreft het gebruik van de bodem heeft de gemeente een bodemfunctiekaart opgesteld. Op deze functiekaart is het huidige (en toekomstige) gebruik van de bodem aangegeven, waarbij eveneens is uitgegaan van de bovengenoemde klassen Landbouw en natuur, Wonen en Industrie. Toepassen volgens het generieke kader betekent dat de toe te passen partij grond of baggerspecie moet worden getoetst aan zowel de kwaliteitklasse als de functieklasse van de ontvangende bodem. In figuur 3.2 is de generieke bodemtoepassing grafisch weergegeven.

Figuur 3.2: Generieke bodemtoepassing

² Dit zijn landelijk geldende achtergrondwaarden die de bovengrens aangeven voor wat in de dagelijkse praktijk 'schone grond' wordt genoemd. Deze achtergrondwaarden zijn vastgesteld op basis van gehalten zoals deze voorkomen in de bodem van natuur- en landbouwgronden.

De kwaliteit van de ontvangende bodem en de functie die deze bodem vervult vallen niet altijd in dezelfde klasse. Hierdoor is er sprake van een dubbele toets waarbij de strengste klasse bepalend is voor de kwaliteitsklasse van de toe te passen partij grond of baggerspecie. In tabel 3.1 is voor de diverse combinaties van kwaliteits- en functieklassen aangegeven wat dit betekent voor de kwaliteitsklasse van de toe te passen partij.

Tabel 3.1: Systematiek generiek toepassingskader

Functie op kaart	Actuele bodemkwaliteit	Toepassingseis
Wonen	Achtergrondwaarde	Achtergrondwaarde
	Wonen	Maximale waarde Wonen
	Industrie	Maximale waarde Wonen
Industrie	Achtergrondwaarde	Achtergrondwaarde
	Wonen	Maximale waarde Wonen
	Industrie	Maximale waarde Industrie
Landbouw/natuur	Achtergrondwaarde	Achtergrondwaarde
	Wonen	Achtergrondwaarde
	Industrie	Achtergrondwaarde

3.2 Verspreiden baggerspecie over aangrenzende percelen

Het op de kant verspreiden van baggerspecie is een activiteit waarvoor het waterschap het bevoegd gezag is in het kader van het Besluit bodemkwaliteit. Het is daarmee een activiteit die buiten de reikwijdte van deze Nota bodembeheer valt. Omdat het verspreiden van baggerspecie echter wel in de regio kan voorkomen, is er bewust voor gekozen om in de beheernota een korte toelichting op dit toetsingskader op te nemen.

Voor de inwerkingtreding van het Besluit bodemkwaliteit werd het verspreiden van baggerspecie geregeld via de Wet milieubeheer en het Besluit stortverbod buiten inrichtingen. Met de inwerkingtreding van het Besluit bodemkwaliteit is het verspreiden van bagger als nuttige toepassing in het besluit opgenomen. Artikel 35, lid f van het Besluit bodemkwaliteit maakt verspreiden van baggerspecie uit een watergang over de aan de watergang grenzende percelen mogelijk. Hiermee is een eeuwenoude vorm van actief bodembeheer in stand gehouden. Via cyclische handelingen wordt de vrijkomende baggerspecie binnen het gebied gehouden en op de kant gezet. De 20 metergrens waarbinnen baggerspecie mag worden verspreid is met de inwerkingtreding van het Besluit komen te vervallen.

Binnen het Besluit bodemkwaliteit wordt geen onderscheid meer gemaakt tussen de type baggerspecie die mag worden verspreid. Zowel baggerspecie buiten het leggerprofiel tot aan de vaste bodem van de watergang als onderhoudsbaggerspecie mag op basis van het Besluit bodemkwaliteit op het aangrenzend perceel worden verspreid.

Het verspreiden mag in alle situaties plaatsvinden binnen het 'aangrenzende perceel'. Het Besluit bodemkwaliteit sluit met de begrenzing van het aangrenzende perceel aan bij artikel 11 uit de Waterstaatswet uit 1900: "Erven en gronden, gescheiden van den watergang door een weg, voetpad of ander werk of door een grondstrook te gering van breedte om de specie te ontvangen, worden als aan den watergang gelegen aangemerkt". Deze situatie is met de inwerkingtreding van het Besluit bodemkwaliteit gecontinueerd.

De toepasser dient overigens conform het eigendomsrecht, altijd toestemming te hebben van de eigenaar om de baggerspecie te mogen verspreiden. Percelen waarop vanuit de Keur de ontvangstplicht geldt, zijn hiervan uitgezonderd. De Waterstaatswet richt zich onder andere op onderhoud van watergangen en vooral op de onderhoudsspecie die hierbij vrijkomt. De ontvangstplicht richt zich alleen op het deel van de baggerspecie als gevolg van 'bestendig

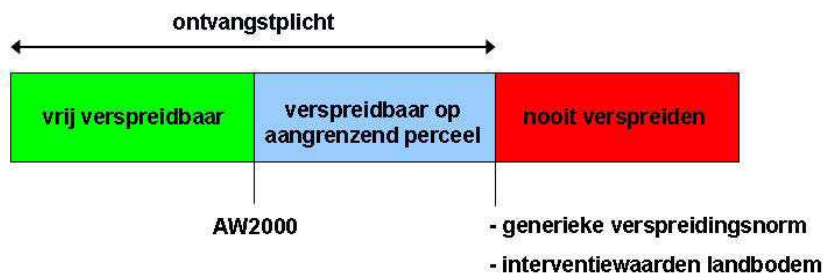
beheer en onderhoud' vrijkomt. Opgemerkt wordt dat het beschreven toetsingskader niet geldt voor het verspreiden van baggerspecie afkomstig vanuit de omgeving van riooloverstorten (tot 250 meter aan weerszijden van de riooloverstort). Deze baggerspecie wordt als puntbron aangemerkt en dit valt buiten de reikwijdte van het Besluit.

Milieuhygiënische kwaliteit

Voordat baggerspecie op de aangrenzende percelen mag worden verspreid, is inzicht in de milieuhygiënische kwaliteit noodzakelijk. In hoofdstuk 7 zijn de milieuhygiënische verklaringen genoemd die hiervoor als bewijsmiddel kunnen worden gebruikt. In de normstelling is rekening gehouden met de landbouwfunctie die de aangrenzende percelen over het algemeen hebben. De bovengrens voor de milieuhygiënische kwaliteit van baggerspecie die nog mag worden verspreid, is daarom gebaseerd op de zogenaamde msPAF-toets (msPAF = meer stoffen Potentieel Aangetaste Fractie van lagere organismen). In tabel 1 van bijlage B in de Regeling is aangegeven voor welke parameters de msPAF-toets moet worden uitgevoerd en voor welke stoffen 'normale' samenstellingswaarden gelden. Daarnaast mogen de in de baggerspecie gemeten gehalten de interventiewaarden voor landbodembodem niet overschrijden.

In figuur 3.3 is de normstelling voor verspreiding over aangrenzende percelen schematisch weergegeven.

Figuur 3.3: Normstelling verspreiden baggerspecie

Voorwaarden

Voor het verspreiden van baggerspecie over aangrenzende percelen gelden de volgende voorwaarden:

- voor baggerspecie waarvan de milieuhygiënische kwaliteit voldoet aan de generieke verspreidingsnorm geldt de ontvangstplicht;
- de baggerspecie mag tot aan de perceelsgrens worden verspreid;
- er hoeft niet te worden getoetst aan de kwaliteitsklasse of functieklasse van de ontvangende bodem;
- het verspreiden van baggerspecie hoeft niet te worden gemeld (zie hoofdstuk 8).

3.3 Grootschalige bodemtoepassing

Een grootschalige bodemtoepassing is een toepassing waarin een grote hoeveelheid grond of baggerspecie wordt toegepast. Zoals beschreven in de artikelen 62 t/m 64 van het Besluit bodemkwaliteit is de voorwaarde dat minimaal een volume van 5.000 m³ en een toepassingshoogte van 2 meter moet worden aangehouden.

Op grond van het gestelde in artikel 63 van het Besluit mogen, voor wat betreft het toepassen op landbodem, alleen de volgende toepassingen onder de noemer van een grootschalige toepassing worden gerealiseerd:

- toepassingen van grond en baggerspecie in bouw- en wegconstructies, waaronder wegen, spoorwegen en geluidswallen;
- toepassingen van grond en baggerspecie voor het afdekken van een saneringslocatie of een stortplaats, met het oog op het voorkomen van nadelige gevolgen voor de omgeving;
- toepassing van grond en baggerspecie in aanvullingen, waaronder de herinrichting en stabilisering van voormalige winplaatsen voor delfstoffen.

Omdat het niet is toegestaan dat de grootschalige bodemtoepassing definitief onderdeel gaat uitmaken van de bodem, kan bij ophogingen van industrieterreinen en woningbouwlocaties niet worden gekozen voor het toetsingskader van een grootschalige bodemtoepassing.

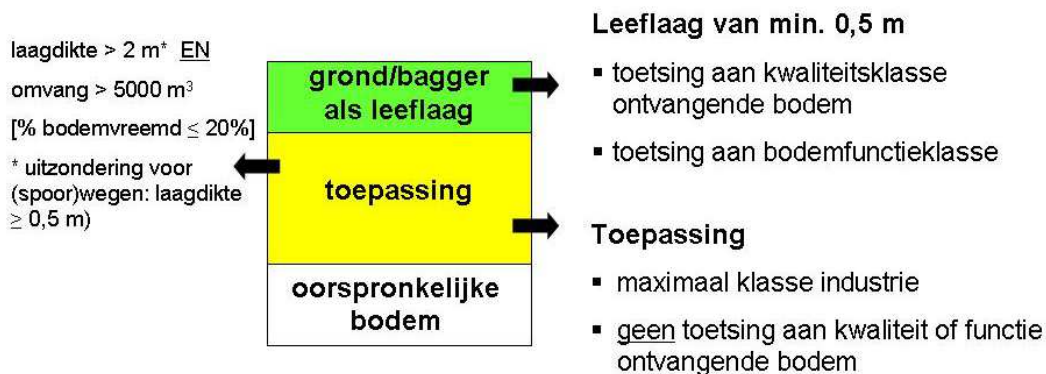
Criteria grootschalige bodemtoepassing

De partij grond of baggerspecie die in een grootschalige toepassing wordt verwerkt hoeft, in tegenstelling tot een generieke bodemtoepassing, niet te worden getoetst aan de kwaliteits- en functieklasse van de ontvangende bodem. Wel wordt een bovengrens gesteld aan de kwaliteitsklasse van de toe te passen partij grond of baggerspecie, namelijk maximaal klasse Industrie. Aangezien een partij met de kwaliteitsklasse Industrie (of Wonen) op een schonere bodem mag worden toegepast, moet worden voorkomen dat hierdoor de ontvangende bodem verontreinigd raakt. Vandaar dat aan de toe te passen partij grond of baggerspecie eisen worden gesteld aan de mate van uitloging die mag optreden (in de vorm van maximale emissiewaarden).

De grootschalige bodemtoepassing moet worden afgedekt met een leeflaag van grond of baggerspecie van tenminste 0,5 meter die aansluit op de toepassingseisen van de omliggende bodem. De kwaliteit van de leeflaag dient overeen te komen aan voorwaarden van de bodemfunctiekaart en is in het gebiedsspecifieke kader mede afhankelijk van de herkomstlocatie van de grond of baggerspecie. In figuur 3.4 is de grootschalige

bodemtoepassing grafisch weergegeven. De procedure voor het melden is uitgewerkt in hoofdstuk 8.

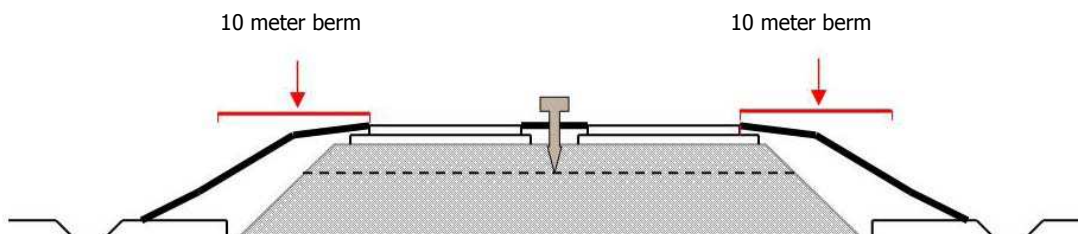
Figuur 3.4: Grootschalige bodemtoepassing

Uitzonderingsgevallen

Voor Rijkswegen, provinciale en gemeentelijke wegen en spoorwegen, waarop een aaneengesloten laag bouwstoffen wordt toegepast, geldt een minimale toepassingshoogte van 0,5 meter. Daarnaast mag, voor de aanleg van de bermen of taluds van Rijkswegen, provinciale wegen en spoorwegen, tot maximaal 10 m uit de weg, grond of baggerspecie van maximaal de kwaliteitsklasse Industrie worden gebruikt (zie figuur 3.5). Deze uitzondering geldt niet voor gemeentelijke wegen. Deze bermen en taluds worden wel getoetst aan de kwaliteit en functie van de naastliggende bodem, omdat gemeentelijke wegen vaak door bewoond gebied gaan.

Figuur 3.5: Uitzondering Rijkswegen, Provinciale wegen en spoorwegen

3.4 Tijdelijke opslag grond en baggerspecie

Voor de tijdelijke opslag van grond en baggerspecie buiten inrichtingen gelden vanaf 1 juli 2008 de eisen van het Besluit bodemkwaliteit. Onder de tijdelijke opslag van grond en baggerspecie wordt volgens het Besluit verstaan: "De tijdelijke toepassing van grond/baggerspecie voorafgaand aan de definitieve nuttige toepassing".

Vóór 1 juli 2008 was de tijdelijke opslag van grond en baggerspecie buiten inrichtingen vergunningplichtig in het kader van de Wet milieubeheer (Wm) en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo), met uitzondering van tijdelijke opslag korter dan zes maanden. Het Besluit bodemkwaliteit vereist echter geen Wm- en/of Wvo-vergunning meer indien de opslag plaatsvindt voorafgaand aan een definitieve nuttige toepassing. In artikel 35 van het Besluit bodemkwaliteit (en in paragraaf 2.3 van dit rapport) is opgenomen wat onder een nuttige toepassing wordt verstaan.

Voor opslag van baggerspecie in weilanddepots geldt het toetsingskader voor het op de kant verspreiden van baggerspecie (zie paragraaf 3.2). Een vergunning, voor bijvoorbeeld het op oppervlaktewater lozen van proceswater dat vrijkomt bij de baggeropslag, is niet meer noodzakelijk als de tijdelijke opslag past binnen de voorschriften van het Besluit. Voor wat betreft de lozing dient daarentegen wel, in het kader van de zorgplicht (artikel 7 Besluit bodemkwaliteit), te worden voorkomen dat er nadelige gevolgen voor het oppervlaktewater optreden.

In tabel 3.2 zijn de voorwaarden, die het Besluit bodemkwaliteit stelt aan de verschillende vormen van tijdelijke opslag op landbodem, opgenomen. Wanneer niet kan worden voldaan aan deze voorwaarden, valt de tijdelijke opslag onder de 'oude' regelgeving (vergunningplicht).

Tabel 3.2: Overzicht tijdelijke opslag grond/baggerspecie op landbodem

Vorm van tijdelijke opslag	Voorwaarden van het Besluit bodemkwaliteit		
	Maximale duur van de opslag	Kwaliteitseisen	Meldingsplicht
Kortdurende opslag	6 maanden	-	Ja
Tijdelijke opslag op landbodem	3 jaar	Kwaliteitsklasse partij grond/baggerspecie moet voldoen aan de kwaliteitsklasse van de ontvangende bodem.	Ja, met duur van de opslag en eindbestemming*
Weilanddepot ³ , opslag baggerspecie op aangrenzend perceel	3 jaar	Alleen baggerspecie die voldoet aan de generieke norm voor verspreiden op aangrenzende percelen	Ja, met duur van de opslag en eindbestemming*
Opslag bij tijdelijke uitname	Looptijd van de werkzaamheden	-	Nee
* Het melden van de eindbestemming moet binnen 6 maanden plaatsvinden. Men heeft dus 6 maanden de tijd om een bestemming te zoeken.			

In tabel 3.2 is aangegeven of er een meldingsplicht geldt voor de vorm van tijdelijke opslag. De procedure voor het melden is uitgewerkt in hoofdstuk 8. Opgemerkt wordt dat, voorafgaand aan de tijdelijke opslag van grond of baggerspecie, naast een check op de milieuhygiënische eisen die vanuit het Besluit bodemkwaliteit worden gesteld, ook een toets op het bestemmingsplan dient plaats te vinden. Dit teneinde uit te kunnen sluiten dat de tijdelijke opslag overlast (te denken valt aan geluid, geur, stof, etc.) voor de omgeving oplevert.

³ Vorm van tijdelijke opslag van baggerspecie op een perceel, grenzend aan de watergang van waaruit de baggerspecie is vrijgekomen, met als doel de baggerspecie te ontwateren en te laten rijpen alvorens het materiaal op dezelfde locatie of elders toe te passen

4 BODEMKWALITEITSKAARTEN EN FUNCTIEKAARTEN

4.1 Algemeen

Binnen het generieke kader is ten minste een bodemfunctiekaart als verplicht op te stellen instrument aangewezen. Om het toepassen van grond of baggerspecie binnen de regio te kunnen faciliteren, zonder dat telkens een bodemonderzoek of partijkeuring hoeft te worden uitgevoerd, zijn door de gemeenten een ontgravingskaart en een toepassingskaart opgesteld. De bodemfunctiekaarten, ontgravingskaarten en toepassingskaarten zijn onderdeel van deze Nota bodembeheer en zijn per gemeente opgenomen in bijlage 3. Dit hoofdstuk geeft een toelichting op de kaarten en beschrijft wanneer welke kaart gebruikt moet worden. Daarnaast wordt een toelichting gegeven op het gehanteerde stoffenpakket.

4.2 Functiekaart

De bodemfunctiekaart speelt een rol bij het, volgens het generieke kader, op landbodem toepassen van partijen grond of baggerspecie. De bodemfunctiekaart is een weergave van het huidige, en eventueel toekomstige, gebruik van de landbodem. Eén van de uitgangspunten van het generieke kader van het Besluit is namelijk dat de milieuhygiënische kwaliteit van de toe te passen partij grond of baggerspecie geschikt moet zijn voor het gebruik van de ontvangende bodem (de bodemfunctieklasse). Omdat aan de bodem onder oppervlaktewater geen functieklasse kan worden toegekend, zijn deze gebieden uitgesloten van de functiekaart.

Iedere gemeente is dan ook met de inwerkingtreding van het besluit verplicht om voor haar beheergebied een functiekaart vast te stellen. Dit is als zodanig beschreven in artikel 55 van het Besluit bodemkwaliteit. In artikel 4.7.1 en 4.9.2 van de Regeling bodemkwaliteit, en de bij het laatstgenoemde artikel behorende bijlage J, zijn de eisen opgenomen waar de bodemfunctiekaart aan moet voldoen.

Bij het toekennen van een functieklasse wordt onderscheid gemaakt in:

- gebieden met de bodemfunctieklasse 'Wonen';
- gebieden met de bodemfunctieklasse 'Industrie';
- gebieden met de bodemfunctieklasse 'Landbouw/natuur'.

OPM: gebieden niet ingedeeld in de functieklasse 'Wonen' of 'Industrie' vallen automatisch in de functie 'Landbouw/natuur'.

De bodemfunctieklassen Landbouw/natuur, Wonen en Industrie zijn een clustering van in totaal zeven verschillende bodemfuncties. Deze bodemfuncties zijn weergegeven in tabel 4.1.

Tabel 4.1: Clustering bodemfuncties tot bodemfunctieklassen

Bodemfuncties	Bodemfunctieklassen
1. Moes- en volkstuinten 2. Natuur 3. Landbouw	Landbouw/natuur
4. Wonen met tuin 5. Plaatsen waar kinderen spelen 6. Groen met natuurwaarden	Wonen*
7. Ander groen, bebouwing, infrastructuur en industrie	Industrie**
* De functieklassse Wonen omvat die bodemfuncties waarbij sprake kan zijn van veel bodemcontact en een beperkte gewasconsumptie. Hierbij moet worden gedacht aan een gewasconsumptie uit eigen tuin van rond de 10% van de totale gewasconsumptie. Wordt verwacht dat een grotere gewasconsumptie plaatsvindt dan moet worden gekozen voor de functieklassse landbouw/natuur. ** Onder de functieklassse Industrie vallen de minst kwetsbare bodemfuncties, met andere woorden die bodemfuncties waarbij sprake is van weinig bodemcontact en geen gewasconsumptie (bijvoorbeeld terreinen voor sport en recreatie en bepaalde stadsparken).	

Omgang met tussentijdse functiewijzigingen

Bij het opstellen van de functiekaarten is rekening gehouden met ruimtelijke ontwikkelingen die de komende 5 jaar plaatsvinden. Desondanks is het mogelijk dat de functie van een locatie wijzigt als gevolg van een bestemmingsplanwijziging in het kader van de Wet Ruimtelijke Ordening (Wro). Als gevolg van een dergelijke wijziging kan het voorkomen dat de functieklassse, zoals aangegeven op de functiekaart, niet meer correspondeert met de actuele functie van de locatie. Dit zou in theorie kunnen leiden tot verkeerde afwegingen bij het toepassen van grond (of baggerspecie) volgens het generieke kader.

Het bij iedere wijziging van het bestemmingsplan moeten aanpassen van de functiekaart, en zo nodig de Nota bodembeheer of andere beleidsdocumenten, vergt een onevenredige inspanning. Daarom worden de functiekaarten niet frequent aangepast, maar dient de gewijzigde bestemming betrokken te worden bij de afweging welke kwaliteitsklasse grond of baggerspecie mag worden toegepast volgens het generieke kader. De bestemmingen uit het bestemmingsplan dienen hierbij dan "vertaald" te worden naar de functieklassse uit het generieke beleid. Door de gemeenten wordt éénmaal per vijf jaar nagegaan of het noodzakelijk is om de functiekaart aan te passen en opnieuw vast te stellen.

Relatie met saneringsbeleid

De functiekaart speelt niet alleen een rol bij het toepassen van partijen grond of baggerspecie maar ook bij het vaststellen van de terugsaneerwaarden en de milieuhygiënische kwaliteit van de leeflaag of aanvulgrond in het geval van saneringen. In de Circulaire bodemsanering 2009 (Staatscourant nr. 67 van 7 april 2009) is namelijk aangegeven dat wanneer er aanleiding is om te saneren, de standaardaanpak uitgaat van het functiegericht saneren. Dit betekent dat de bodemkwaliteit in de contactzone (bovengrond) in die mate moet worden hersteld dat wordt voldaan aan de bij de functieklassse behorende maximale waarden.

Specifieke situatie voor wegen en bermen

Voor wegen en wegbermen is een onderscheid gemaakt in het type wegberm en de situering van de berm:

A) Rijkswegen en spoorwegen

Voor rijkswegen en spoorwegen is aan het verzoek van het consortium van Rijkswaterstaat, SBNS en Prorail (brief van 30 juni 2009 met kenmerk RWS/DVS-2009/1569) voldaan door aan deze wegen en bijbehorende bermen de functie Industrie toe te kennen. Dit betreft voor de

regio de wegen en bermen van de Rijkswegen A4, A16, A17, A29, A58 en A59 alsmede de spoorbermen c.q. de spoorzones in de gemeenten Moerdijk, Roosendaal, Halderberge, Rucphen en Woensdrecht.

B) Wegen binnen bebouwde kom

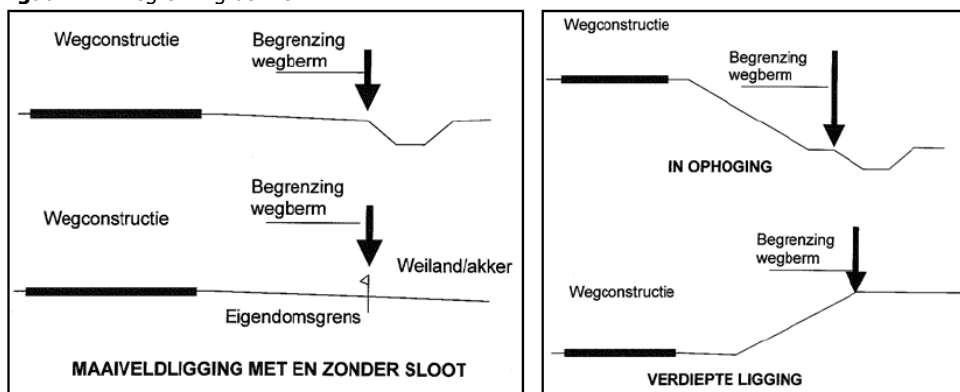
Ten aanzien van de wegen en wegbermen binnen de bebouwde kom is voor de functieklasse aansluiting gezocht bij het omliggende gebied. Gemeente Woensdrecht heeft aan de doorgaande wegen binnen de oude kernen de functieklasse Industrie toegekend.

C) Wegen buiten bebouwde kom

Voor het toekennen van een bodemfunctie aan de wegbermen in het buitengebied is op basis van de bodemkwaliteitskaart buitengebied inclusief bermen (zie hoofdstuk 6) een afweging gemaakt. In beginsel wordt aangesloten bij de functie van het omliggende gebied.

Voor wat betreft de begrenzing van de bermen wordt aangesloten bij onderstaande figuren. Deze figuren zijn afkomstig uit een brief van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Dienst Verkeer en Scheepvaart (kenmerk RWS/DVS-2009/2932, 19 november 2009).

Figuur 4.1: Begrenzing bermen

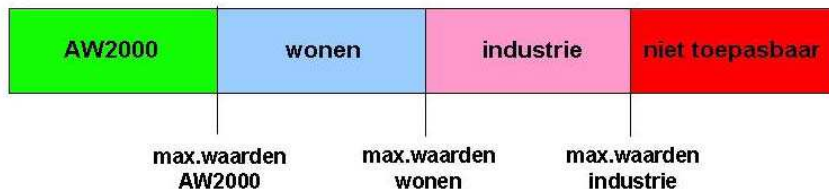
Als definitie van bermgrond is in de Bodemkwaliteitskaart buitengebied de volgende definitie opgenomen:

Bermgrond is de grond vanaf de rand van de wegverharding van de weg tot aan de insteek van de sloot of tot aan de voet van de dijk/grondwal of tot aan de kruin van de dijk (bij een dijkweg), tot 50 cm onder maaiveld. Indien er geen sloot aanwezig is, wordt hiervoor een arbitraire afstand van 6 meter voor gemeentelijke wegbermen aangehouden vanaf de rand van de wegverharding van de weg. Indien een fietspad langs de weg aanwezig is, is de wegberm het gedeelte vanaf de rand van het asfalt van de weg tot aan de rand van het asfalt van het fietspad en het gedeelte vanaf de rand van het asfalt tot aan de insteek van de sloot.

4.3 Ontgravingskaart

De ontgravingskaart is een vertaling van de bodemkwaliteitskaart op klassenniveau en geeft een indicatie van de chemische kwaliteit van een partij grond die wordt ontgraven voor hergebruik elders. Hierbij is onderscheid gemaakt in de bovengrond (0,0-0,5 m-mv) en de ondergrond (0,5-2,0 m-mv). De te verwachten bodemkwaliteit is verdeeld in de drie kwaliteitsklassen die binnen het Besluit van kracht zijn (zie figuur 4.2).

Figuur 4.2: Overzicht normen landbodem

Wanneer de ontgravingskaart gebruikt kan worden als bewijsmiddel voor de kwaliteit van de vrijkomende grond, is opgenomen in hoofdstuk 7. Aangenomen wordt dat grond uit bodemlagen dieper dan 2,0 m-mv van dezelfde zo niet een betere kwaliteit is als grond afkomstig uit de laag 0,5-2,0 m -mv. Vandaar dat de ontgravingskaart van de ondergrond representatief wordt geacht voor grond uit bodemlagen dieper dan 2,0 m -mv (met inachtneming van de 'toets herkomst' zoals beschreven in hoofdstuk 7). De bodemkwaliteitskaart mag derhalve als bewijsmiddel worden gebruikt voor partijen grond uit de diepere ondergrond.

4.4 Toepassingskaart

Een toepassingskaart geeft de kwaliteitsklasse aan waar een partij grond of baggerspecie aan moet voldoen bij toepassing binnen de verschillende zones van een gemeente. De toepassingskaart betreft derhalve een combinatie van de functiekaart en de kaart met de kwaliteitsklasse van de ontvangende bodem. Deze twee kaarten kunnen als het ware over elkaar heen worden gelegd waarbij de strengste klasse uiteindelijk bepalend is voor de kwaliteitsklasse grond of baggerspecie die mag worden toegepast. Daar waar gebiedsspecifiek beleid van toepassing is geldt een andere invulling van de toepassingskaart. Dit wordt nader besproken in hoofdstuk 5.

Toepassen in de ondergrond

De toepassingskaart geeft alleen de vereiste (maximale) kwaliteitsklasse aan voor partijen grond of baggerspecie die op het maaiveld of in de bovengrond (0,0-0,5 m -mv) worden toegepast. Dit vanwege het feit dat dit de meest gangbare situatie is. Het kan echter voorkomen dat een partij grond of baggerspecie in de ondergrond (vanaf 0,5 m -mv) wordt toegepast, bijvoorbeeld bij ontgravingsputten. In dat geval dient de toepasser zelf, aan de hand van zowel de functieklasse als de kwaliteitsklasse van dit traject van de ontvangende bodem, de maximaal toegestane kwaliteitsklasse voor de toe te passen partij grond of baggerspecie te bepalen. Als hulpmiddel is hiervoor in tabel 4.2 aangegeven hoe de kwaliteitsklasse van de ondergrond zich verhoudt ten opzichte van die van de bovengrond:

- Zijn de kwaliteitsklassen van de boven- en ondergrond gelijk, dan kan de toepassingskaart van de bovengrond als referentie voor de ondergrond dienen.
- Is in een bepaalde zone de kwaliteitsklasse van de ondergrond beter dan die van de bovengrond, dan is in de laatste kolom aangegeven welke consequenties dit heeft voor de kwaliteitsklasse van de toe te passen partij grond of baggerspecie.

Tabel 4.2: Verschil kwaliteitsklassen boven- en ondergrond ontvangende bodem

Gemeente	Bovengrond (0-0,5 m-mv)	Ondergrond (0,5-2,0 m-mv)	In de ondergrond maximale toegestane kwaliteitsklasse toe te passen partij grond of baggerspecie
Roosendaal	Zone Tolberg, Weihoek, Kroeven, Langdonk, Kortendijk: AW2000 Overig: -	Zone Tolberg, Weihoek, Kroeven, Langdonk, Kortendijk: Industrie Overig: -	Wonen
Halderberge	-	-	-
Moerdijk	Zone A : AW2000 Zone D : AW2000 Zone E: Wonen Overig: -	Zone A: Wonen Zone D: Wonen Zone E: AW2000 Overig: -	Wonen Wonen AW2000 Overig: -
Rucphen	-	-	-
Woensdrecht	-	-	-
Zundert	Zone 'voormalige tuinderslocaties en boomkwekerijen': Industrie Overig: -	Zone 'voormalige tuinderslocaties en boomkwekerijen': AW2000 Overig: -	AW2000 Overig: -
- geen verschil			

Uitgesloten gebieden

Van een aantal gebieden binnen de regio is de kwaliteitsklasse van de ontvangende landbodem niet bekend (zoals bijvoorbeeld ter plaatse van defensieterrainen of spoorzone). Dit betekent dat voor iedere partij grond of baggerspecie die ter plaatse van deze locaties (generiek) wordt toegepast, de toepassingskaart niet als uitgangspunt voor de vereiste kwaliteitsklasse kan worden gehanteerd. Voor deze uitgesloten gebieden dient men zelf, aan de hand van tabel 3.1 de vereiste kwaliteitsklasse van de toe te passen partij grond of baggerspecie te bepalen. Hiervoor dient allereerst de kwaliteitsklasse van de ontvangende bodem te worden vastgesteld (zie hoofdstuk 7). Vervolgens dient van de bodemfunctiekaart van de desbetreffende gemeente (zie bijlage 3) de functieklasse te worden afgelezen.

Voor die gevallen dat ook geen functieklasse bekend is, dient in overleg te worden getreden met de desbetreffende gemeente. Wanneer zowel de bodemkwaliteitsklasse als de functieklasse bekend zijn, kan aan de hand van tabel 3.1 worden bepaald welke kwaliteitsklasse maximaal is toegestaan voor de toe te passen partij grond of baggerspecie (het toepassen van een betere klasse is namelijk toegestaan). Hierbij wordt opgemerkt dat het toepassen van een partij grond of baggerspecie van de klasse AW2000 (= schone grond) is vrijgesteld van deze zogenaamde 'vergelijkbaarheidstoets'. Dit vanwege het feit dat deze kwaliteitsklasse altijd vrij toepasbaar is.

4.5 Stoffenpakket en overgangsrecht

De gemeenten Roosendaal (excl. Stadsoevers), Halderberge en Moerdijk maken voor hun kernen gebruik van het overgangsrecht zoals beschreven in artikel 76 van het Besluit bodemkwaliteit. Dit betekent dat de bodemkwaliteitskaarten voor de kernen van deze gemeenten voortsnog zijn gebaseerd op het stoffenpakket zoals dit geldend was vóór 1 juli 2008⁴. Volgens het overgangsrecht is het toegestaan om gedurende vijf jaar na inwerkingtreding van het Besluit (tot 1 juli 2013) de bodemkwaliteitskaarten te baseren op het oude stoffenpakket. Hierbij wordt opgemerkt dat indien de bodemkwaliteitskaart eerder haar

⁴ Het 'oude' standaardpakket (tot 1 juli 2008) bestond uit 8 zware metalen (arsen, cadmium, chroom, koper, kwik, lood, nikkel en zink), polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK 10 VROM) en minerale olie (GC).

geldigheid verliest, deze datum hierop wordt aangepast. Voor de totstandkoming van de genoemde kaarten is dan ook geen nieuw onderzoek naar de bodemkwaliteit uitgevoerd.

Aangezien sinds 1 juli 2008 het standaard analysepakket⁵ is uitgebreid met de parameters barium, kobalt, molybdeen en PCB's, bevatten de bodemkwaliteitskaarten van de kernen van bovengenoemde gemeenten geen informatie over deze parameters. Het genoemde overgangsbeleid stelt echter dat voor de maximale waarden van deze nieuwe parameters mag worden uitgegaan van de gebruiksfunctie van de ontvangende bodem op de toepassingslocatie. Er vindt voor deze parameters dus tijdens het overgangsrecht voor deze stoffen geen toets aan de bodemkwaliteitsklasse plaats.

Om het functioneel gebruik van de bodem te kunnen beschermen en daarnaast rekening te kunnen houden met de zorgplicht van artikel 13 Wet bodembescherming, heeft de regio besloten om voor de parameter barium een 'eigen' toetsingskader te hanteren. Dit toetsingskader komt te vervallen zodra in de Regeling bodemkwaliteit weer normen voor barium worden opgenomen. Kort gezegd komt het toetsingskader voor barium er op neer dat de oude normen, zoals opgenomen in de Regeling bodemkwaliteit van 20 december 2007, gehandhaafd blijven.

In tabel 4.3 zijn deze maximale waarden voor de klassen AW2000, Wonen en Industrie weergegeven. Deze maximale waarden gelden voor standaardbodem en dienen nog te worden gecorrigeerd voor het organische stof- en lutumgehalte van de toe te passen partij grond of baggerspecie.

Tabel 4.3: Normen barium

Maximale waarden klasse AW2000	Maximale waarden klasse Wonen	Maximale waarden klasse Industrie
190	550	920

⁵ Het huidige standaardpakket (sinds 1 juli 2008) bestaat uit 9 zware metalen (barium, cadmium, kobalt, koper, kwik, lood, molybdeen, nikkel en zink), polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK 10 VROM), polychloorbifenylen (PCB som 7) en minerale olie (GC).

5 GEBIEDSSPECIFIEKE TOEPASSINGSEISEN

5.1 Aanleiding

Het generieke kader zoals weergegeven in hoofdstuk 3 stelt dat de kwaliteitsklasse van een toe te passen partij grond of baggerspecie wordt bepaald door zowel de kwaliteitsklasse als de functieklassering van de ontvangende bodem. Daar waar beide klassen niet met elkaar overeenkomen, kunnen knelpunten ontstaan voor grondverzet. Valt bijvoorbeeld in een bepaalde zone de vrijkomende grond in een slechtere klasse dan de functie die de zone bekleedt, dan mag de grond niet opnieuw binnen dezelfde zone worden toegepast. Om na te kunnen gaan welke knelpunten het generieke beleid voor de regio oplevert, zijn de kaarten van de bodemkwaliteit vergeleken met de functiekaarten. Op basis van de in bijlage 3 opgenomen informatie kan worden geconcludeerd dat grondverzet binnen de individuele gemeenten, dan wel binnen de regio, op het eerste gezicht geen problemen oplevert. Voor de verschillende kwaliteitsklassen grond die binnen de regio kunnen vrijkomen kan namelijk nagenoeg altijd een toepassingslocatie worden gevonden:

- voor de klassen AW2000 en Wonen kan het generieke toepassingskader worden gevolgd;
- de partijen met de klasse Industrie kunnen in een grootschalige bodemtoepassing worden verwerkt.

Desondanks worden met het volgen van het generieke toepassingskader een aantal problemen verwacht:

1. Het generieke beleid biedt onvoldoende ruimte voor duurzame ontwikkelingen die plaatsvinden in het buitengebied (bijvoorbeeld de aanleg van industrieterreinen). Conform het generieke beleid mag ter plaatse namelijk alleen schone grond of baggerspecie worden toegepast omdat de ontvangende bodem nagenoeg overal aan de AW2000 voldoet terwijl op basis van het gebruik een mindere klasse zou zijn toegestaan. De gebruiksfuncties en actuele bodemkwaliteit sluiten derhalve niet goed op elkaar aan.
2. Naast het gebruik van de bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel, komt het voor dat op vrijkomende partijen grond (of baggerspecie) een partijkeuring wordt uitgevoerd. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer de grond afkomstig is van een verdachte locatie die is uitgesloten van de bodemkwaliteitskaart (zie hoofdstuk 7). De kwaliteitsklasse van deze partijen grond kan afwijkend (slechter) zijn dan de diffuse achtergrondkwaliteit zoals aangegeven op de bodemkwaliteitskaarten. Deze partijen grond kunnen bij de meeste gemeenten, op basis van de generieke toepassingskaart, vaak alleen opnieuw worden toegepast in een grootschalige bodemtoepassing. Zijn dergelijke grootschalige toepassingen binnen de eigen gemeente niet aanwezig, dan moet de partij grond naar een toepassingslocatie buiten de gemeente (en eventueel zelfs buiten de regio) worden afgevoerd. Dit brengt extra kosten met zich mee voor transport en acceptatie.
3. De aanwezigheid van een overwegend schone bodem heeft als nadeel dat grond, die voor bepaalde projecten van buiten de gemeente moet worden aangevoerd, ook aan de kwaliteitsklasse AW2000 moet voldoen. Met het aanvoeren van schone grond zijn hogere kosten gemoeid dan met het aanvoeren van grond van de klasse Wonen of Industrie.

In tabel 5.1 zijn de bevindingen en mogelijke knelpunten van het generieke toepassingskader samengevat.

Tabel 5.1: Overzicht en conclusies knelpunten generiek beleid

Conclusie c.q. knelpunten	Roosendaal	Halderberge	Moerdijk	Rucphen	Woensdrecht	Zundert
Toepassingseisen generiek						
Binnen gemeente mag grond van klasse AW2000 worden toegepast	X	X	X	X	X	X
Binnen gemeente mag grond van klasse Wonen worden toegepast	-	-	X	-	-	-
Binnen gemeente mag grond van klasse Industrie worden toegepast	-	-	-	-	-	-
Kwaliteit vrijkomende grond						
Ontgraven grond binnen gemeente wordt als AW2000 geclassificeerd	X	X	X	X	X	X
Ontgraven grond binnen gemeente wordt als Wonen geclassificeerd	X	-	X	-	-	-
Ontgraven grond binnen gemeente wordt als Industrie geclassificeerd	-	-	-	-	-	X
Interne afzetmogelijkheden[#]						
Interne afzet voor vrijkomende grond met klasse AW2000	X	X	X	X	X	X
Interne afzet voor vrijkomende grond met klasse Wonen	-	-	X	-	-	-
Interne afzet voor vrijkomende grond met klasse Industrie	-	-	-	-	-	-
Lokale problemen						
Grond uit zone 'voormalige tuinderijen en boomkwekerijen' mag niet in dezelfde zone worden toegepast [#]	-	-	-	-	-	X
[#] binnen eigen gemeente, exclusief GBT						

5.2 Scenario's gebiedsspecifiek beleid

5.2.1 Algemeen

Met de regiogemeenten is vervolgens een aantal scenario's besproken waarmee invulling kan worden gegeven aan het gebiedsspecifiek beleid. De scenario's die bij het afwegingsproces besproken zijn komen voort uit een inventarisatie van de huidige bodemkwaliteitsgegevens en de voor iedere gemeente afzonderlijk aanwezige wensen en behoeften. Dit betreft in hoofdzaak:

- Eenduidig kader voor bodembeheer in de regio dat praktisch uitvoerbaar en toetsbaar is voor zowel toepassers als handhavers;
- Mogelijkheden met aansluiten met/van andere regio's;
- Zoveel mogelijk grond uit eigen regio kunnen aanwijzen als hergebruiksgrond voor de regio met behoud van de eigen kernwaarden;
- De verwachte ontwikkelingen en mate van grondverzet in relatie tot de mogelijke knelpunten.

Om de afzetmogelijkheden van verschillende kwaliteitsklassen grond binnen de regio te kunnen vergroten is het, naast een samenwerkingsverband tussen meerdere gemeenten, noodzakelijk dat de toepassingskaart van iedere gemeente meer variatie vertoont. Om deze (extra) ruimte te kunnen creëren is er door de regiogemeenten voor gekozen om een beperkte afname van de huidige bodemkwaliteit in het stedelijk gebied en op minder gevoelige bestemmingen toe te staan, met in achtname van het standstill-beginsel op regioniveau.

Maar wat wordt onder afname c.q. vermindering van de bodemkwaliteit verstaan? Het hele bodembeleid heeft, sinds de publicatie van de Beleidsbrief bodem in 2003, een ommezwaai gemaakt. Zo was het saneringsbeleid in eerste instantie gericht op het multifunctioneel toepasbaar (schoon) houden van de bodem. Die insteek heeft men de laatste jaren en vooral met de recente wijzigingen van wet- en regelgeving losgelaten. Nu wordt gesproken over

functioneel saneren. Dit betekent dat alleen die verontreiniging wordt verwijderd die een belemmering vormt voor het voorgenomen gebruik.

Dit beleid is ook vertaald naar het Besluit bodemkwaliteit. Het uitgangspunt van dit besluit is 'duurzaam bodembeheer' of, zoals ook al beschreven in paragraaf 1.3.1, het afstemmen van de bodemkwaliteit op het (beoogde) gebruik van de bodem. Dit wil zeggen dat binnen een bepaald gebied met grond mag worden geschoven zodat deze op die plaats wordt toegepast waar deze de minste risico's oplevert voor de gebruiker. Als dat voor de toepassingslocatie een afname van de bestaande bodemkwaliteit betekent, dan wordt dat niet als een probleem gezien. Het concept "wat schoon is, moet schoon blijven" mag bij duurzaam bodembeheer namelijk worden losgelaten. Een bodembeheerder mag haar eigen ambities formuleren en belangen afwegen.

Voorwaarde bij gebiedsspecifiek beleid is wel dat op gebiedsniveau het 'standstill-principe' moet worden gehanteerd. Hiermee wordt bedoeld dat het lokaal verminderen van de bestaande bodemkwaliteit alleen is toegestaan wanneer dit plaatsvindt met gebiedseigen grond. Op deze manier blijft de binnen het gebied al aanwezige bodembelasting namelijk gelijk, oftewel, er wordt geen nieuwe bodembelasting gecreëerd. Kort gezegd betekent dit dat bij het toepassen van partijen grond die van buiten de regio worden aangevoerd, dan wel bij het toepassen van baggerspecie, **altijd** van de generieke toepassingseisen (hoofdstuk 3) moet worden uitgegaan. De in dit hoofdstuk beschreven gebiedsspecifieke toepassingseisen gelden namelijk alleen voor partijen grond die binnen de regio vrijkomen en opnieuw worden toegepast.

5.2.2 *Besproken scenario's*

Met de regiogemeenten zijn tijdens het afwegingsproces de volgende scenario's besproken:

1. Scenario 1 : functiekaart = toepassingskaart
2. Scenario 2 : functiekaart = toepassingskaart, maar max. 'Wonen'
3. Scenario 3a : aanwijzen gebieden die mogen aansluiten bij de functieklassse
4. Scenario 3b : aanwijzen gebieden met maximaal klasse 'Wonen'
5. Scenario 4 : hergebruik binnen dezelfde zone toestaan

Het resultaat van de scenario's is een vertaling van de bodemfunctiekaart, de bodemkwaliteitskaart en gemaakte afwegingen naar een toepassingskaart.

Ad 1: functiekaart = toepassingskaart

De kwaliteit van de ontvangende bodem wordt buiten beschouwing gelaten. Bij het beoordelen of een partij grond mag worden toegepast, wordt alleen naar de functieklassse van de toepassingslocatie gekeken. Dit betekent dat in gebieden met de functieklassse Wonen, de kwaliteitsklasse Wonen mag worden toegepast en in gebieden met functieklassse Industrie, de kwaliteitsklasse Industrie.

Ad 2: functiekaart = toepassingskaart, max. klasse Wonen

Net als bij scenario 1, wordt ook hier de kwaliteit van de ontvangende bodem buiten beschouwing gelaten. Het verschil is echter dat in zowel de gebieden met de functieklassse Wonen als de functieklassse Industrie een bovengrens wordt gesteld aan de kwaliteitsklasse grond die mag worden toegepast, namelijk de klasse Wonen.

Ad 3a: aanwijzen gebieden die mogen aansluiten bij de functieklassse

Dit scenario is een afgeleide van scenario 1, met dit verschil dat niet voor de gehele gemeente de functiekaart als toepassingskaart wordt aangehouden, maar dat bepaalde gebieden worden aangewezen waarvoor alleen naar de functieklassse van de toepassingslocatie hoeft te worden gekeken.

Ad 3b: aanwijzen gebieden met maximaal klasse Wonen

Dit scenario is een afgeleide van scenario 2, met dit verschil dat bepaalde gebieden worden aangewezen waarvoor kwaliteitsklasse Wonen als bovengrens geldt voor de toe te passen partij grond.

Ad 4: hergebruik binnen dezelfde zone toestaan

Binnen de gemeente Zundert doet zich de situatie voor dat grond die binnen een bepaalde zone vrijkomt, niet meer in dezelfde zone mag worden toegepast. Dit omdat de functieklaas van de ontvangende bodem in een strengere klasse valt. Hetzelfde geldt voor grond vrijkomend uit de wegbermen in het buitengebied. Het behoort tot de mogelijkheden om het opnieuw in dezelfde zone toepassen van de grond toe te staan mits dit geen risico's oplevert voor de specifieke functie die de bodem vervult.

5.3 Uitwerking gebiedsspecifiek beleid

Na de voor- en nadelen van de beschreven scenario's in afzonderlijke discussies te hebben afgewogen hebben de regiogemeenten gekozen voor het uitwerken van gebiedsspecifiek beleid volgens het voor die gemeente gehanteerde voorkeursscenario (zie tabel 5.2).

Tabel 5.2: Resultaten scenariodiscussies

Gemeente	Scenario	Toelichting
Roosendaal	2 en 3a	Functiekaart = toepassingskaart, maar max. 'Wonen'. Bedrijfsterrein Borchwerf II - veld B wordt aangewezen als gebied waar klasse Industrie mag worden hergebruikt
Halderberge	2	Functiekaart = toepassingskaart, maar max. 'Wonen'
Moerdijk	2 en 3a	Functiekaart = toepassingskaart, maar max. 'Wonen'. Logistiek Park Moerdijk wordt aangewezen als gebied waar klasse Industrie mag worden hergebruikt
Rucphen	3b	Scenario 3b: aanwijzen gebieden met maximaal klasse 'Wonen' (bedrijfsterrein Nijverhei)
Woensdrecht	3b	Scenario 3b: aanwijzen gebieden met maximaal klasse 'Wonen' (bedrijfsterreinen De Kooi en Driehoeven)
Zundert	2 en 4	Functiekaart = toepassingskaart, maar max. 'Wonen'. Met betrekking tot de aangewezen voormalige intensief gebruikte tuinderslocaties en boomkwekerijen is hergebruik binnen dezelfde zone toestaan
Bermen buitengebied	4	Hergebruik van bermgrond binnen dezelfde bermzone is toegestaan.

Onder scenario 2 geldt dat bij het beoordelen of een partij grond mag worden toegepast, de kwaliteitsklasse van de ontvangende bodem buiten beschouwing wordt gelaten. Wel wordt een **bovengrens** gesteld aan de kwaliteitsklasse van de toe te passen partij grond, namelijk maximaal de **klasse Wonen**. Dus ook in de gebieden die volgens de functiekaart de klasse Industrie toegewezen hebben gekregen, mag maximaal grond van de kwaliteitsklasse Wonen worden toegepast. In geval van scenario 3b is de keuze voor deze gebieden beperkt tot de hiervoor aangewezen gebieden. Voor de binnen de gemeente Zundert aangewezen voormalige intensief gebruikte tuinderslocaties en boomkwekerijen (scenario 4) is het uitgangspunt dat grond binnen deze zone c.q. locaties uitwisselbaar is met als bovengrens klasse Industrie voor de specifiek in die zone voorkomende parameters (bestrijdingsmiddelen).

Door het stellen van klasse Wonen als bovengrens wordt voorkomen dat de bodemkwaliteit ter plaatse van industriegebieden in die mate afneemt, dat dit in de toekomst een belemmering zou kunnen vormen. Bijvoorbeeld wanneer één van deze gebieden wordt heringericht tot woonwijk of anderszins gevoeliger gebruiksfuncties. Roosendaal en Moerdijk hebben de keuze gemaakt enkele nieuw te ontwikkelen industriegebieden die 'altijd industriegebied blijven' (Borchwerf II, veld B respectievelijk Logistiek Park Moerdijk), aan te wijzen als gebieden waar klasse Industrie mag worden hergebruikt (scenario 3a). Herinrichting tot een gevoeliger gebruiksfunctie is daar niet aan de orde. De definitieve contouren van het toepassingsgebied voor klasse Industrie binnen Logistiek Park Moerdijk worden bepaald als het bestemmingsplan definitief wordt.

De gebiedsspecifieke toepassingskaarten zijn opgenomen in bijlage 2 (regionale kaart) en bijlage 3 (per gemeente).

Wanneer per gemeente de generieke en gebiedsspecifieke toepassingskaart naast elkaar worden gelegd, blijkt dat met het gebiedsspecifieke beleid meer afzetmogelijkheden zijn gecreëerd voor grond met de kwaliteitsklasse wonen. Partijen vrijkomende grond die als klasse Industrie worden beoordeeld, kunnen alleen in grootschalige bodemtoepassingen in de regio worden verwerkt.

Gebruiksrisico's

Het Besluit bodemkwaliteit schrijft voor dat bij het opstellen van gebiedsspecifiek beleid een risicobeoordeling moet worden uitgevoerd. Dit om uit te sluiten dat de gekozen lokale maximale waarden, en de bijbehorende toegestane verslechtering van de bodemkwaliteit, geen belemmeringen oplevert voor het specifieke gebruik van de bodem ter plaatse. Deze risicobeoordeling moet worden uitgevoerd met de applicatie Risicotoolbox. Deze applicatie berekent voor de lokale maximale waarden de eventuele risico's voor de verschillende vormen van bodemgebruik.

Omdat de regiogemeenten hebben gekozen voor het aansluiten bij de maximale waarden zoals opgesteld voor de functieklassen, waarbij:

- de generieke maximale waarden als bovengrens worden gehanteerd **en**
- de functieklassen worden aangehouden zoals weergegeven op de functiekaart,

is een dergelijke risicobeoordeling met de Risicotoolbox niet noodzakelijk. De maximale waarden van de generieke functieklassen zijn namelijk al afgeleid van de meest gevoelige bodemfunctie in het betreffende cluster (zie paragraaf 3.3). Door het aansluiten bij de functieklassen, worden derhalve geen gebruiksrisico's verwacht.

Omgaan met bodemvreemd materiaal

In het Besluit bodemkwaliteit is, in de definitie van grond en baggerspecie, een bovengrens van 20% (m/m) gesteld aan het percentage bodemvreemd materiaal. Voor grondverzet binnen de regio is besloten om hier geen strengere normering voor te hanteren. Indien voor de toepassingslocatie deze mate van bijmenging niet gewenst is, zal dit op een andere wijze in contractstukken (bijv. bestekken) moeten worden geregeld. Reden hiervoor is dat het stellen van een normering voor bodemvreemd materiaal veelal maatwerk betreft, zoals dit ook voor bijvoorbeeld de civieltechnische kwaliteit van de toe te passen grond of baggerspecie geldt. Een voorbeeld hiervan is dat grond toegepast op een industrieterrein meer bodemvreemd materiaal mag bevatten dan grond toegepast in tuinen van woningen.

6 SPECIFIEKE SITUATIES

6.1 Grondwaterbeschermingsgebieden

Binnen het beheergebied van de regio zijn enkele grondwaterbeschermingsgebieden gelegen. Deze gebieden zijn per gemeente aangegeven op de toepassingskaarten en de bodemfunctiekaart in bijlage 3.

De contouren van de grondwaterbeschermingsgebieden zijn afkomstig uit de provinciale milieuverordening (PMV). Omdat de PMV aan wijzigingen onderhevig is, dient altijd de meest recente versie geraadpleegd te worden via de internetsite van de provincie Noord-Brabant.

Volgens de PMV is het niet toegestaan om in een grondwaterbeschermingsgebied grond of baggerspecie toe te passen behalve wanneer:

- a. de kwaliteit van de grond of baggerspecie
 - voldoet aan de bodemkwaliteitsklasse Achtergrondwaarde (AW2000);
 - of:
 - de maximale waarden van de kwaliteitsklasse Wonen niet overschrijdt mits de grond of baggerspecie afkomstig is uit hetzelfde grondwaterbeschermingsgebied en de kwaliteit van de ontvangende bodem gelijk is aan of slechter is dan de kwaliteitsklasse Wonen.
- b. het baggerspecie betreft die vrijkomt bij regulier onderhoud van watergangen en op het aangrenzend perceel wordt verspreid, met het oog op het herstellen of verbeteren van deze percelen;
- c. Bij grootschalig toe te passen verontreinigde grond of baggerspecie gelden de maximale waarden voor Wonen als bovengrens en dient het toe te passen materiaal uit het gebied afkomstig te zijn. Tevens mag door wijze van toepassing en de te treffen voorzieningen en maatregelen de risico's op verontreiniging van het grondwater voor de betreffende drinkwatervoorziening niet toenemen.

6.2 Defensierterreinen

Defensierterreinen vormen een speciaal geval binnen het bodembeleid van de regio. Dit omdat enerzijds niet voor alle defensierterreinen de functieklassering is ingevuld (zie hoofdstuk 4). Anderzijds omdat er geen informatie bekend is over de kwaliteitsklasse van de ontvangende bodem. Als gevolg hiervan zijn de bodemkwaliteitskaarten niet van toepassing op de defensierterreinen die binnen een aantal van de regiogemeenten zijn gelegen.

Door de regio is besloten dat, voor het ter plaatse van defensierterreinen toepassen van partijen grond (of baggerspecie), altijd van het generieke toetsingskader moet worden uitgegaan (zie hoofdstuk 3). In het geval de toe te passen partij grond of baggerspecie niet aan de klasse AW2000 voldoet, moet de kwaliteitsklasse van de ontvangende bodem worden vastgesteld en moet bij de betreffende gemeente navraag worden gedaan over de te hanteren functieklassering. Vervolgens kan, met de verkregen kwaliteits- en functieklassering, aan de hand van tabel 3.1 worden bepaald welke kwaliteitsklasse grond of baggerspecie maximaal mag worden toegepast. Een uitzondering op het bovenstaande vormt de vliegbasis Woensdrecht. In de functiekaart is deze aangewezen als functie Industrie.

6.3 Omgaan met kleine partijen grond

Alle toepassingen van grond, uitgezonderd de tijdelijke uitname hiervan, moeten aan de regels van het Besluit bodemkwaliteit voldoen. Zo ook het toepassen van kleine partijen grond ($< 50 \text{ m}^3$). Voor kleine partijen die afkomstig zijn uit gezoneerd gebied bestaan geen problemen, voor deze partijen kan namelijk zeer waarschijnlijk gebruik worden gemaakt van de bodemkwaliteitskaart (ontgravingskaart) voor het aantonen van de milieuhygiënische kwaliteit.

Is de partij daarentegen afkomstig uit één van de, van de bodemkwaliteitskaart, uitgesloten gebieden, dan moet de milieuhygiënische kwaliteit van de grond worden vastgesteld met een partijkeuring. Een partijkeuring voor kleine partijen is echter een kostbare aangelegenheid. Daarom wordt aanbevolen om kleine partijen grond af te voeren naar erkende verwerkingslocaties (binnen de regio). Deze locaties beschikken over een erkenning (volgens de BRL9335) om kleine partijen grond op te bulken tot partijen van een bepaalde omvang, alvorens hier een partijkeuring op te laten uitvoeren.

Opbulken partijen tot 25 m^3

Ten aanzien van het opbulken van kleine partijen grond wordt het volgende opgemerkt. Met ingang van 1 juli 2008 mag het samenvoegen (opbulken) van partijen grond en/of baggerspecie uitsluitend worden uitgevoerd door daarvoor erkende bedrijven. In artikel 4.3.2 van de Regeling bodemkwaliteit is namelijk vastgelegd dat het samenvoegen van verschillende partijen grond of baggerspecie alleen is toegestaan indien deze in dezelfde bodemkwaliteitsklasse zijn ingedeeld en zijn gekeurd en samengevoegd overeenkomstig de BRL 9335 (grond) of BRL 7500 (baggerspecie) door een instelling die daarvoor is erkend.

In de praktijk is echter gebleken dat het voor veel hoveniersbedrijven, gemeentewerven en kleine aannemers vanuit economisch oogpunt niet haalbaar is om een erkenning voor de BRL 9335 te behalen. Hierdoor dreigt een aantal van deze inrichtingen hun activiteit te beëindigen waardoor mogelijk (onbedoeld) het dumpgedrag door particulieren wordt gestimuleerd (in verband met het in de directe nabijheid verdwijnen van een locatie voor de afgifte van grond).

Het ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft daarom de Regeling bodemkwaliteit aangepast. In de Regeling is opgenomen dat het bij elkaar brengen van partijen grond of baggerspecie met verschillende herkomst pas als samenvoegen wordt beschouwd indien de omvang van de opgebulkte partij groter is dan 25 m^3 . Hierdoor kunnen milieustraten, gemeentewerven en loonbedrijven kleine hoeveelheden grond, van met name particulieren, zonder erkenningsplicht blijven innemen.

Het bij elkaar brengen van partijen grond en/of baggerspecie van verschillende herkomst in een hoeveelheid van meer dan 25 m^3 blijft samenvoegen en daarmee een erkenningsplichtige activiteit.

6.4 Wegbermen

6.4.1 Algemeen

Wegbermen zijn vaak diffuus heterogeen verontreinigd als gevolg van verkeersactiviteiten (o.a. olielekages en depositie van uitlaatgassen), onderhoud (o.a. teerhoudende kleeflagen) en toegepaste fundatielagen. Aangezien in de praktijk veelal bij (weg- en berm-) werkzaamheden sprake is van een grondoverschot ontstaan knelpunten bij het gebruik van de bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel voor het elders toepassen van deze grond. Omdat de bodemkwaliteitskaart niet representatief wordt geacht voor een aantal wegbermsituaties, zijn

de wegbermen in de Bodemkwaliteitskaart buitengebied als afzonderlijke bodemkwaliteitszone opgenomen. De bodemkwaliteitskaart van de kernen wordt voor de deelnemende regiogemeenten wel voldoende representatief geacht voor wegbermsituaties in de bebouwde kom.

De wegbermen van Rijkswegen, provinciale wegen en spoorbermen c.q. spoorzones zijn veelal diffuus sterker belast en kunnen daardoor afwijken van de bodemkwaliteitskaart van de gemeente. De milieuhygiënische kwaliteit van uit deze bermen en zones vrijkomende grond, waarvan men voornemens is om deze elders opnieuw toe te passen, dient derhalve altijd met een partijkeuring (of door de weg-/spoorbeheerder specifiek vast te stellen bodemkwaliteitskaart) te worden vastgesteld.

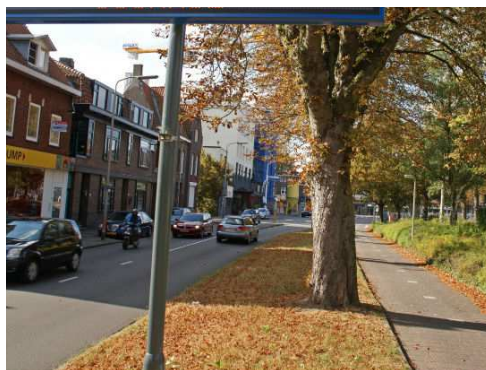
Voor de gemeentelijke wegen is een onderscheid gemaakt in twee situaties van de weg:

- binnen de bebouwde kom;
- buiten de bebouwde kom (landelijk gebied).

Als definitie van bermgrond is in de Bodemkwaliteitskaart buitengebied de volgende definitie opgenomen:

Bermgrond is de grond vanaf de rand van de wegverharding van de weg tot aan de insteek van de sloot of tot aan de voet van de dijk/grondwal of tot aan de kruin van de dijk (bij een dijkweg), tot 50 cm onder maaiveld. Indien er geen sloot aanwezig is, wordt hiervoor een arbitraire afstand van 6 meter voor gemeentelijke wegbermen aangehouden vanaf de rand van de wegverharding van de weg. Indien een fietspad langs de weg aanwezig is, is de wegberm het gedeelte vanaf de rand van het asfalt van de weg tot aan de rand van het asfalt van het fietspad en het gedeelte vanaf de rand van het asfalt tot aan de insteek van de sloot. Voor bermen gelegen in de Ecologische Hoofdstructuur, geldt voor beiden zijden buiten het wegvak een strook van maximaal 2 meter. Dit in verband met de ecologische functie van de wegbermen. Buiten de aangegeven strook mag in de wegbermen alleen schone grond worden toegepast. In hoofdstuk 4, figuur 4.1, is de begrenzing weergegeven. Hierbij is aangesloten bij het Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Dienst Verkeer en Scheepvaart (kenmerk RWS/DVS-2009/2932, 19 november 2009).

6.4.2 Binnen de bebouwde kom

De milieuhygiënische kwaliteit van de wegen en bermen binnen de bebouwde kom sluit naar verwachting aan met de geldende waarden uit de bodemkwaliteitskaart tenzij er duidelijk sprake is van een toegepaste milieubelastende verhardingslaag (teerhoudend asfalt en fundatie/constructielagen zonder kwaliteits- en herkomstverklaring). In geval er sprake is van situaties waarbij in het verleden milieubelastende toepassingen zijn gebruikt dan dient de kwaliteit altijd middels een (verkenkend) bodemonderzoek geverifieerd te worden. Als de resultaten van het verkennend bodemonderzoek overeenkomen met de kwaliteitsklasse van de bodemkwaliteitskaart dan wordt gebruik van de bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel voor toepassing als rechtvaardig beschouwd. In geval hergebruik buiten de regio voorzien is dan gelden andere te verkrijgen bewijsmiddelen.

Aan welke kwaliteitsklasse een partij grond moet voldoen die ter plaatse van bermen binnen de bebouwde kom wordt toegepast, kan van de gebiedsspecifieke toepassingskaart in bijlage 3 worden afgelezen. Voor de functieklass van de bermen wordt namelijk aangesloten bij de functieklass van het omliggende gebied.

De gebiedsspecifieke toepassingskaart mag alleen worden gebruikt wanneer de toe te passen grond uit het beheergebied zelf afkomstig is. Is de ter plaatse van de bermen toe te passen grond afkomstig van een buiten de regio gelegen locatie, of gaat het om het toepassen van baggerspecie, dan dient voor de vereiste kwaliteitsklasse te worden uitgegaan van het generieke toepassingskader (zie paragraaf 3.1).

6.4.3 Buiten de bebouwde kom

Als onderdeel van de bodemkwaliteitskaart voor het buitengebied zijn de wegbermen apart gezoneerd. Hierbij worden twee zones onderscheiden: de zone '(voormalige) asfaltwegen' en de 'zone niet-asfaltwegen'.

In tabel 6.1 zijn de keuzes van de gemeenten inzake het bermenbeleid voor het buitengebied samengevat. De regiogemeenten hebben besloten, met in achtneming van het standstill beginsel geen verslechtering toe te staan, maar aan te sluiten bij de bestaande bodemkwaliteit zodanig dat hergebruik binnen dezelfde bermzone (scenario 4) voor deze situaties is toegestaan. Gemeente Rucphen heeft besloten ook grondverzet tussen de bermzones onderling toe te staan.

Tabel 6.1: Keuze bermenbeleid buitengebied

Soort wegberm in buitengebied	Gemeente	Ontgraven	Toepassen op berm	
		Kwaliteit bepalen door	Onderzoek ontvangende bodem	Toepassingseis gebiedsspecifiek
(Voormalige) asfaltwegen	Alle	t.b.v. toepassen op berm: BKK (Wonen) t.b.v. toepassen elders: partijkeuring	Nee	Wonen
Niet-asfaltwegen	Roosendaal, Halderberge, Moerdijk, Woensdrecht, Zundert	t.b.v. toepassen op berm: BKK (AW2000) t.b.v. toepassen elders: partijkeuring	Nee	AW2000
	Rucphen	t.b.v. toepassen op berm: BKK (AW2000) t.b.v. toepassen elders: partijkeuring	Nee	Wonen
Rijkswegen, provinciale wegen en spoorgebonden gronden	Alle	Partijkeuring	Ja	Uitgezonderd. Dus generiek: strengste waarde van kwaliteit en functie ontvangende bodem

Is de ter plaatse van wegbermen toe te passen grond:

- wel afkomstig uit een berm buiten de bebouwde kom;
- maar niet afkomstig uit de berm van hetzelfde type weg,

dan mag deze binnen de restricties van de bodemkwaliteitskaart worden toegepast mits wordt voldaan aan de gebiedsspecifieke toepassingseis behorend bij de weg waar toepassing plaatsvindt.

Het gebruik van de bodemkwaliteitskaart wegbermen buitengebied geldt niet indien er duidelijk sprake is van een toegepaste milieubelastende verhardingslaag (teerhoudend asfalt

en fundatie/constructielagen zonder kwaliteits- en herkomstverklaring). In geval er sprake is van situaties waarbij in het verleden milieubelastende toepassingen zijn gebruikt dan dient de kwaliteit altijd middels een (verkenkend) bodemonderzoek geverifieerd te worden (zie hoofdstuk 7.2.5). Als de resultaten van het verkennend bodemonderzoek overeenkomen met de kwaliteitsklasse van de bodemkwaliteitskaart dan wordt gebruik van de bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel voor toepassing als rechtvaardig beschouwd. In geval hergebruik buiten de regio voorzien is dan gelden andere te verkrijgen bewijsmiddelen.

De gemeenten hebben besloten dat grond uit de zones 'bermen van (voormalige) asfaltwegen en 'bermen van niet-asfaltwegen' niet op basis van de bodemkwaliteitskaart (zonder partijkeuring) mag worden hergebruikt in andere bodemkwaliteitszones. Deze keuze is gemaakt omdat de mate van bijmenging (puin, glas, plastic, hout) in bermgrond meestal hoger is dan in grond van de andere bodemkwaliteitszones. Indien de ter plaatse van wegbermen toe te passen grond afkomstig is van:

- een andere locatie binnen het beheergebied van de regio;
- of een buiten de regio gelegen locatie,

dan moet voor de vereiste kwaliteitsklasse van de toe te passen grond worden uitgegaan van het generieke toepassingskader. Conform de bodemfunctiekaart buitengebied geldt daarmee de eis dat enkel schone grond (klasse AW2000) kan worden toegepast.

Opgemerkt wordt dat het in deze paragraaf beschreven beleid alleen geldig is voor bestaande wegbermen. Wegbermen ter plaats van nieuw aan te leggen wegen zijn hiervan uitgesloten.

6.4.4 Rijkswegen, provinciale wegen en spoorzone

Zoals aangegeven in paragraaf 6.4.1 worden de bermen van de Rijksweg A4, A16, A17, A29, A58 en A59, de provinciale wegen, alsmede de spoorzone tot de uitgesloten gebieden gerekend. Dit betekent dat voor het ter plaatse toepassen van partijen grond of baggerspecie altijd van het generieke toetsingskader moet worden uitgegaan (zie paragraaf 3.1).

In het geval de toe te passen partij grond of baggerspecie dus niet aan de klasse AW2000 voldoet, moet de kwaliteitsklasse van de ontvangende bodem worden vastgesteld. Vervolgens dient te worden bepaald welke kwaliteitsklasse grond of baggerspecie maximaal mag worden toegepast. Hierbij mag conform hetgeen gesteld is in 4.2 voor wat betreft de functieklasse worden uitgegaan van de functie Industrie.

6.5 Kabels en leidingen

In paragraaf 2.2 is beschreven dat het tijdelijk verplaatsen of uit een toepassing wegnemen van grond is toegestaan indien deze vervolgens, zonder te zijn bewerkt, op of nabij dezelfde plaats en onder dezelfde condities opnieuw in die toepassing wordt aangebracht.

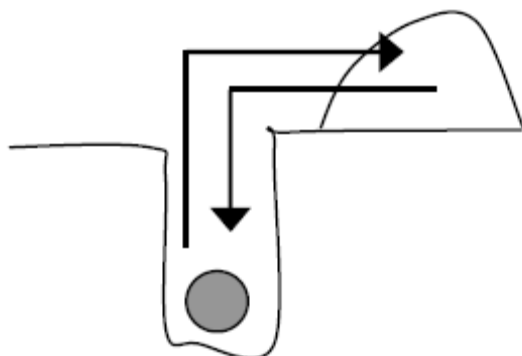
Formeel betekent dit dat de vrijgekomen grond in dezelfde laag moet worden teruggebracht. Ook de afstand ten opzichte van bijvoorbeeld het grondwater moet voor en na de tijdelijke uitname vergelijkbaar zijn. Reden hiervoor is dat de milieuhygiënische kwaliteit van de bovengrond over het algemeen slechter is dan die van de ondergrond. Door het niet gescheiden houden van beide lagen, worden verschillende kwaliteitsklassen gemengd.

Uitzonderingssituatie

Het gescheiden ontgraven en houden van de boven- en ondergrond is in de praktijk echter moeilijk realiseerbaar. Vooral bij werkzaamheden aan kabels en leidingen (inclusief riolering). De grond die bij dit soort werkzaamheden wordt ontgraven, wordt namelijk vaak in één depot geplaatst. Daarbij wordt over het algemeen geen onderscheid gemaakt in grond afkomstig uit

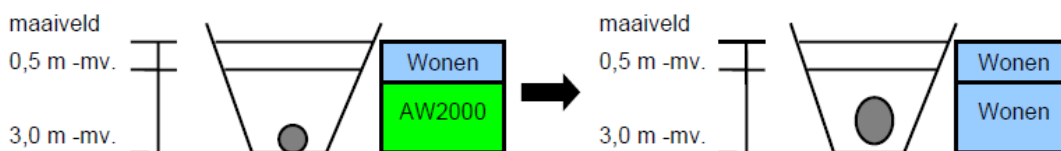
de bovengrond of uit de ondergrond, met als consequentie dat de grond geroerd in de sleuf wordt teruggebracht. Dit is met figuur 6.1 geïllustreerd.

Figuur 6.1: Werkzaamheden kabels en leidingen

Gezien de ervaringen uit de praktijk, maar ook om de werkbaarheid te vergroten, is door de regio besloten om bij de tijdelijke uitname van grond, specifiek bij werkzaamheden aan kabels en leidingen, het gescheiden ontgraven en terugplaatsen van de boven- en ondergrond niet strikt te handhaven. Dit betekent dat in het traject 0,0-3,0 m -maaiveld de boven- en ondergrond geroerd mag worden teruggeplaatst. In figuur 6.2 is één en ander schematisch weergegeven.

Figuur 6.2: Uitzonderingssituatie kabels- en leidingentracés

Voorwaarde hierbij is wel dat de maximale kwaliteitsklasse van de grond die wordt teruggeplaatst, voldoet aan de kwaliteitsklasse die voor de betreffende locatie uit de (generieke/gebiedsspecifieke) toepassingskaart blijkt. Deze uitzondering geldt tot een maximale diepte van 3,0 m -maaiveld en is **alleen** van toepassing binnen de gebieden met de functieklassse Wonen of Industrie zoals blijkt uit de functiekaart. Ook dient bij het terugplaatsen van de grond de in paragraaf 2.2 genoemde zorgplicht van artikel 13 Wet bodembescherming in acht te worden genomen.

Overwegingen

Consequentie van deze werkwijze is dat de bodem ter plaatse van leidingtracés geroerd raakt met als mogelijk gevolg het opmengen van verschillende kwaliteitsklassen. Voor de regio is derhalve nagegaan wat hiervan de milieurisico's zijn. In tabel 4.2 is eerder aangegeven hoe de kwaliteitsklasse van de boven- en ondergrond zich ten opzichte van elkaar verhouden. Hieruit blijkt dat er overwegend geen verschil in kwaliteitsklasse tussen de boven- en de ondergrond bestaat. Dit betekent dat er, bij het niet gescheiden ontgraven van de boven- en ondergrond, geen sprake is van het opmengen van verschillende kwaliteitsklassen.

Bij de gemeenten Roosendaal en Moerdijk is voor één of meerdere zones sprake van een verschil in kwaliteitsklasse tussen de boven- en ondergrond die ligt tussen AW2000 en Industrie resp. Wonen. Voor Zundert is sprake van een verschil in kwaliteitsklassen tussen de boven- en ondergrond van twee klassen (klasse Industrie vs. klasse AW2000). Geconcludeerd kan worden dat in deze zones een verslechtering kan optreden van de bodemkwaliteit door het roeren van grond bij de aanleg van kabels en leidingen. Dit wordt echter geaccepteerd omdat sprake is van verwaarloosbare risico's. Daarnaast wordt opgemerkt dat naar verwachting de grond ter plaatse van deze tracés in het verleden al vermengd is geraakt bij de aanleg van de kabels en leidingen (incl. riolering) dan wel dat de kabelgoten destijds mogelijk zijn aangevuld met schone grond.

6.6 Tijdelijke opslag grond

In hoofdstuk 3 zijn de voorwaarden, die worden gesteld aan de tijdelijke opslag van grond en baggerspecie buiten inrichtingen, beschreven. Eén van deze voorwaarden is dat de kwaliteitsklasse van de partij grond of baggerspecie die in opslag wordt genomen, vergelijkbaar dan wel beter moet zijn dan de kwaliteitsklasse van de bodem waarop de opslag plaatsvindt. Deze voorwaarde past prima binnen de uitgangspunten van het landelijk geldende generieke toepassingskader, en dus wanneer de betreffende partij grond van een locatie buiten de regio wordt aangevoerd of wanneer het baggerspecie betreft.

Echter, bij grondverzet binnen de regio, waar er bewust voor is gekozen dat lokaal verslechtering van de bestaande bodemkwaliteit mag optreden, leidt dit tot problemen. In die gevallen kan zich namelijk de situatie voordoen dat op een bepaalde locatie, waar de ontvangende bodem de klasse AW2000 heeft, wel partijen grond van de klasse Wonen mogen worden toegepast maar dat dezelfde partijen grond daar niet tijdelijk mogen worden opgeslagen.

Dat staat haaks op de definitie van tijdelijke opslag die in het Besluit bodemkwaliteit is opgenomen: "*De tijdelijke toepassing van grond/baggerspecie voorafgaand aan de definitieve nuttige toepassing*".

Gezien deze discrepantie is door de regiogemeenten het volgende besloten: Partijen grond die volgens de gebiedsspecifieke toepassingseisen (zie hoofdstuk 6) op een bepaalde locatie binnen de regio mogen worden toegepast, mogen eveneens, voorafgaand aan de definitieve toepassing, op deze toepassingslocatie tijdelijk in opslag worden genomen. De andere voorwaarden voor de tijdelijke opslag, zoals genoemd in hoofdstuk 3, blijven onveranderd van kracht.

6.7 Ecologische Hoofdstructuur

Ter plaatse van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Natura-2000 gebieden wordt de ecologische kwaliteit beschermd. In deze gebieden geldt dat aanvoer van grond en baggerspecie van klasse Wonen of klasse Industrie van buiten het beschermingsgebied naar binnen het beschermingsgebied in principe niet is toegestaan. Alleen als dit een beter milieurendement heeft kan hiervan worden afgeweken.

De kaart van de provinciale ecologische hoofdstructuur kan worden geraadpleegd op de website van de provincie Noord-Brabant: <http://atlas.brabant.nl>.

7 BEWIJSMIDDELEN

7.1 Bodemkwaliteitskaart

7.1.1 Algemeen

Het opnieuw binnen de regio toepassen van vrijgekomen grond, waarbij de bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel wordt gebruikt, mag alleen voor die herkomstlocaties waar de bodemkwaliteit op van toepassing is en (naar verwachting) niet afwijkt van de lokale diffuse gebiedseigen kwaliteit in de betreffende zone. Daarom moet, voorafgaand aan het grondverzet, altijd worden nagegaan of er sprake is van bijzondere omstandigheden en onverwachte situaties (zogenoemde 'toets herkomst'; zie paragraaf 7.1.2). In beide gevallen kan namelijk een afwijkende (slechtere) kwaliteit van de bodem worden verwacht en mag de vrijkomende grond niet zondermeer worden hergebruikt.

Blijkt uit deze 'toets herkomst' dat de locatie onverdacht is ten aanzien van bodemverontreiniging, dan zijn de regels uit deze Nota bodembeheer van toepassing. Volgt echter uit de toets dat sprake van bijzondere omstandigheden of onverwachte situaties, dan kan de bodemkwaliteitskaart niet als bewijsmiddel worden gebruikt voor de milieuhygiënische kwaliteit van de vrijkomende grond (of de ontvangende bodem). In dat geval dient de milieuhygiënische kwaliteit op een andere wijze te worden aangetoond. Hiervoor kan gebruik worden gemaakt van één van de bewijsmiddelen zoals beschreven in paragraaf 7.2.

Niet-gezoneerd gebied

Voor de niet-gezoneerde gebieden (witte vlekken) op de ontgravingskaart dan wel de kaart van de ontvangende bodem geldt dat de bodemkwaliteitskaart niet kan dienen als bewijsmiddel voor de milieuhygiënische kwaliteit. De kwaliteitsklasse dient in dat geval op een andere wijze te worden aangetoond (zie paragraaf 7.2).

Grootschalige bodemtoepassing

Indien de ontgravingskaart wordt gebruikt als bewijsmiddel voor de milieuhygiënische kwaliteit van vrijkomende grond die uiteindelijk wordt toegepast in een grootschalige bodemtoepassing, dient het volgende in acht te worden genomen:

- Om uit te kunnen sluiten dat de ontvangende bodem verontreinigd raakt als gevolg van het grootschalig toepassen van grond met een slechtere kwaliteitsklasse, dient met uitloogonderzoek te worden aangetoond dat de maximale emissiewaarden niet worden overschreden (zie ook hoofdstuk 3).
- Uitloogonderzoek hoeft echter pas te worden uitgevoerd wanneer de grond de zogenaamde emissietoetswaarden overschrijdt. Deze emissietoetswaarden zijn opgenomen in tabel 1 van bijlage B van de Regeling bodemkwaliteit.
- De emissietoetswaarden liggen boven de maximale waarden van de klasse Wonen. Het eventueel moeten verrichten van uitloogonderzoek kan zich derhalve alleen voordoen bij vrijkomende grond die als klasse Industrie is beoordeeld. Op basis van de bodemkwaliteitskaarten zijn binnen de regio geen zones aanwezig waaruit grond van de klasse Industrie kan vrijkomen. Dit betekent dat de mate van uitlogging niet kritisch is.

Lokaal onderzoek

Zoals ook aangegeven in paragraaf 1.6, geeft een bodemonderzoek of partijkeuring meer zekerheid over de milieuhygiënische kwaliteit van respectievelijk de ontvangende bodem en een partij grond (of baggerspecie) dan de bodemkwaliteitskaart. Dit betekent dat wanneer op de locatie van herkomst en/of de locatie van toepassing een partijkeuring of een verkennend bodemonderzoek is uitgevoerd, dat voldoet aan de eisen van het Besluit bodemkwaliteit er **geen** gebruik mag worden gemaakt van de bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel. In dat geval moet worden uitgegaan van de (eventueel afwijkende) kwaliteitsklasse van het lokaal uitgevoerde onderzoek en dient de vereiste kwaliteitsklasse van de toe te passen partij grond of baggerspecie te worden afgeleid van het generieke kader in combinatie met de functiekaart.

7.1.2 Toets herkomst

De bodemkwaliteitskaart kan niet als bewijsmiddel worden gebruikt als de toe te passen partij grond afkomstig is van een verdachte locatie (zogenaamde 'bijzondere omstandigheden') of als de grond zintuiglijk opvallende afwijkingen vertoont ('onverwachte situaties').

Onder 'verdachte locaties' worden verstaan: locaties waar in het verleden (bedrijfs)activiteiten hebben plaatsgevonden die mogelijk een bodemverontreiniging hebben veroorzaakt. Dergelijke locaties zijn veelal middels raadpleging van het bodeminformatiesysteem van de gemeente en het landdekkend beeld (www.bodemloket.nl) aan te wijzen. Wanneer een op de verdenking toegespitst bodemonderzoek heeft uitgewezen dat er geen sprake meer is van een op bodemverontreiniging verdachte locatie en de milieuhygiënische kwaliteit vergelijkbaar is met het omliggende gebied dan wordt de locatie niet meer aangemerkt als verdacht.

Bijzondere omstandigheden

Een bijzondere omstandigheid doet zich voor wanneer bekend is dat de bodemkwaliteit op de herkomstlocatie (mogelijk) afwijkt van de omgeving. Veelal zal het gaan om:

- bekende en potentiële lokale gevallen van bodemverontreiniging, niet behorende tot diffuse bodemverontreiniging;
- bodemsanering in uitvoering;
- restverontreiniging na bodemsanering;
- lokaal aangebrachte leeflagen;
- lokaal aanwezige (historische) ophooglagen;
- de ondergrond ter plaatse van saneringslocaties.

Ook door de provincie aangewezen beschermingsgebieden vallen onder locaties met bijzondere omstandigheden voor grondverzet. Hierbij kan worden gedacht aan grondwaterbeschermingsgebieden, aardkundige en archeologisch waardevolle gebieden en gebieden van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS). Kaarten van deze beschermingsgebieden kunnen worden geraadpleegd op de website van de provincie Noord-Brabant: <http://atlas.brabant.nl>.

Teneinde uit te sluiten dat de locatie van herkomst als 'verdacht' ten aanzien van bodemverontreiniging moet worden bestempeld, dient voorafgaand aan grondverzet altijd een historisch onderzoek conform de NEN5725 te worden uitgevoerd. Voor dit historisch onderzoek dient onder andere gebruik te worden gemaakt van de gegevens in het gemeentelijk of provinciaal bodeminformatiesysteem waarin, naast feitelijke gegevens over uitgevoerde bodemonderzoeken, ook potentieel verdachte locaties van (ernstige) bodemverontreiniging zijn opgenomen.

Naast de locatie van herkomst dient ook informatie over de toepassingslocatie te worden verzameld. Grondverzet op basis van de bodemkwaliteitskaart is namelijk niet mogelijk als de toepassingslocatie een geval van ernstige bodemverontreiniging betreft. Bij toepassing op een dergelijke locatie moet het bevoegd gezag voor de Wet bodembescherming (Wbb) op de hoogte worden gesteld en zijn de eisen vanuit de Wbb leidend. Het is eveneens niet toegestaan om grond of baggerspecie toe te passen op een (half)verhardingslaag. Deze verhardingslaag verliest in dat geval namelijk zijn functie en wordt onderdeel van de bodem. Er is dan sprake van het in de bodem brengen van een afvalstof, zijnde de (half)verhardingslaag.

Bovengenoemde informatie over herkomst- en toepassingslocatie dient te worden samengevat in de 'toets herkomst'. In bijlage 4 is een formulier voor de 'toets herkomst' opgenomen. Om gebruik te kunnen maken van de bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel dient dit volledig ingevulde formulier bij de melding te worden gevoegd. Het formulier is alleen geldig indien dit door de bodemambtenaar van de gemeente van herkomst is ondertekend (lees vrijgegeven).

Onverwachte situaties

Het kan voorkomen dat, ondanks dat geen sprake is van bijzondere omstandigheden, tijdens de graafwerkzaamheden op de locatie van herkomst alsnog een (mogelijke) afwijking van de bodemkwaliteit wordt geconstateerd. Een onverwachte situatie doet zich voor indien:

- de grond een afwijkende kleur, geur of samenstelling heeft;
- de grond een bijmenging aan bodemvreemde materialen bevat (puin, gruis, kooltjes, etc.) op basis waarvan wordt verwacht dat de bodemkwaliteitskaart niet meer representatief is voor de milieuhygiënische kwaliteit, dan wel waarvan men redelijkerwijs kan vermoeden dat deze het milieu negatief kan beïnvloeden;
- in de grond visueel asbest wordt aangetroffen.

Een onverwachte situatie dient in alle gevallen te worden geregistreerd en gemeld bij de gemeente. Als sprake is van een (vermoedelijk) geval van ernstige bodemverontreiniging, dient hiervan melding te worden gedaan bij het bevoegd gezag Wbb.

7.2 Overige erkende bewijsmiddelen

7.2.1 Algemeen

Wanneer niet aan de in paragraaf 7.1 gestelde criteria wordt voldaan, en dus geen gebruik mag worden gemaakt van de bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel, dient de milieuhygiënische kwaliteit van een partij grond (of baggerspecie) en/of van de ontvangende bodem op een andere wijze te worden aangetoond:

1. partijkeuring
2. erkende kwaliteitsverklaring
3. fabrikant-eigen-verklaring
4. (water)bodemonderzoek
5. bodemkwaliteitskaart andere gemeente

In de navolgende paragrafen volgt per bewijsmiddel een korte toelichting.

Bij al het milieuhygiënisch onderzoek naar de kwaliteit van een partij toe te passen grond of baggerspecie dan wel van de ontvangende bodem moet rekening gehouden worden met Kwalibo (Hoofdstuk 2, Besluit bodemkwaliteit).

7.2.2 Partijkeuring

Een partijkeuring betreft een onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit, en daarmee de toepassingsmogelijkheden, van een partij grond of (gerijpte) baggerspecie die al dan niet is ontgraven.

Eisen

Aan een partijkeuring worden de volgende eisen gesteld (zoals onder andere ook blijkt uit artikel 4.3.3 van de Regeling bodemkwaliteit):

- een partij kan worden gekeurd in depot of in-situ;
- de partij grond (of baggerspecie) dient door een erkende monsternemer te worden bemonsterd conform SIKB BRL 1000: protocol 1001⁶;
- de voorbereiding van de monsters alsmede het laboratoriumonderzoek moeten worden verricht conform het accreditatieprogramma AP04 door een hiervoor erkend laboratorium.

Te onderzoeken parameters

Is de herkomstlocatie van de grond of baggerspecie onverdacht, en is in het geval van baggerspecie deze afkomstig uit regionale watergangen, dan dienen de monsters van de partij te worden onderzocht op tenminste de parameters van het vigerende standaard NEN 5740-pakket. Welke stoffen deel uitmaken van dit standaardpakket is na te gaan op de websites van Bodem+ of het SIKB. Het standaardpakket bestaat volgens de huidige richtlijnen uit:

- 9 metalen (barium, cadmium, kobalt, koper, kwik, lood, molybdeen, nikkel en zink);
- polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK 10 VROM);
- polychloorbifenylen (PCB som 7);
- minerale olie (GC).

Wanneer de grond of baggerspecie afkomstig is van een verdachte locatie dan dient de partij, naast de parameters van het standaard analysepakket tevens op de desbetreffende kritische parameters te worden onderzocht. Grond afkomstig uit de bovengrond van de zone 'voormalige intensief gebruikte tuinderslocaties' moet altijd aanvullend worden onderzocht op het gehalte aan OCB's (organochloorbestrijdingsmiddelen).

7.2.3 Erkende kwaliteitsverklaring

Een erkende kwaliteitsverklaring bestaat uit twee delen:

- Het eerste deel is het productcertificaat dat wordt afgegeven door een erkende certificerende instelling (zoals bijvoorbeeld KIWA, Intron of BMC). Op dit productcertificaat staan de (civieltechnische) eigenschappen van de grond of baggerspecie vermeld, alsmede de milieuhygiënische classificatie (klasse AW2000, klasse 'Wonen' of klasse 'Industrie').
- Het tweede deel betreft de afgegeven erkenning.

De eisen die aan een erkende kwaliteitsverklaring voor grond of baggerspecie worden gesteld, staan beschreven in artikel 4.3.6 van de Regeling bodemkwaliteit. Een overzicht van afgegeven erkende kwaliteitsverklaringen wordt gepubliceerd op de website van Bodem+.

7.2.4 Fabrikant-eigen-verklaring

Dit is een milieuhygiënische verklaring die door een producent zelf kan worden afgegeven. In tegenstelling tot een erkende kwaliteitsverklaring, vindt bij een fabrikanteigen-verklaring geen periodieke externe controle door een certificerende instelling plaats en is er ook geen erkenning noodzakelijk. De verantwoordelijkheid voor de milieuhygiënische kwaliteit van het product ligt dus volledig bij de fabrikant. Echter, voordat een producent een fabrikant-

⁶ Beoordelingsrichtlijn, met bijbehorend protocol, voor de monsterneming van partijen grond en baggerspecie (Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer)

eigen-verklaring mag afgeven, moet hij door middel van een streng toelatingsonderzoek aantonen dat zijn product aan de gestelde milieuhygiënische eisen voldoet. De eisen die aan een fabrikant-eigen-verklaring voor een partij grond of baggerspecie worden gesteld, staan beschreven in artikel 4.3.7 van de Regeling bodemkwaliteit. Een overzicht van afgegeven fabrikant-eigen-verklaringen wordt gepubliceerd op de website van Bodem+.

7.2.5 (Water)bodemonderzoek

Landbodem of een partij grond

Bodemonderzoeken die voldoen aan bepaalde onderzoeksstrategieën uit de NEN 5740 zijn toegestaan als milieuhygiënische verklaring in het kader van het Besluit bodemkwaliteit. In de Regeling bodemkwaliteit wordt onderscheid gemaakt tussen onderzoeksstrategieën die kunnen worden gebruikt voor het aantonen van de milieuhygiënische kwaliteit van:

- a. de ontvangende bodem (artikel 4.3.4 lid 1 van de Regeling) en
- b. een partij toe te passen grond (artikel 4.3.4 lid 2 van de Regeling).

Ad. a. Voor het aantonen van de milieuhygiënische kwaliteit van de **ontvangende** landbodem zijn de volgende onderzoeksstrategieën uit de NEN 5740 toegestaan:

- onderzoeksstrategie voor een onverdachte locatie;
- onderzoeksstrategie voor een grootschalig onverdachte locatie;
- onderzoeksstrategie bij een onbekende bodembelasting;
- onderzoeksstrategie voor de toetsing of er sprake is van een schone bodem;
- onderzoeksstrategie voor de toetsing of er sprake is van een schone bodem op grootschalige locaties;
- onderzoeksstrategie voor de partijkeuring van niet schone grond uit diffuus belast gebied met een heterogene verdeling van de verontreinigende stof.

Ad. b. Voor het aantonen van de milieuhygiënische kwaliteit van een partij **toe te passen** grond zijn alleen de volgende onderzoeksstrategieën uit de NEN 5740 toegestaan:

- onderzoeksstrategie voor de toetsing of sprake is van schone bodem;
- onderzoeksstrategie voor de toetsing of sprake is van schone bodem op grootschalige locaties;
- onderzoeksstrategie voor de partijkeuring van niet schone grond uit diffuus belast gebied met een heterogene verdeling van de verontreinigende stof.

Deze onderzoeksstrategieën gaan uit van een monsternamen-inspanning die in eenzelfde orde van grootte ligt als bij de hiervoor beschreven partijkeuring en erkende kwaliteitsverklaring.

Waterbodem of een partij baggerspecie

Als milieuhygiënische verklaring voor de kwaliteit van een partij toe te passen (of te verspreiden) baggerspecie en voor de kwaliteit van de waterbodem zijn de onderzoeksstrategieën uit de NEN 5720 toegestaan. Is voorafgaand aan het toepassen sprake van niet-procesgestuurde rijping of tijdelijke opslag van de baggerspecie, dan mogen de in-situ onderzoeksgegevens nog voor de betreffende partij baggerspecie als bewijsmiddel worden gebruikt. Gelet echter op het feit dat het rijpingsproces in veel gevallen een verbetering van de milieuhygiënische kwaliteit van de baggerspecie zal opleveren, verdient het aanbeveling om een partij baggerspecie na het rijpen opnieuw te onderzoeken (omdat de NEN 5720 geen onderzoeksstrategie kent voor depots, dient in dat geval de partij baggerspecie aan de hand van de SIKB BRL 1000 te worden gekeurd (zie paragraaf 7.2.1)).

Wegbermen

In geval bij wegen en wegbermen er ten gevolge van verdenkingen van voormalige (diffuse) milieubelastende activiteiten sprake is van een noodzaak tot het verrichten van een verkennend bodemonderzoek (zie paragraaf 6.4), dan dient voor het ontgraven en het elders

opnieuw binnen bermen toepassen van uitkomende grond onderzoek plaats te vinden volgens de NEN 5740. Hierbij dient te worden uitgegaan van de strategie voor een verdachte locatie, diffuse bodembelasting, heterogeen verdeelde verontreinigde stof op schaal van monsterneming (VED-HE). De diepte tot waarop het bodemonderzoek wordt uitgevoerd is de voorgenomen ontgravingsdiepte. De resultaten van het onderzoek worden indicatief getoetst aan de normen van het Besluit bodemkwaliteit. Zodoende kan worden vastgesteld of de te ontgraven grond voldoet aan de toepassingseis.

7.2.6 Bodemkwaliteitskaart andere gemeente

De genoemde gemeenten kunnen op enig moment de bodemkwaliteitskaart van een andere, buiten de huidige regio gelegen, gemeente als bewijsmiddel erkennen (door middel van een bestuurlijk besluit). Deze bodemkwaliteitskaart mag dan als bewijsmiddel worden gebruikt voor de kwaliteit van een toe te passen partij grond (of eventueel baggerspecie).

De bodemkwaliteitskaart van een andere, buiten de regio gelegen, gemeente wordt alleen als bewijsmiddel voor een toe te passen partij grond geaccepteerd indien:

- de kaart voldoet aan de volgende criteria;
 - o de bodemkwaliteitskaart moet zijn opgesteld conform de Interimrichtlijn bodemkwaliteitskaarten van het ministerie van VROM uit juni 1999 waarbij het volledige stoffenpakket is gehanteerd zoals dit geldend was vóór 1 juli 2008:
 - arseen, cadmium, chroom (III), koper, kwik, lood, nikkel en zink;
 - PAK10 (VROM);
 - minerale olie;

NB: De bodemkwaliteitskaart mag ook zijn opgesteld conform de Richtlijn bodemkwaliteitskaarten van het ministerie van VROM van september 2007. In dat geval dient te zijn uitgegaan van het nieuwe stoffenpakket zoals genoemd in paragraaf 3.4.

- o de milieuhygiënische kwaliteit moet zijn uitgedrukt op klassenniveau;
 - o de kwaliteitsklasse moet zijn gebaseerd op de gemiddeld gemeten gehalten;
 - o de bodemkwaliteitskaart mag niet ouder zijn dan 5 jaar.
- de bodemkwaliteitskaart bestuurlijk is vastgesteld door de gemeente waarbinnen de partij grond wordt toegepast en
- bij de melding een volledig ingevuld en correct ondertekent formulier voor de 'toets herkomst' is gevoegd (zie paragraaf 7.1.2).

8 PROCEDURES

8.1 Inleiding

De gemeente is bevoegd gezag voor het Besluit bodemkwaliteit. In dat kader ontvangt, beoordeelt en registreert de gemeente de meldingen en verzorgt zij het toezicht op en de handhaving van het op landbodem toepassen van partijen grond of baggerspecie. Deze taken zijn in de volgende paragrafen toegelicht.

8.2 Melding

8.2.1 Wanneer melden

Op grond van artikel 42 van het Besluit bodemkwaliteit moeten alle toepassingen van grond en baggerspecie worden gemeld, met uitzondering van:

- het toepassen van minder dan 50 m³ schone grond en baggerspecie (klasse AW2000);
- het verspreiden van baggerspecie op het aangrenzend perceel;
- het toepassen van grond en baggerspecie door particulieren (behalve wanneer de werkzaamheden worden uitbesteedt aan een aannemer, in dat geval moet wel een melding worden ingediend);
- het verplaatsen van grond of baggerspecie binnen één landbouwbedrijf (de grond/baggerspecie moet in dat geval wel afkomstig zijn van een binnen hetzelfde landbouwbedrijf gelegen perceel waarop een vergelijkbaar gewas wordt geteeld).

Voor het toepassen van schone grond en baggerspecie in hoeveelheden vanaf 50 m³ moet eenmalig de toepassingslocatie worden gemeld.

8.2.2 Meldingstermijn en loket

Degene die grond of baggerspecie gaat toepassen, moet dit tenminste vijf werkdagen van tevoren melden, bij voorkeur digitaal, via het Meldpunt bodemkwaliteit⁷ <https://meldpuntbodemkwaliteit.agentschapnl.nl>. Het meldpunt stuurt de melding vervolgens ter beoordeling door naar het betreffende bevoegde gezag.

Op de website van het meldpunt zijn de meldingsformulieren te vinden alsmede informatie over welke gegevens bij de melding moeten worden gevoegd. Men kan bij het meldpunt ook terecht voor vragen over het invullen van de meldingsformulieren of het aanvragen van een account om digitaal te kunnen melden.

Indien er onduidelijkheden of twijfels bestaan over het op een locatie mogen toepassen van een bepaalde partij, kan contact worden opgenomen met de bodemambtenaar van de desbetreffende gemeente.

8.2.3 Beoordeling

De gemeente toetst de voorgenomen toepassing, en de eventueel bijgeleverde stukken, aan het Besluit bodemkwaliteit en onderliggende Nota bodembeheer. Hierbij wordt in ieder geval nagegaan of:

- het meldingsformulier volledig is ingevuld en of de benodigde bewijsmiddelen zijn bijgevoegd (dus of de melding ontvankelijk is);

⁷ Meldingen die in het kader van overgangsrecht nog moeten worden getoetst aan het Bouwstoffenbesluit moeten rechtstreeks bij het bevoegde gezag worden ingediend.

- de werkzaamheden onder het juiste toepassingskader zijn aangemeld;
- terecht van de bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel gebruik wordt gemaakt;
- op basis van de verstrekte informatie redelijkerwijs kan worden aangenomen dat er inderdaad geen sprake is van bijzondere omstandigheden of onverwachte situaties ('toets herkomst'; zie paragraaf 7.1.2);
- de aangeleverde bewijsmiddelen acceptabel en voldoende zijn;
- de eindconclusie over de toepasbaarheid van de partij grond of baggerspecie juist is.

Indien de melding en/of de bijgeleverde gegevens naar het oordeel van de gemeente onduidelijk, onvolledig of anderszins niet toereikend zijn, zullen door de gemeente nadere gegevens van de melder worden verlangd. Dit verzoek kan telefonisch, per e-mail of per brief plaatsvinden.

Door de melder kan in principe vijf werkdagen na het melden met de werkzaamheden worden aangevangen. De gemeente neemt namelijk geen formeel besluit op de melding. Een toepasser kan zich niet beroepen op het uitblijven van een reactie van de gemeente op een melding. De toepasser is en blijft namelijk zelf verantwoordelijk voor het voldoen aan de vereisten van het Besluit bodemkwaliteit.

8.2.4 Registratie

Een goede registratie van meldingen is van belang voor het toezicht op het toepassen van grond en baggerspecie en voor het op termijn actualiseren van de bodemkwaliteitskaart.

Meldingen die digitaal worden ingediend, worden automatisch geregistreerd onder het account dat iedere gemeente heeft bij het Meldpunt bodemkwaliteit. Analoge meldingen worden door de gemeente geregistreerd. Hierbij worden ondermeer de volgende gegevens vastgelegd:

- de informatie van het meldingsformulier;
- de daadwerkelijke start van het project;
- wanneer de werkzaamheden zijn afgerond;
- eventuele afwijkingen in de uitvoering.

8.3 Toezicht en handhaving

8.3.1 Pro-actieve handhaving

De melding geeft de gemeente de mogelijkheid om te verifiëren of de toe te passen partij en de voorgenomen toepassing voldoen aan de vereisten van het Besluit bodemkwaliteit. Zoals beschreven in paragraaf 8.2.3 worden door de gemeente bij de melder aanvullende gegevens opgevraagd indien de melding en/of de bijgeleverde gegevens onduidelijk, onvolledig of anderszins niet toereikend zijn.

8.3.2 Actieve handhaving

Een deel van de gemelde toepassingen wordt in het veld gecontroleerd. Hierbij wordt onder andere aandacht besteedt aan:

- Komt de toepassingslocatie overeen met wat in de melding is aangegeven?
 - Komt het toegepaste volume overeen met de melding?
 - Komt het toegepaste materiaal overeen met wat is gemeld?
-

Om het toepassen (hergebruik) van grond en baggerspecie op zorgvuldige wijze te kunnen laten plaatsvinden, alsmede het toezicht hierop te vereenvoudigen, gelden een aantal procedurele voorschriften:

- Indien de uitvoeringsdatum ten tijde van de melding nog niet kon worden aangegeven, dient de gemeente uiterlijk vijf werkdagen vóór aanvang van de werkzaamheden op de hoogte te worden gesteld.
- De eigenaar of erfpachter van de locatie waarop de toepassing plaatsvindt dient tijdens de uitvoering van de werkzaamheden een kopie van het meldingsformulier en de bijbehorende ontvangstbevestiging van de gemeente, aan een toezichthoudend ambtenaar te kunnen overleggen.
- De uitvoerder van het project dient de voor de aan te voeren c.q. toe te passen partij grond of baggerspecie relevante bewijsmiddelen te kunnen overleggen.
- Afwijkingen van de oorspronkelijke melding dienen terstond te worden gemeld.
- Wanneer tijdens de uitvoering van het grondverzet uit zintuiglijke waarnemingen blijkt dat de grond of baggerspecie mogelijk is verontreinigd, mag deze grond/baggerspecie niet zonder nader onderzoek of nadere bewerking worden hergebruikt. Indien een dergelijke waarneming wordt gedaan, dient de grond/baggerspecie in depot te worden gezet en dient contact te worden opgenomen met de gemeente.

Als blijkt dat de toepassing niet overeenkomt met de melding zullen de toezichthouders er op toezien dat de ongewenste situatie ongedaan wordt gemaakt. Hierbij zal gebruik worden gemaakt van de beschikbare wettelijke hulpmiddelen.

Afhankelijk van de geconstateerde tekortkoming, zal melding worden gedaan bij het toezichtloket Bodem (= Bodemsignaal) van de Inspectie Leefomgeving en Transport (<http://www.ilent.nl/contact/melding/bodemsignalen/index.aspx>) .

Naast gerichte inspecties in relatie tot gemelde toepassingen, worden door de toezichthouders surveillances uitgevoerd teneinde te controleren op niet gemelde toepassingen van grond en baggerspecie.

8.3.3 Post-actieve handhaving

Tot slot is het mogelijk om handhavend op te treden door het uitvoeren van een handhavingsonderzoek. Indien het noodzakelijk wordt geacht om tot monsterneming over te gaan, bijvoorbeeld wanneer wordt betwijfeld of de kwaliteit van de toegepaste partij grond of baggerspecie overeenkomt met de gemelde kwaliteit, moeten de bemonstering en het laboratoriumonderzoek plaatsvinden overeenkomstig het daarvoor van toepassing zijnde wettelijke kader.

Daarnaast kan strafrechtelijk en/of bestuursrechtelijk worden opgetreden bij geconstateerde overtredingen. Wat hierbij bepalend is, is of sprake is van een aandachtspunt zoals beschreven in de HandhavingsUitvoeringsMethode Besluit bodemkwaliteit (HUM-Bbk). Deze HUM-Bbk is bedoeld om alle handhavende overheidsinstanties, die toezicht houden in het kader van het Besluit Bodemkwaliteit, ondersteuning te bieden bij het signaleren, beëindigen, ongedaan maken of terugdraaien van een overtreding.

8.4 Transport

Voor het transport van (vrijkomende) grond en baggerspecie moet worden voldaan aan de Wegenverkeerswet, het Reglement verkeersregels en verkeerstekens en de wetgeving met betrekking tot het transporteren van afvalstoffen.

(Vrijkomende) grond of baggerspecie is in principe een afvalstof, tenzij door de eigenaar aantoonbaar voldoende garanties kunnen worden gegeven dat de betreffende partij binnen afzienbare tijd direct nuttig kan worden hergebruikt op een andere locatie.

In het geval van afvalstoffen dienen de volgende documenten bij het transport aanwezig te zijn:

1. een volledig ingevulde en ondertekende 'standaard begeleidingsbrief'
 - het vermelden van een afvalstroomnummer is afhankelijk van de bestemming (gaat de partij wel of niet naar een inrichting);
2. een gewaarmerkt kopie van het certificaat voor vervoer (NIWO: Nationale en Internationale Wegvervoer Organisatie);
3. een verwijzing naar kwaliteitsgegevens (deze kwaliteitsgegevens moeten op de locatie van herkomst of de locatie van toepassing aanwezig zijn).

Indien kan worden aangetoond dat de partij grond of baggerspecie op korte termijn wordt hergebruikt, dan wel rechtstreeks van een leverancier vandaan komt, zijn voor het transport de volgende documenten vereist:

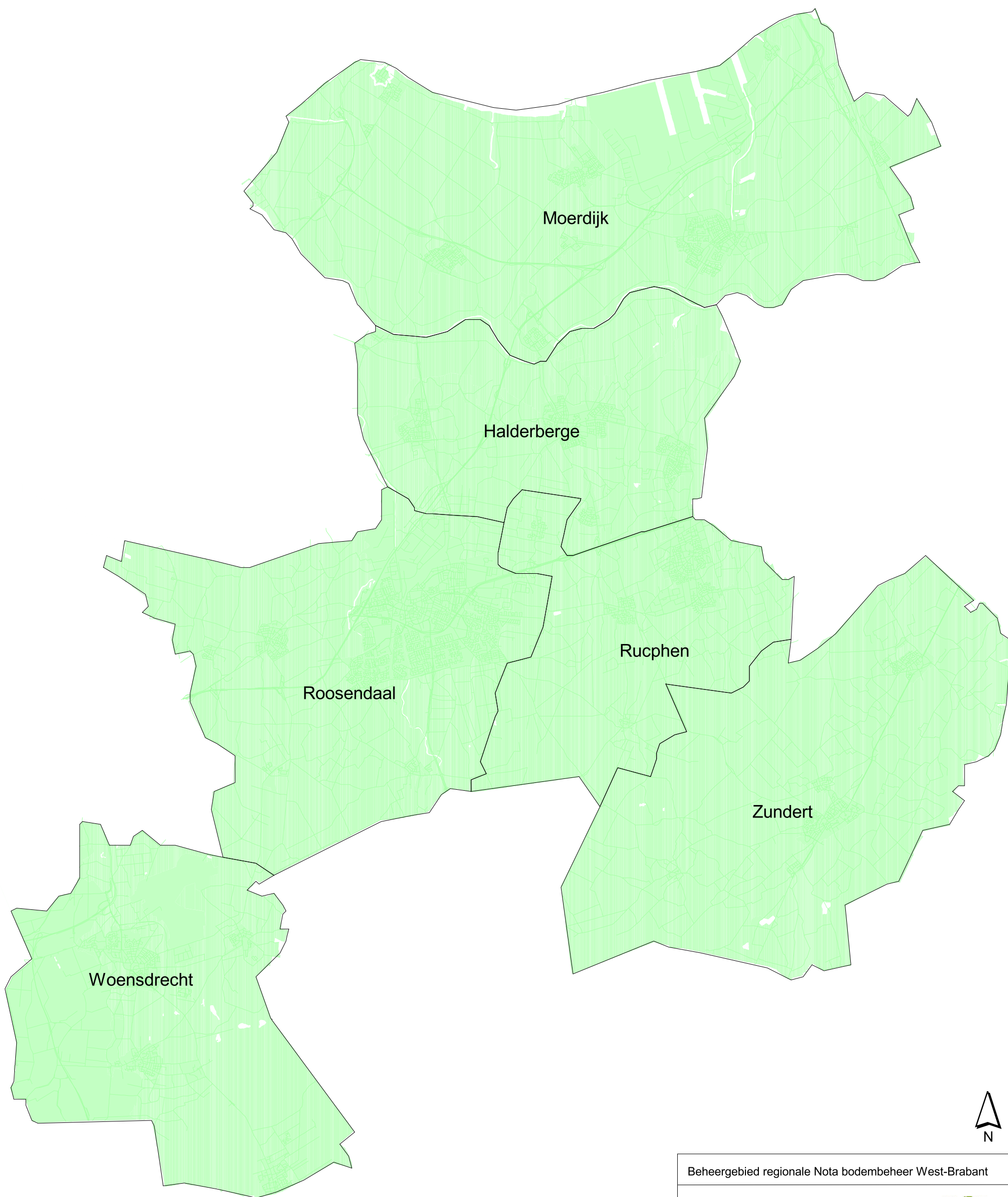
1. een vrachtbrief in het kader van transportwetgeving (de eerdergenoemde begeleidingsbrief is ook als vrachtbrief te gebruiken);
2. een gewaarmerkt kopie van het certificaat voor vervoer (NIWO);
3. een verwijzing naar kwaliteitsgegevens.

Opgemerkt wordt dat voor wat betreft grond en baggerspecie het Besluit bodemkwaliteit alleen betrekking heeft op het toepassen hiervan. Derhalve is het bevoegd gezag voor het Besluit bodemkwaliteit niet bevoegd voor het uitvoeren van controles in het kader van transport(- of afvalstoffen)wetgeving. Het bevoegd gezag in relatie tot transport zijn de politie en de provincie. Daarnaast zijn de Inspectie van Verkeer en Waterstaat en de VROM inspectie eerstverantwoordelijke voor ketentoezicht in relatie tot het Besluit bodemkwaliteit.

Wel mag een toezichthouder van de gemeente die transporten controleren die gerelateerd zijn aan een toepassing conform het Besluit bodemkwaliteit. Bij het controleren van transporten is samenwerking met de provincie of de politie echter altijd aan te bevelen.

BIJLAGE 1

OVERZICHT BEHEERGEBIED

Beheergebied regionale Nota bodembeheer West-Brabant

Datum: november 2012
Schaal: 1 : 125.000
Formaat: A3

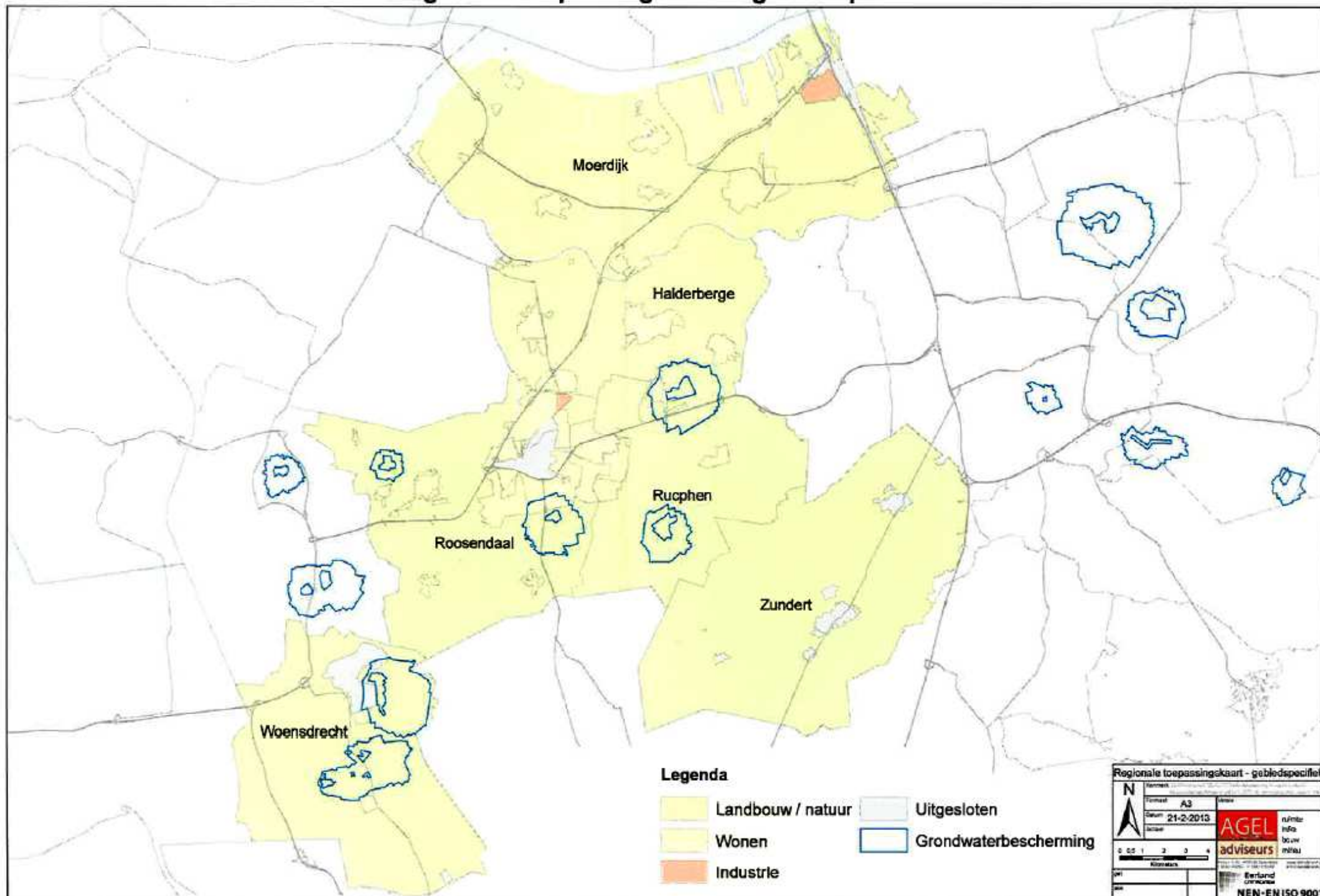
0 1 2 3 4 5 6 Kilometers

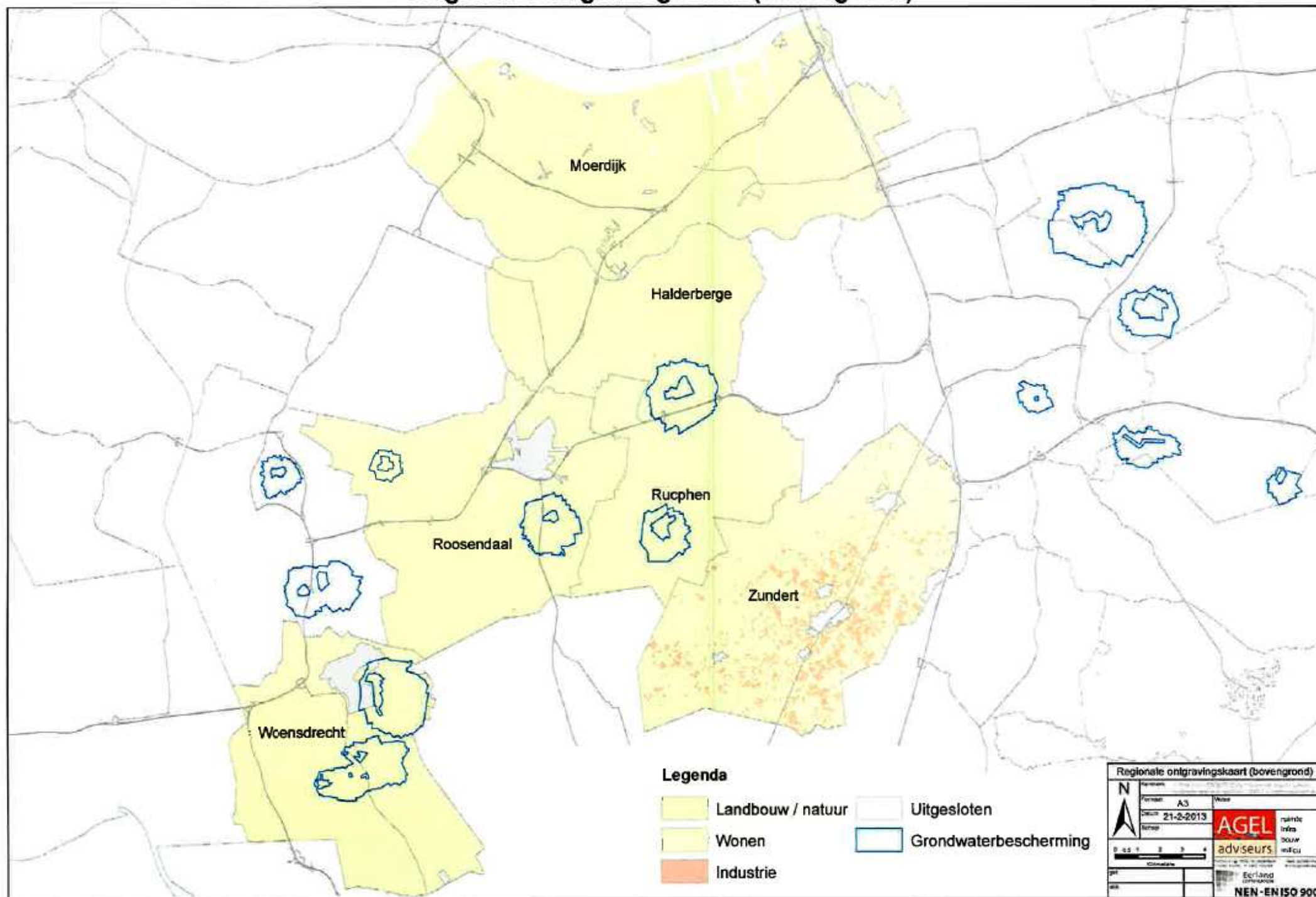
BIJLAGE 2

REGIONALE GEBIEDSSPECIFIEKE TOEPASSINGSKAART

Regionale toepassingskaart - gebieds specifiek

Regionale ontgravingskaart (bovengrond)

BIJLAGE 3

KAARTEN INDIVIDUELE GEMEENTEN

Bijlagen per gemeente gesorteerd:

- Bodemfunctiekaart
- Ontgravingskaart bovengrond (0,0-0,5 m -mv.)
- Ontgravingskaart ondergrond (0,5-2,0/3,0 m -mv.) (bij gelijke kwaliteit van boven- en ondergrond is sprake van één ontgravingskaart)
- Kwaliteitsklasse ontvangende bodem (0,0-0,5 m -mv.)
- Toepassingskaart generiek
- Toepassingskaart gebiedsspecifiek
- Omrekening 'oude' bodemkwaliteitskaart naar het Besluit bodemkwaliteit (indien van toepassing)

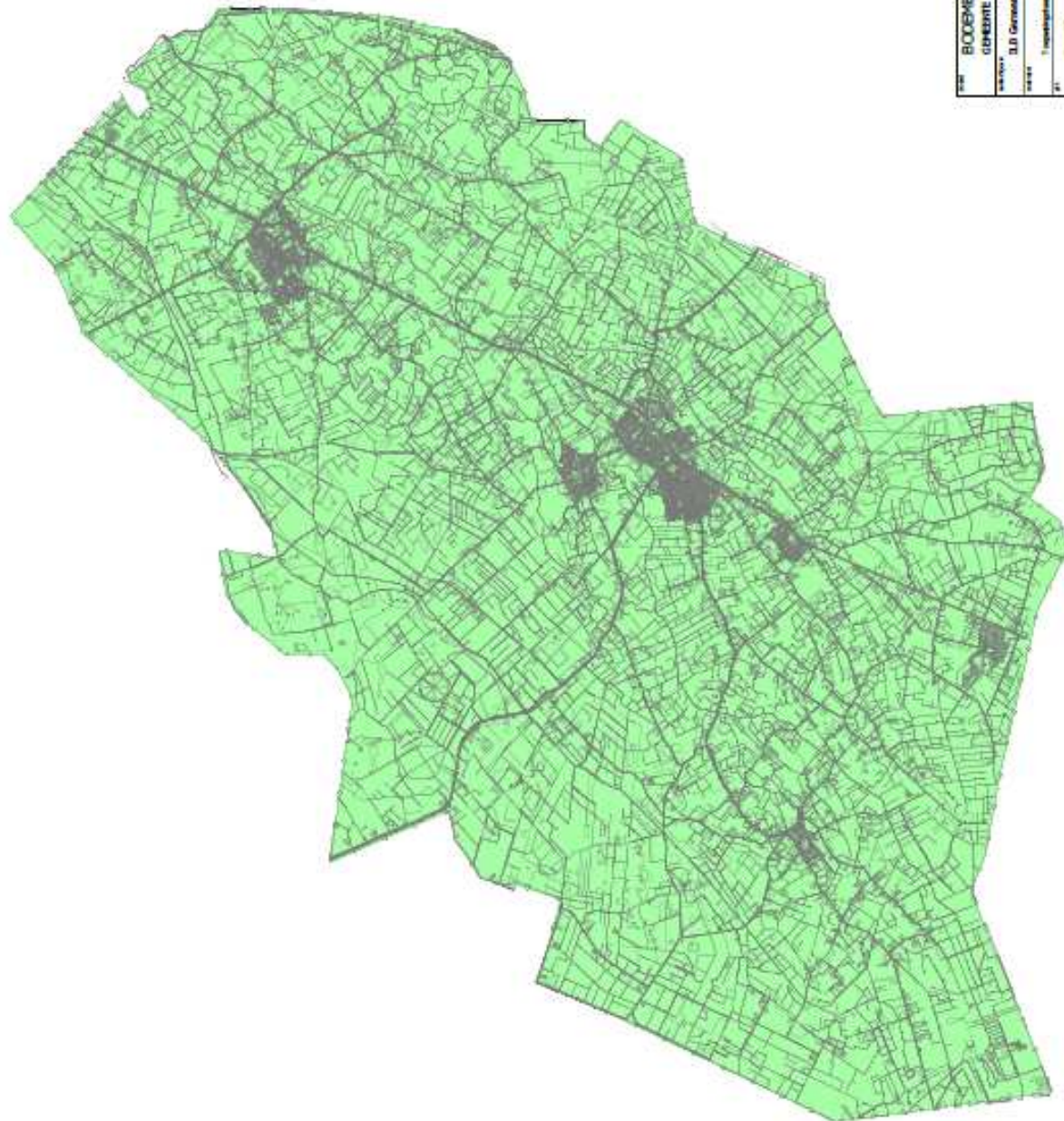
- I. Halderberge;
 - II. Moerdijk;
 - III. Roosendaal;
 - IV. Rucphen;
 - V. Woensdrecht;
 - VI. Zundert.
-

Gender/Region
Women
Industries
Landhouse/urban
All of government, etc.

[illegible]

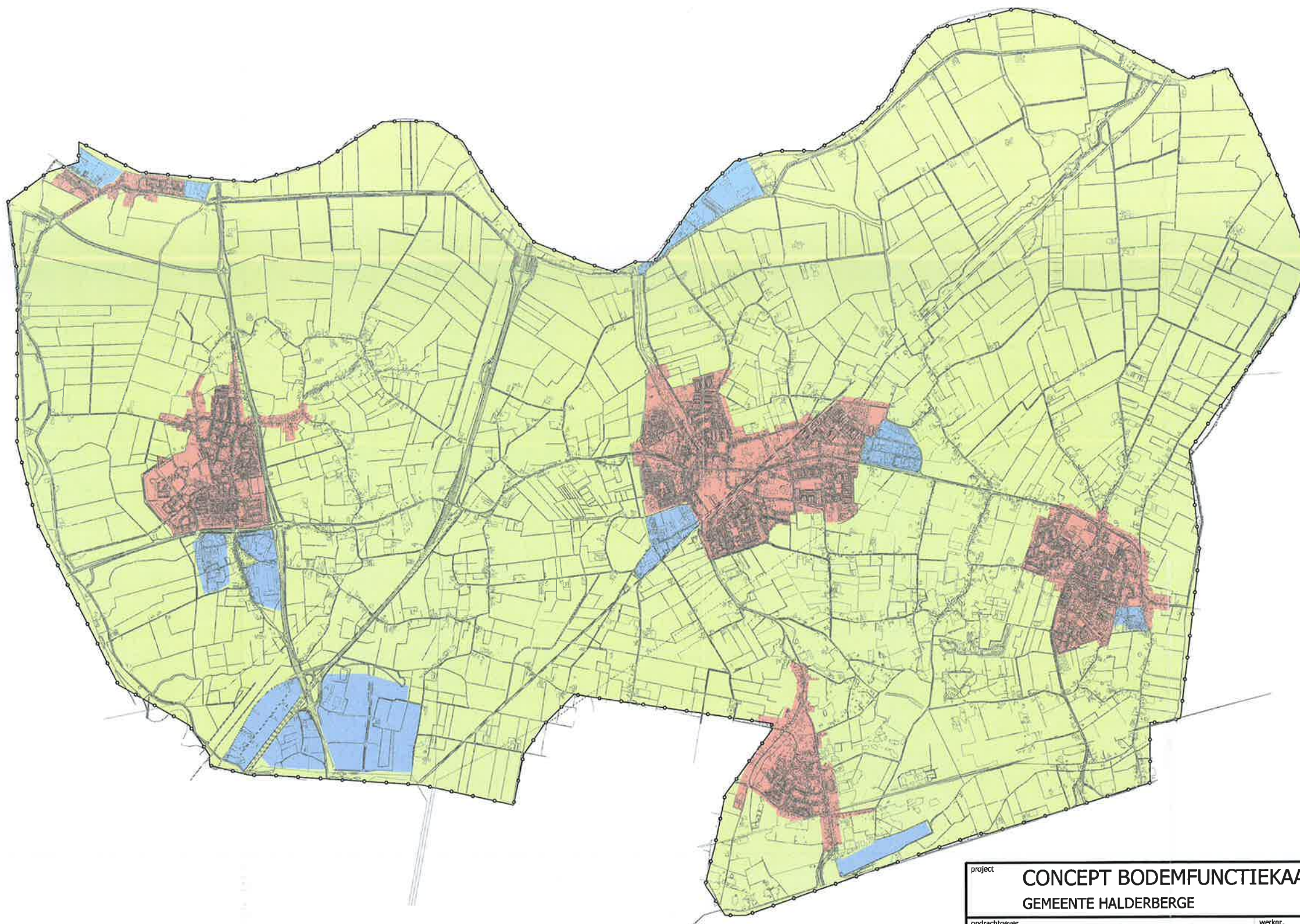
LEGENDA

- Gender/age group
- Women
- Indigenous
- Landless/peasant
- Indigenous, landless/peasant

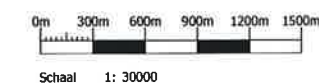
1. 姓名	2. 性别	3. 年龄	4. 职业
5. 住址	6. 电话	7. 邮编	8. 电子邮箱
9. 身份证号	10. 银行卡号	11. 驾驶证号	12. 行驶证号
13. 行驶证有效期	14. 行驶证所有人	15. 行驶证所有人电话	16. 行驶证所有人地址
17. 行驶证所有人身份证号	18. 行驶证所有人银行卡号	19. 行驶证所有人驾驶证号	20. 行驶证所有人行驶证号
21. 行驶证所有人行驶证有效期	22. 行驶证所有人行驶证所有人	23. 行驶证所有人行驶证所有人电话	24. 行驶证所有人行驶证所有人地址
25. 行驶证所有人身份证号	26. 行驶证所有人银行卡号	27. 行驶证所有人驾驶证号	28. 行驶证所有人行驶证号
29. 行驶证所有人行驶证有效期	30. 行驶证所有人行驶证所有人	31. 行驶证所有人行驶证所有人电话	32. 行驶证所有人行驶证所有人地址
33. 行驶证所有人身份证号	34. 行驶证所有人银行卡号	35. 行驶证所有人驾驶证号	36. 行驶证所有人行驶证号
37. 行驶证所有人行驶证有效期	38. 行驶证所有人行驶证所有人	39. 行驶证所有人行驶证所有人电话	40. 行驶证所有人行驶证所有人地址
41. 行驶证所有人身份证号	42. 行驶证所有人银行卡号	43. 行驶证所有人驾驶证号	44. 行驶证所有人行驶证号
45. 行驶证所有人行驶证有效期	46. 行驶证所有人行驶证所有人	47. 行驶证所有人行驶证所有人电话	48. 行驶证所有人行驶证所有人地址
49. 行驶证所有人身份证号	50. 行驶证所有人银行卡号	51. 行驶证所有人驾驶证号	52. 行驶证所有人行驶证号
53. 行驶证所有人行驶证有效期	54. 行驶证所有人行驶证所有人	55. 行驶证所有人行驶证所有人电话	56. 行驶证所有人行驶证所有人地址
57. 行驶证所有人身份证号	58. 行驶证所有人银行卡号	59. 行驶证所有人驾驶证号	60. 行驶证所有人行驶证号
61. 行驶证所有人行驶证有效期	62. 行驶证所有人行驶证所有人	63. 行驶证所有人行驶证所有人电话	64. 行驶证所有人行驶证所有人地址
65. 行驶证所有人身份证号	66. 行驶证所有人银行卡号	67. 行驶证所有人驾驶证号	68. 行驶证所有人行驶证号
69. 行驶证所有人行驶证有效期	70. 行驶证所有人行驶证所有人	71. 行驶证所有人行驶证所有人电话	72. 行驶证所有人行驶证所有人地址
73. 行驶证所有人身份证号	74. 行驶证所有人银行卡号	75. 行驶证所有人驾驶证号	76. 行驶证所有人行驶证号
77. 行驶证所有人行驶证有效期	78. 行驶证所有人行驶证所有人	79. 行驶证所有人行驶证所有人电话	80. 行驶证所有人行驶证所有人地址
81. 行驶证所有人身份证号	82. 行驶证所有人银行卡号	83. 行驶证所有人驾驶证号	84. 行驶证所有人行驶证号
85. 行驶证所有人行驶证有效期	86. 行驶证所有人行驶证所有人	87. 行驶证所有人行驶证所有人电话	88. 行驶证所有人行驶证所有人地址
89. 行驶证所有人身份证号	90. 行驶证所有人银行卡号	91. 行驶证所有人驾驶证号	92. 行驶证所有人行驶证号
93. 行驶证所有人行驶证有效期	94. 行驶证所有人行驶证所有人	95. 行驶证所有人行驶证所有人电话	96. 行驶证所有人行驶证所有人地址
97. 行驶证所有人身份证号	98. 行驶证所有人银行卡号	99. 行驶证所有人驾驶证号	100. 行驶证所有人行驶证号

[illegible][illegible]

LEGENDA

- Gemeentegrens
- Wonen
- Industrie
- Landbouw/natuur

project				CONCEPT BODEMFUNCTIEKAART	
				GEMEENTE HALDERBERGE	
opdrachtgever		ILB Gemeente Halderberge		werknr.	20080370
onderdeel		Bodemkaart		blad	1
get.	M. de Jong	par.		datum	23-09-2010
akk.	C. van den Broek	par.		formaat	A2
				schaal	1:30.000

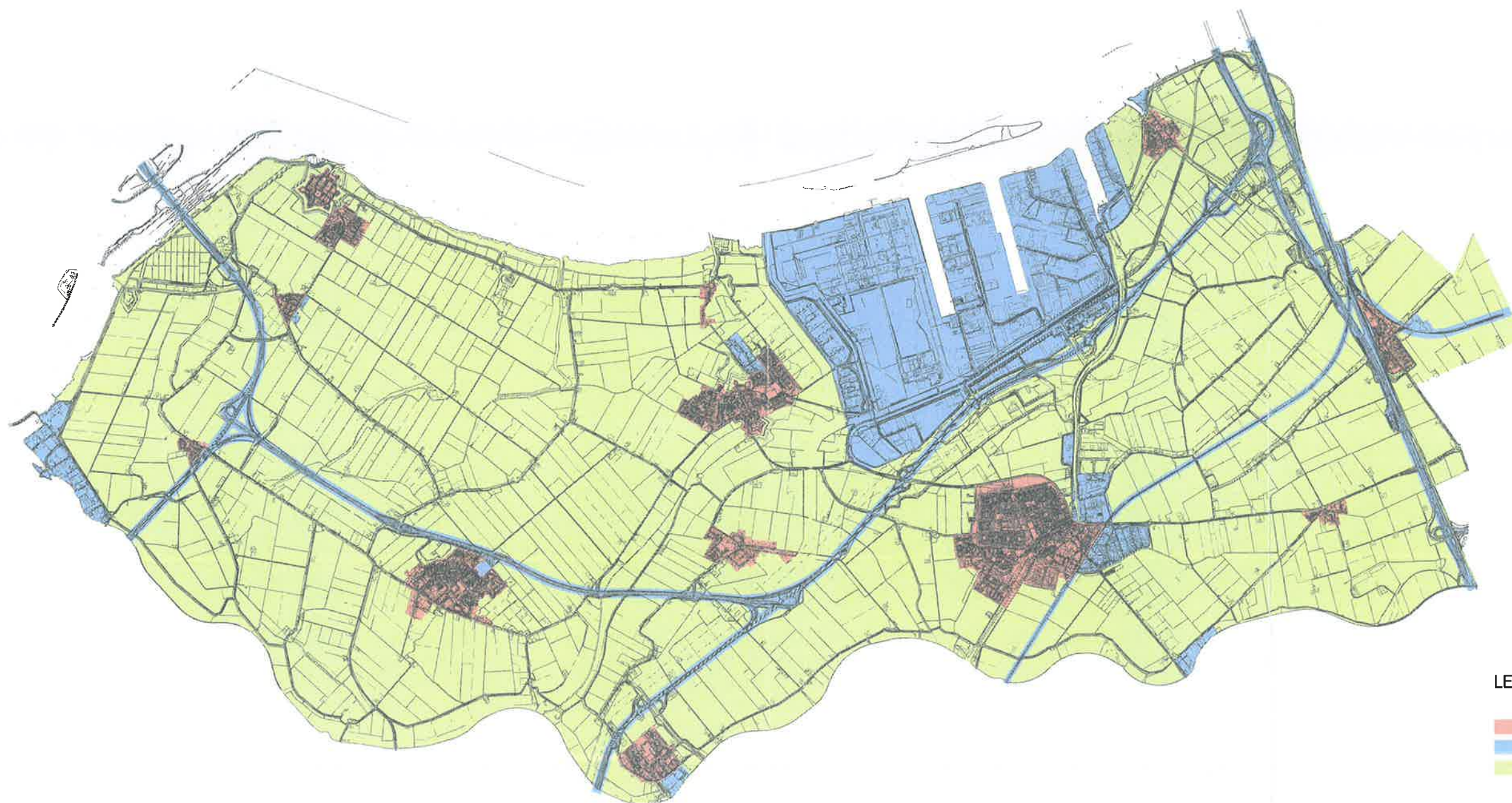
nr.	A	B	C	D	E	F
wijziging						
datum						
get./par.						
akk./par.						

AGEL

adviseurs
ruimte
infra
bouw
milieu

hoevestein 20b
4903 sc oosterhout
postbus 4156
4900 cd oosterhout
telefoon 0162 - 45 64 81
telefax 0162 - 43 55 88
website www.ageladviseurs.nl
email info@ageladviseurs.nl

LEGENDA

- Wonen
- Industrie
- Landbouw/natuur

SCHAAL 1:50.000

project Concept Bodemfunctiekaart Gemeente Moerdijk			
opdrachtgever ILB Gemeente Moerdijk		werknr. 20080370	
onderdeel bodemkaart		blad 1	
get. M. de Jong	par.	datum 18-01-2010	
akk. C. van den Broek	par.	formaat A2	
		schaal 1:50.000	

AGEL adviseurs

ruimte
infra
bouw
milieu

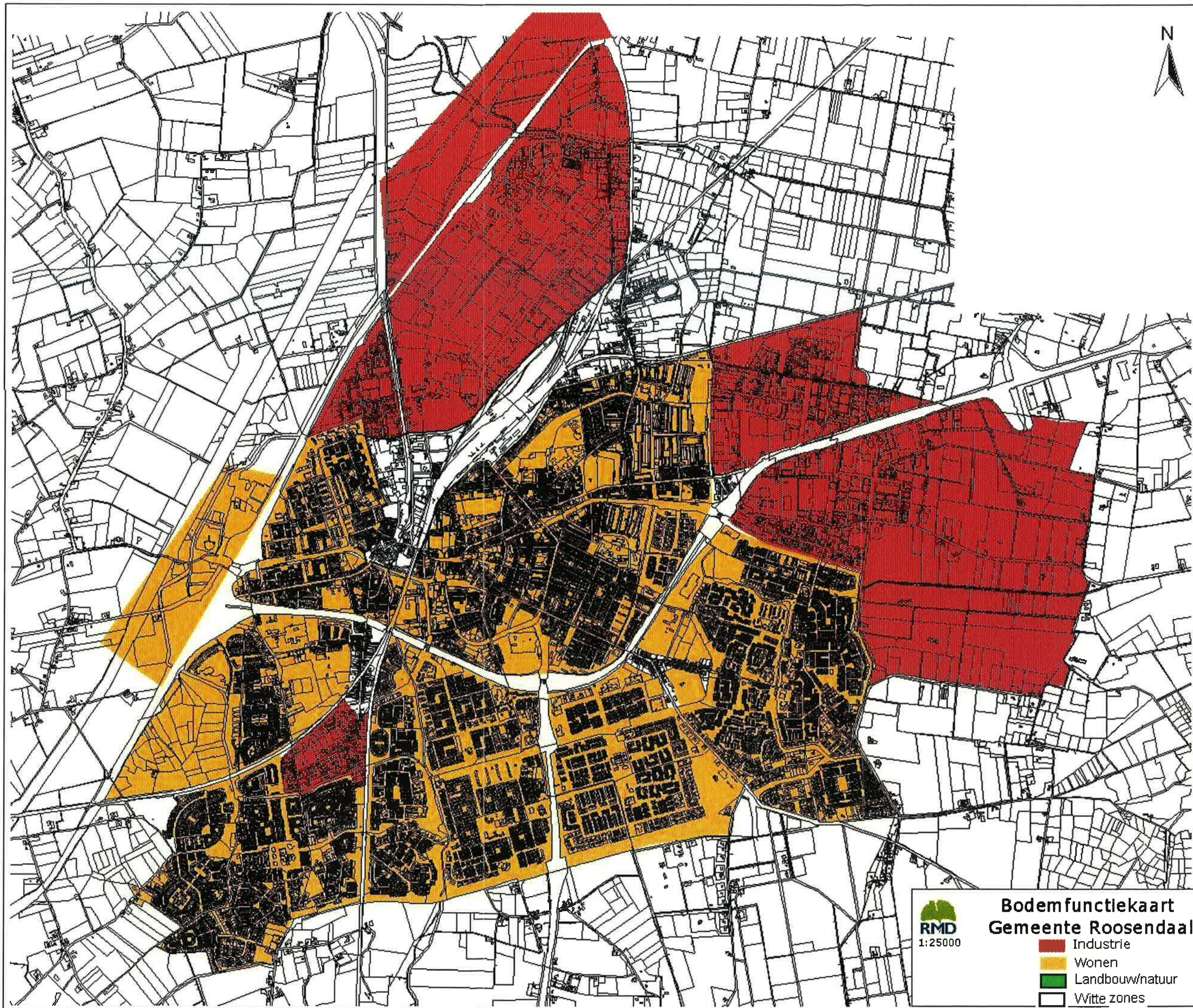
hoevestein 20b
4903 sc oosterhout
postbus 4156
4900 cd oosterhout
telefoon 0162 - 45 64 81
telefax 0162 - 43 55 88

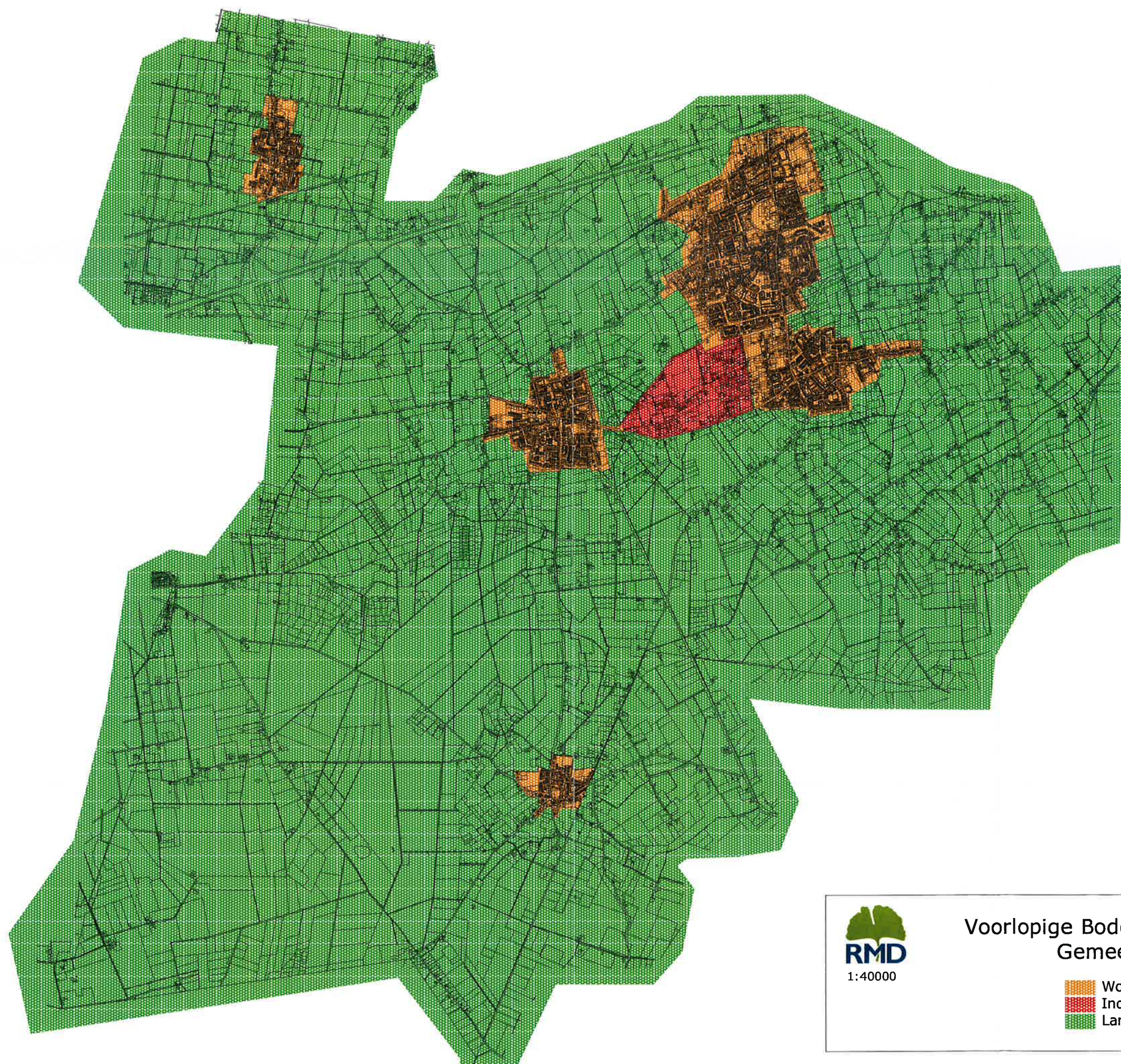
Eerland
certificatie
NEN-EN ISO 9001

Plotdatum : 8-2-2010

Opgeslagen door mdjong op: 28-1-2010

Bestandsnaam: C:\Projecten\20080370\overleg\Moerdijk\toelichtingen\20080370_2009-12-08 concept bodemfunctiekaart gbm\Moerdijk versie 3.dwg

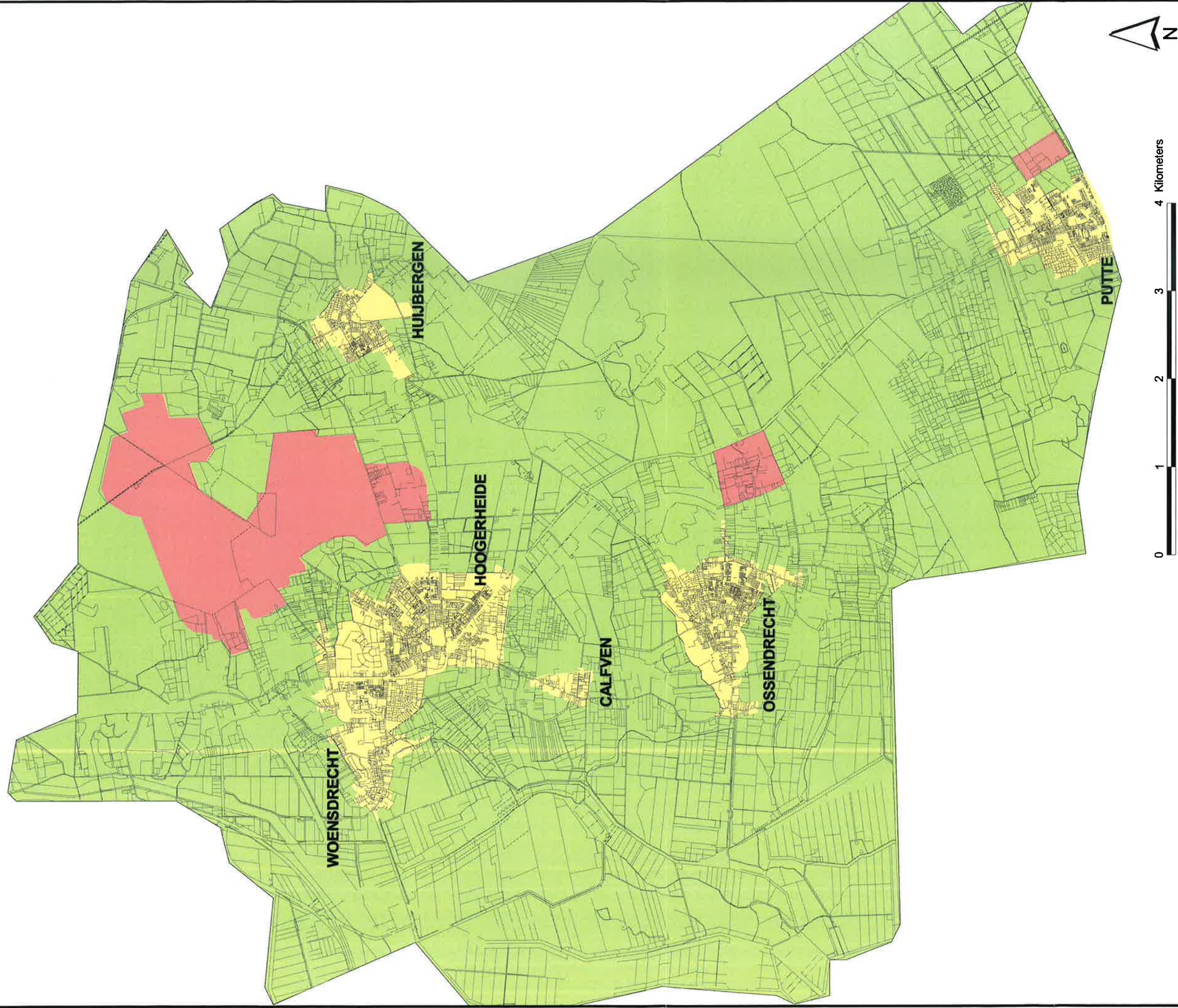

1:40000

Voorlopige Bodemfunctieklassenkaart Gemeente Rucphen

- Wonen
- Industrie
- Landbouw / Natuur

Funcatiekaart gemeente Woensdrecht

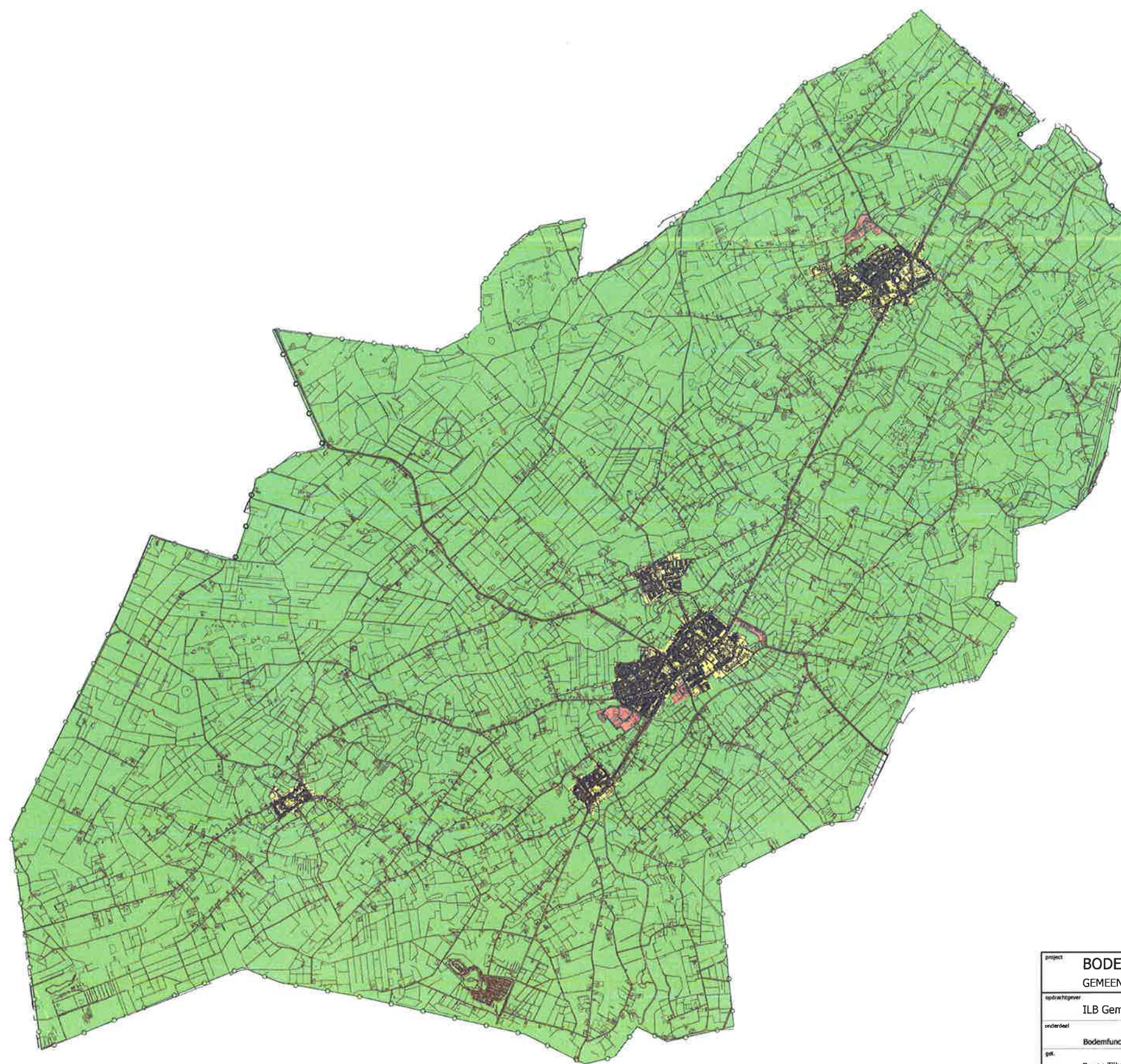
Legenda

Funcie

- Landbouw/natuur
- Wonen
- Industrie

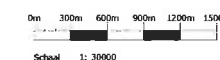
Status: vastgesteld door gemeente in 2010
Datum: augustus 2012
Schaal: 1 : 40.000
Formaat: A3

LEGENDA

- Gemeentegrens
- Wonen
- Industrie
- Landbouw/natuur
- Niet gezoneerd, onvoldoende gegevens

project		BODEMBEHEER	
		GEMEENTE ZUNDELT	
opdrachtgever	ILB Gemeente Zundert	verf.nr.	20080370
onderdeel	Bodemfunctiekaart	blad	C1
gft.	D. van Tilborg	jaar	datum
akk.	C. van den Broek	jaar	20-9-2012
		formaat	A1
		schaal	1:30.000

nr.	A	B	C	D	E	F
revisie						
datum						
gft./jaar						
akk./jaar						

AGEL adviseurs

hoofdstad 20b
4903 sc oosterhout
postbus 4156
4900 cd oosterhout

telefoon 0162 - 45 64 81
telefax 0162 - 43 55 88
website www.ageladviseurs.nl
email info@ageladviseurs.nl

BIJLAGE 4

FORMULIER TOETS HERKOMST

GEGEVENS HERKOMSTLOCATIE	
Adres	
Postcode en plaats	
Kadastrale gegevens	gemeente: nummer: sectie:
Naam eigenaar	
Adres eigenaar	
Postcode en plaats	
Telefoonnummer	
Zone bodemkwaliteitskaart	gemeente: zonenummer:
Diepte ontgraving	☐ 0,0-0,5 m -mv. ☐ 0,5-3,0 m -mv. ☐ anders, namelijk m -mv.
Kwaliteitsklasse volgens bodemkwaliteitskaart (ontgravingskaart)	☐ AW2000 ☐ Wonen ☐ Industrie
Type vrijkomende grond	☐ zand ☐ klei ☐ anders, namelijk
Bijmengingen aanwezig?	☐ nee ☐ ja, namelijk ☐ puin ☐ slakken ☐ sintels ☐ anders, namelijk
Visueel asbest waargenomen?	☐ nee ☐ ja
Heeft de grond een afwijkende kleur, geur of samenstelling?	☐ nee ☐ ja, namelijk
Is de grond afkomstig uit een wegberm/wegcunet?	☐ nee ☐ ja zo ja, neem contact op met het bevoegd gezag. Aan hergebruik van bermgrond worden namelijk specifieke voorwaarden gesteld

HISTORISCH ONDERZOEK HERKOMSTLOCATIE	
Wat is het huidige gebruik van de locatie?	
Wat is het voormalig gebruik van de locatie?	
Is op de locatie sprake van een geval van bodemverontreiniging waarvoor de provincie c.q. een aangewezen gemeente het bevoegd gezag is?	☐ geen Wbb locatie (of niet-ernstig) ☐ Wbb locatie (ernstig), Wbb-code:
Is het bodeminformatiesysteem (BIS) van de gemeente geraadpleegd?	☐ nee ☐ ja zo ja, evt. bijzonderheden:
Is het historisch bodem bestand (HBB) van de gemeente geraadpleegd?	☐ nee ☐ ja zo ja, evt. bijzonderheden:
Is er op de locatie een bedrijf gevestigd (geweest)?	☐ nee

	☐ ja, namelijk
HISTORISCH ONDERZOEK HERKOMSTLOCATIE (vervolg)	
Is/zijn er op de locatie gedempte sloten aanwezig?	☐ nee ☐ ja zo ja, dan locatie aangeven op tekening
Zijn er op de locatie opslagtanks en/of leidingen voor vloeibare brandstof aanwezig (geweest)?	☐ nee ☐ ja zo ja, dan locatie aangeven op tekening
Hebben er calamiteiten, morsingen of lekkages van vloeistoffen plaatsgehad?	☐ nee ☐ ja zo ja, dan locatie aangeven op tekening
Is de locatie in het verleden opgehoogd?	☐ nee ☐ ja, met zo ja, dan locatie aangeven op tekening
Zijn er opstallen met asbesthoudend materiaal aanwezig of gesloopt of is er in het verleden asbesthoudend materiaal aanwezig geweest?	☐ nee ☐ ja zo ja, dan locatie aangeven op tekening
Is op de locatie bodemonderzoek verricht?	☐ nee ☐ ja zo ja, dan bodemonderzoek bijvoegen
Is op de locatie een verharding aanwezig?	☐ nee ☐ ja, namelijk ☐ tegels/klinkers ☐ beton ☐ asphalt ☐ puin/slakken ☐ anders, namelijk
Vinden er op naastgelegen percelen activiteiten plaats (of hebben plaatsgevonden) die tot bodemverontreiniging op de herkomstlocatie kunnen leiden?	☐ nee ☐ ja, namelijk
Is er andere informatie beschikbaar met betrekking tot mogelijke bodemverontreiniging?	☐ nee ☐ ja, namelijk

Eventuele opmerking(en)

.....

.....

.....

.....

.....

Ondertekening milieutechnisch medewerker gemeente van herkomst

Naam:

.....

Datum:

.....

Handtekening:

.....

BIJLAGE 5

STROOMSCHEMA'S BODEMBELEID

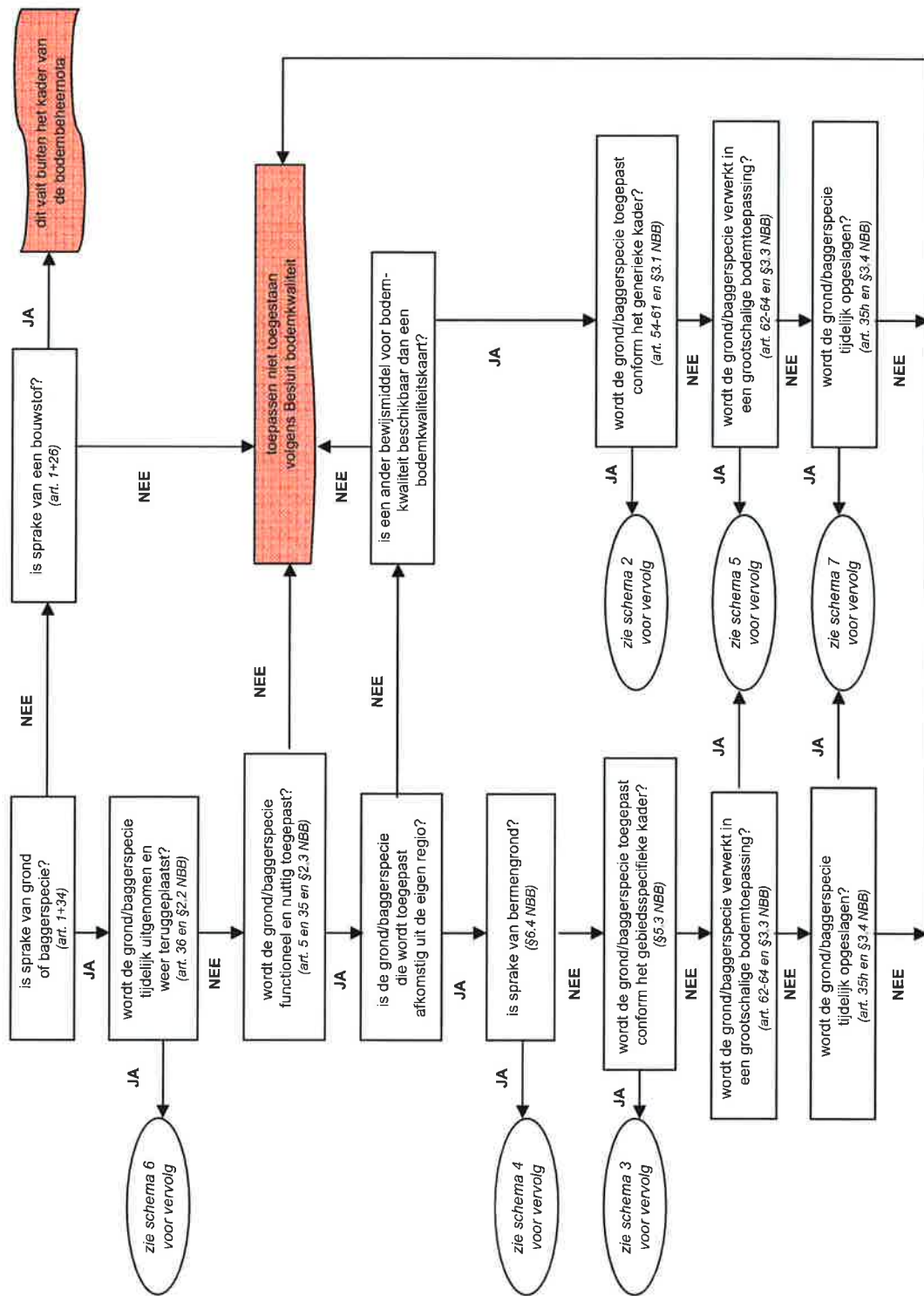
SCHEMA 1 T/M 8

Bijlage 5.1	Schema 1	Afweging toetsingskader
Bijlage 5.2	Schema 2	Toepassen conform generieke kader
Bijlage 5.3	Schema 3	Gebiedsspecifieke kader
Bijlage 5.4	Schema 4	Grondverzet bermen
Bijlage 5.5	Schema 5	Grootschalige bodemtoepassing
Bijlage 5.6	Schema 6	Tijdelijke uitname grond en baggerspecie
Bijlage 5.7	Schema 7	Tijdelijke opslag grond en baggerspecie
Bijlage 5.8	Schema 8	Beoordelen meldingen Bbk

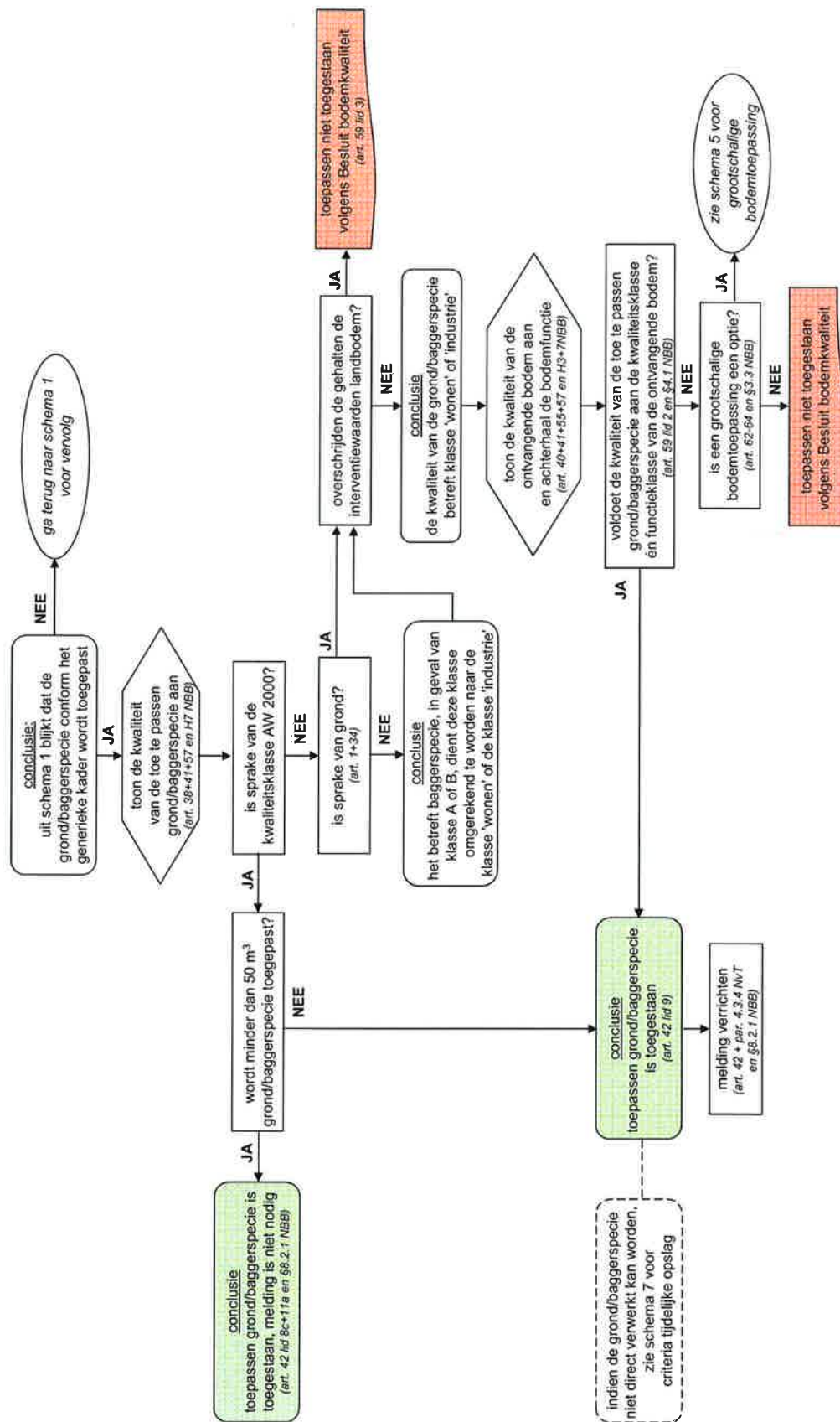
Schema 1: Afweging toetsingskader

Voor meer informatie zie de verwijzingen naar het Besluit/de Regeling bodemkwaliteit of de Nota bodembeheer

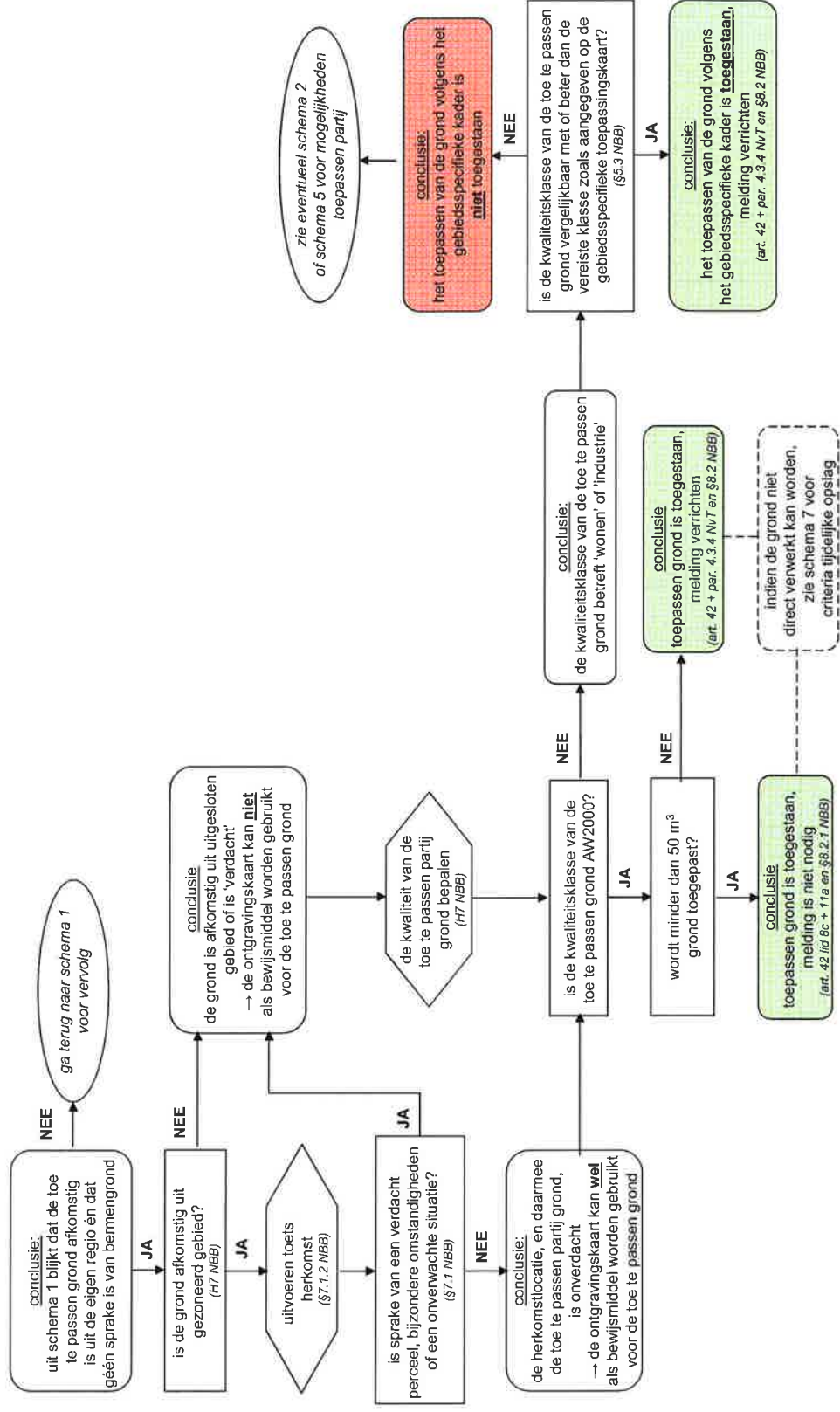

Voor meer informatie zie de verwijzingen naar het Besluit/de Regeling bodemkwaliteit of de Nota bodembeheer(m.n. paragraaf 4.1)

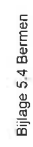
Schema 3: Gebiedsspecifieke kader

Voor meer informatie zie de verwijzingen naar het Besluit/de Regeling bodemkwaliteit of de Nota bodembeheer (m.n. hoofdstuk 6)

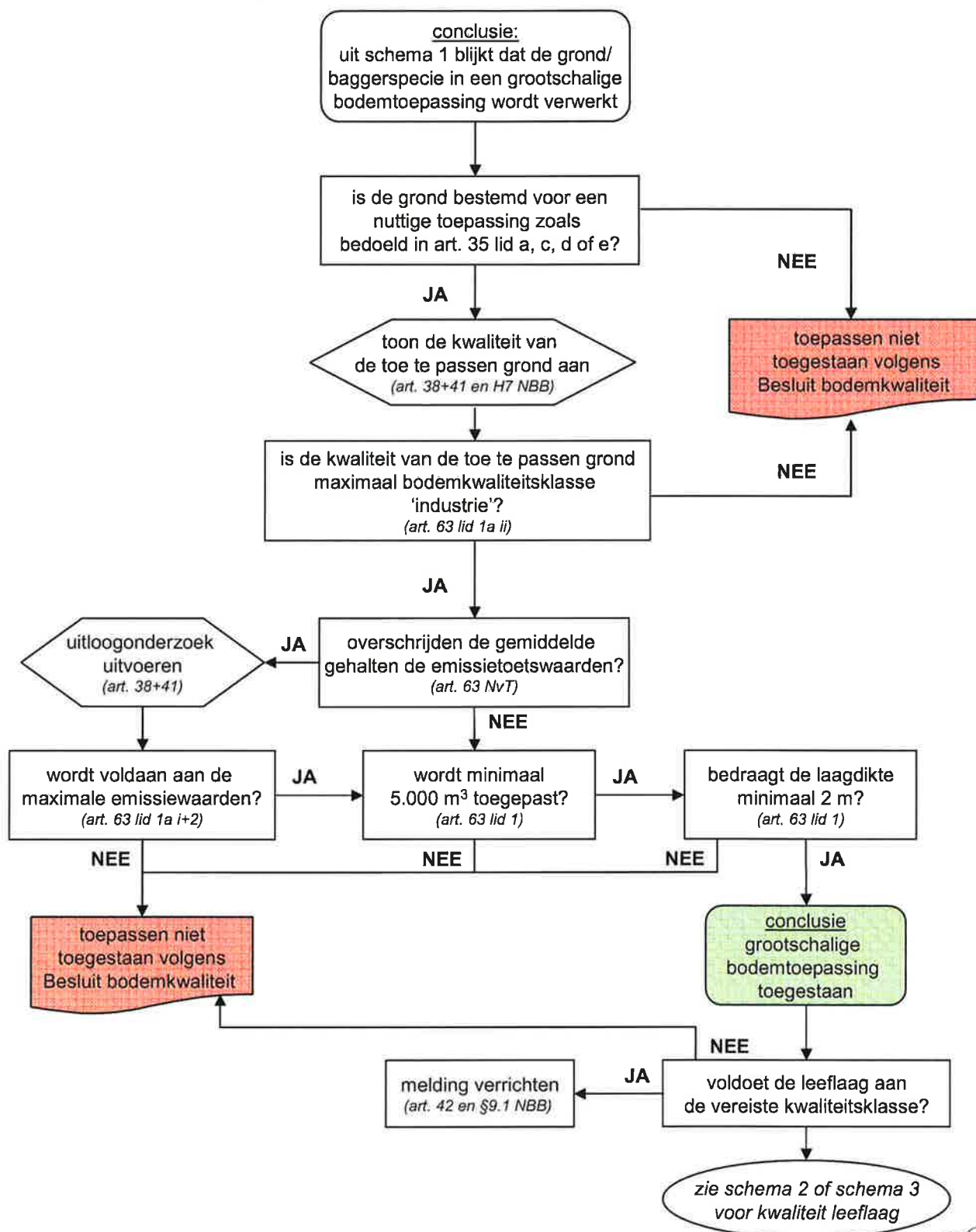

oranjewoud

Schema 5: Grootschalige bodemtoepassing

Voor meer informatie zie de verwijzingen naar het Besluit/de Regeling bodemkwaliteit of de Nota bodembeheer(m.n. paragraaf 3.3)

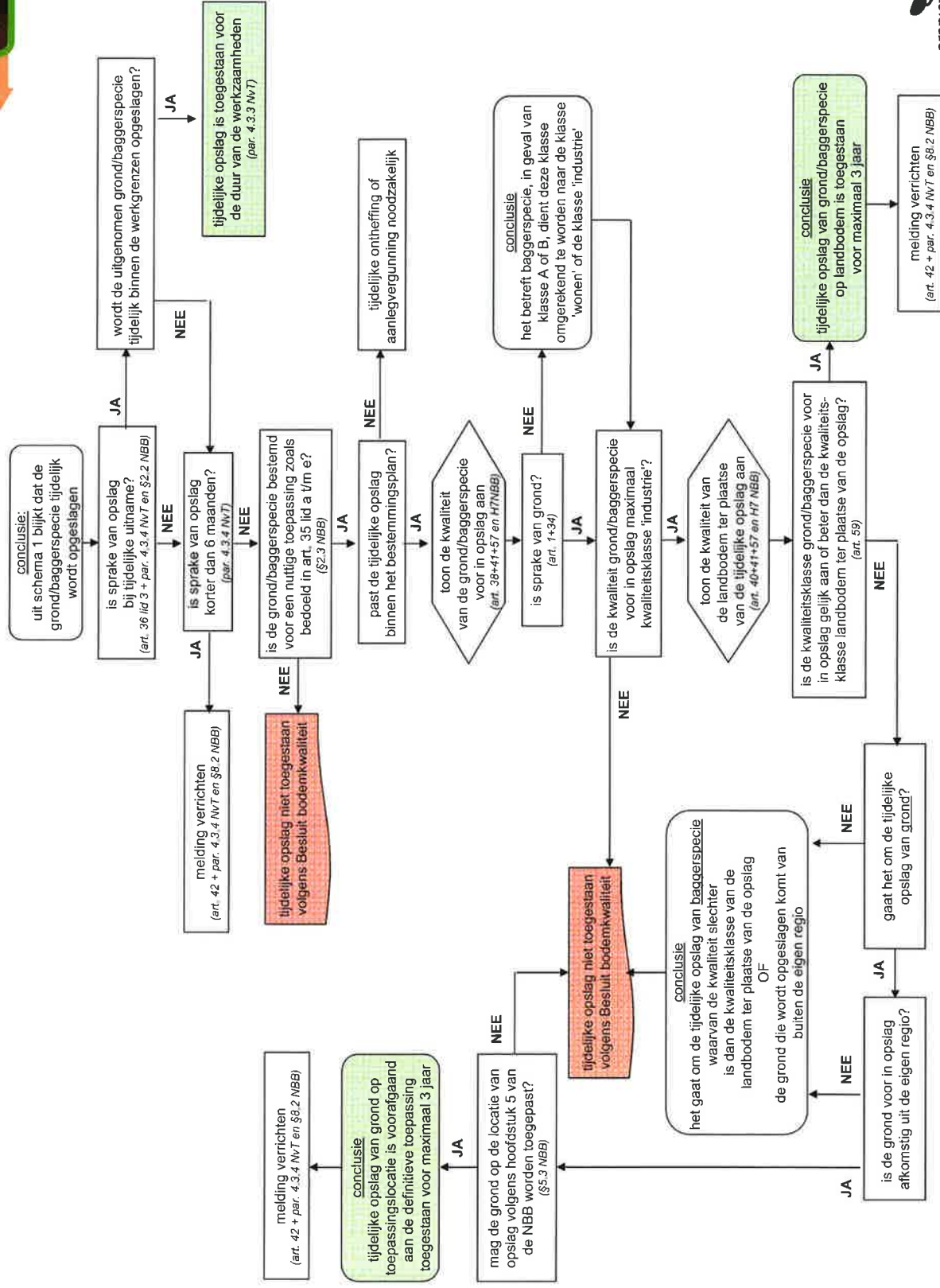

Voor meer informatie zie de verwijzingen naar het Besluit/de Regeling bodemkwaliteit of de Nota bodembeheer (m.n. paragrafen 2.2 en 6.5)

Schema 7: Tijdelijke opslag grond en baggerspecie

Voor meer informatie zie de verwijzingen naar het Besluit/de Regeling bodemkwaliteit of de Nota bodembeheer (m.n. paragrafen 3.4 en 6.6)

Schema 8: Beoordelen meldingen Bbk

Voor meer informatie zie de verwijzingen naar het Besluit/de Regeling bodemkwaliteit of de Nota bodembeheer (m.n. paragraaf 8.2.3)

